

SEANCE DU MERCREDI 27 MAI 1981
VERGADERING VAN WOENSDAG 27 MEI 1981ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 1546.

PROJET ET PROPOSITIONS DE LOI (Discussion):

Proposition de loi rétablissant le volet linguistique lors du recensement décennal.

Discussion générale. — *Orateur*: Mme Mathieu-Mohin, p. 1546.

Proposition de loi modifiant la loi du 28 décembre 1967 relative à l'octroi d'un salaire différé dans l'agriculture et l'horticulture.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Bogaerts, rapporteur, Pede, Basecq, Capoen, Lagae, Sondag, Neuray, M. Lavens, ministre de l'Agriculture, M. Van Waterschoot, p. 1546.

Projet de loi modifiant la loi du 15 février 1961 portant création d'un Fonds d'Investissement agricole.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Vanhaverbeke, rapporteur, Capoen, M. Lavens, ministre de l'Agriculture, p. 1552.

Discussion et vote de l'article unique, p. 1552.

ORDRE DES TRAVAUX:

Page 1552.

PROPOSITIONS ET PROJETS DE LOI (Vote):

Proposition de loi rétablissant le volet linguistique lors du recensement décennal.

Rejet, p. 1553.

Proposition de loi modifiant la loi du 28 décembre 1967 relative à l'octroi d'un salaire différé dans l'agriculture et l'horticulture.

Rejet, p. 1554.

Projet de loi contenant le budget du ministère de l'Emploi et du Travail de l'année budgétaire 1981, p. 1555.

Projet de loi ajustant le budget du ministère de l'Emploi et du Travail de l'année budgétaire 1980, p. 1555.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1980-1981
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1980-1981

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 1546.

ONTWERP EN VOORSTELLEN VAN WET (Bespreking):

Voorstel van wet tot wederinvoering van de taalvraag bij de tienjaarlijkse telling.

Algemene bespreking. — *Spreker*: mevrouw Mathieu-Mohin, blz. 1546.

Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende een uitgesteld loon in land- en tuinbouw.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de heren Bogaerts, rapporteur, Pede, Basecq, Capoen, Lagae, Sondag, Neuray, de heer Lavens, minister van Landbouw, de heer van Waterschoot, blz. 1546.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 15 februari 1961 houdende oprichting van een Landbouwinvesteringsfonds.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de heren Vanhaverbeke, rapporteur, Capoen, de heer Lavens, minister van Landbouw, blz. 1552.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 1552.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijde 1552.

VOORSTELLEN EN ONTWERPEN VAN WET (Stemming):

Voorstel van wet tot wederinvoering van de taalvraag bij de tienjaarlijkse telling.

Verwerping, blz. 1553.

Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende een uitgesteld loon in land- en tuinbouw.

Verwerping, blz. 1554.

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid voor het begrotingsjaar 1981, blz. 1555.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid voor het begrotingsjaar 1980, blz. 1555.

Projet de loi ajustant le budget des Affaires régionales bruxelloises de l'année budgétaire 1980, p. 1555.

Projet de loi ajustant le budget de la Dette publique de l'année budgétaire 1980, p. 1556

Projet de loi portant approbation de la Convention relative à Eurodif, et de l'Annexe, signées à Paris le 20 mars 1980, p. 1556.

Justifications de vote. — *Orateurs*: MM. Vandekerckhove, de Wasseige, p. 1556.

Projet de loi portant approbation de l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et le gouvernement de la Malaisie relatif à l'encouragement et à la protection réciproques des investissements, signé à Kuala Lumpur le 22 novembre 1979, p. 1557.

Projet de loi portant approbation de la Convention entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et la république unie du Cameroun en matière de promotion et de protection réciproques des investissements, signée à Bruxelles le 27 mars 1980, p. 1557.

Projet de loi modifiant l'article 17, § 4, de la loi du 7 juillet 1970, concernant la structure de l'enseignement supérieur, tel qu'il a été modifié par la loi du 18 février 1977, p. 1557.

Projet de loi modifiant la loi du 15 février 1961 portant création d'un Fonds d'Investissement agricole, p. 1557.

QUESTION ORALE DE M. POULLET AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR «LA POSSIBILITE DE FORMATION OFFERTE AUX JEUNES CHOMEURS PAR LES COURS DU SOIR OU EST DISPENSE UN ENSEIGNEMENT DE NIVEAU UNIVERSITAIRE DE TYPE LONG ET DE PLEIN EXERCICE» :

Orateurs: M. Poulet, M. De Wulf, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 1558.

QUESTION ORALE DE M. VANGEEL AU MINISTRE DES PENSIONS SUR «L'EXAMEN DES DOSSIERS DES DEMANDES DE PENSIONS DE SURVIE» :

Orateurs: M. Vangeel, M. Mainil, ministre des Pensions, p. 1558.

QUESTION ORALE DE M. DE CLERCQ AU MINISTRE DES COMMUNICATIONS SUR «LA CONSTRUCTION D'UN VIADUC FERROVIAIRE A BLAASVELD-WILLEBROEK» :

Orateurs: M. De Clercq, M. Urbain, ministre du Commerce extérieur, p. 1559.

QUESTION ORALE DE M. VANGEEL AU MINISTRE DES PENSIONS SUR «LE PRECOMPTE PROFESSIONNEL RETENU PAR LA CAISSE NATIONALE DES PENSIONS DE RETRAITE ET DE SURVIE SUR LE PECULE DE VACANCES ET LES MONTANTS MENSUELS DES PENSIONS» :

Orateurs: M. Vangeel, M. Mainil, ministre des Pensions, p. 1559.

INTERPELLATIONS (Discussion):

Interpellation de M. Vandekerckhove au Premier ministre sur «l'ampleur inadmissible prise par le chômage et la dépression économique dans le Limbourg et l'absence d'initiatives du gouvernement pour y remédier».

Orateurs: MM. Vandekerckhove, Féris, Croux, Vandersmissen, M. De Wulf, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 1560.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van de Brusselse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1980, blz. 1555.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de Rijksschuldbegroting voor het begrotingsjaar 1980, blz. 1556.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst met betrekking tot Eurodif, en van de Bijlage, ondertekend te Parijs op 20 maart 1980, blz. 1556.

Stemverklaringen. — *Sprekers*: de heren Vandekerckhove, de Wasseige, blz. 1556.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Akkoord tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van Maleisië betreffende de aanmoediging en de wederzijdse bescherming van investeringen, ondertekend te Kuala Lumpur op 22 november 1979, blz. 1557.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de verenigde republiek Kameroen betreffende de wederzijdse aanmoediging en bescherming van investeringen, ondertekend te Brussel op 27 maart 1980, blz. 1557.

Ontwerp van wet tot wijziging van artikel 17, § 4, van de wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs, zoals het is gewijzigd door de wet van 18 februari 1977, blz. 1557.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 15 februari 1961 houdende oprichting van een Landbouwinvesteringsfonds, blz. 1557.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER POULLET AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER «DE MOGELIJKHEID TOT OPLEIDING GEBODEN AAN DE JONGE WERKLOZEN DOOR DE AVONDLEERGANGEN WAAR VOLTIJDS ONDERWIJS VAN UN" «SITAIR NIVEAU VAN HET LANGE TYPE WORDT VERSTREKT» :

Sprekers: de heer Poulet, de heer De Wulf, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 1558.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VANGEEL AAN DE MINISTER VAN PENSIOENEN OVER «DE BEHANDELING VAN DOSSIERS VAN AANVRAGEN OM OVERLEVINGSPENSIOEN» :

Sprekers: de heer Vangeel, de heer Mainil, minister van Pensioenen, blz. 1558.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DE CLERCQ AAN DE MINISTER VAN VERKEERSWEZEN OVER «HET BOUWEN VAN EEN SPOORVIADUKT TE BLAASVELD-WILLEBROEK» :

Sprekers: de heer De Clercq, de heer Urbain, minister van Buitenlandse Handel, blz. 1559.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VANGEEL AAN DE MINISTER VAN PENSIOENEN OVER «DE BEDRIJFSVOORHEFFING OP VAKANTIEGELD EN MAANDELIJKE PENSIOENBEDRAGEN VERRICHT DOOR DE RIJKSDIENST VOOR RUST- EN OVERLEVINGSPENSIOENEN» :

Sprekers: de heer Vangeel, de heer Mainil, minister van Pensioenen, blz. 1559.

INTERPELLATIES (Bespreeking):

Interpellatie van de heer Vandekerckhove tot de Eerste minister over «de onaanvaardbaar hoge werkloosheid en de noodsituatie in Limburg alsmede het uitblijven van regeringsinitiatieven ter zake».

Sprekers: de heren Vandekerckhove, Féris, Croux, Vandersmissen, de heer De Wulf, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 1560.

Interpellation de M. Houben au ministre de la Prévoyance sociale et de la Santé publique sur «la situation financière pénible de l'assurance-maladie obligatoire et les difficultés que les mutualités éprouvent dans leurs relations avec des institutions et des prestataires de soins qui appliquent le système du tiers payant».

Orateurs: M. Houben, M. Dhoore, ministre de la Prévoyance sociale et de la Santé publique, p. 1565.

Interpellation de M. De Bondt à M. Busquin, ministre de l'Intérieur et ministre de l'Education nationale, sur «la répugnance manifeste du ministre à soumettre au Comité ministériel compétent certains dossiers relatifs aux constructions scolaires introduits par des établissements de l'enseignement secondaire communal, provincial et libre subventionné, dossiers sur lesquels il ne restait plus qu'à statuer, ainsi que les conséquences néfastes de pareille attitude aux points de vue pédagogique et socio-économique».

Orateurs: MM. De Bondt, Gramme, M. Busquin, ministre de l'Intérieur et ministre de l'Education nationale, p. 1568.

INTERPELLATIONS (Demande):

Page 1571.

M. de Wasseige:

- a) Au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires économiques sur «l'approbation du plan d'équipement des centrales électriques»;
- b) Au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires économiques sur «le déversement en mer de déchets radioactifs».

M. R. Gillet:

- a) Au ministre du Commerce extérieur sur «sa politique de relance et le manque d'importance accordée aux PME»;
- b) Au Vice-Premier ministre et ministre des Classes moyennes et du Plan et au ministre des Finances sur «les formalités administratives inutiles qu'entraîne la nouvelle déclaration à l'impôt des personnes physiques, alors que le gouvernement s'était engagé à les réduire et le caractère inadmissible des renseignements demandés».

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt):

Page 1571.

M. Gerits et Mme Smitt. — Proposition de loi modifiant les lois sur les mines, carrières et minières, coordonnées par l'arrêté royal du 15 septembre 1919.

Interpellatie van de heer Houben tot de minister van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid over «de benarde financiële situatie van de verplichte ziekteverzekering en de moeilijkheden die de ziekenfondsen ondervinden met de instellingen en de zorgverstrekkers die het stelsel van de derde betalende toepassen».

Sprekers: de heer Houben, de heer Dhoore, minister van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid, blz. 1565.

Interpellatie van de heer De Bondt tot de heer Busquin, minister van Binnenlandse Zaken en minister van Nationale Opvoeding, over «de in het oog lopende onwil van de minister om beslissingsrijpe bouwdoossiers van het gemeentelijk, provinciaal en vrij gesubsidieerd secundair onderwijs aan het bevoegd Ministercomité voor te leggen en de nefaste gevolgen op onderwijskundig en sociaal-economisch gebied van deze houding».

Sprekers: de heren De Bondt, Gramme, de heer Busquin, minister van Binnenlandse Zaken en minister van Nationale Opvoeding, blz. 1568.

INTERPELLATIES (Verzoek):

Bladzijde 1571.

De heer de Wasseige:

- a) Tot de Vice-Eerste minister en minister van Economische Zaken over «de goedkeuring van het plan voor de uitrusting van de elektrische centrales»;
- b) Tot de Vice-Eerste minister en minister van Economische Zaken over «het storten van radioactief afval in zee».

De heer R. Gillet:

- a) Tot de minister van Buitenlandse Handel over «zijn beleid inzake heropleving en de al te kleine plaats van de KMO's daarin»;
- b) Tot de Vice-Eerste minister en minister van Middenstand en van het Plan en tot de minister van Financiën over «de nutteloze administratieve formaliteiten als gevolg van de nieuwe aangifte inzake de personenbelasting, terwijl de regering zich ertoe verbonden had ze te beperken en het onaanvaardbaar karakter van de gevraagde inlichtingen».

VOORSTEL VAN WET (Indiening):

Bladzijde 1571.

De heer Gerits en mevrouw Smitt. — Voorstel van wet tot wijziging van de wetten op de mijnen, de groeven en de graverijen, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 15 september 1919.

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

M. Mesotten, secrétaire, prend place au bureau.

De heer Mesotten, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 10 m.

De vergadering wordt geopend te 14 u. 10 m.

CONGES — VERLOF

Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, pour raisons familiales; MM. D'Haeyer et Lutgen, en raison de devoirs administratifs; Payfa, pour des raisons professionnelles; Nutkewitz, Féaux et Daulne, en raison d'autres devoirs, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, wegens familiale aangelegenheden; D'Haeyer en Lutgen, wegens ambtsplichten; Payfa, wegens beroepsbezigheden; Nutkewitz, Féaux en Daulne, wegens andere plichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

PROPOSITION DE LOI RETABLISSANT LE VOLET LINGUISTIQUE LORS DU RECENSEMENT DECENNAL

Discussion générale

VOORSTEL VAN WET TOT WEDERINVOERING VAN DE TAALVRAAG BIJ DE TIENJAARLIJKE TELLING

Algemene beraadslaging

M. le Président. — Nous abordons l'examen de la proposition de loi rétablissant le volet linguistique lors du recensement décennal.

Wij vatten de beraadslaging aan over het voorstel van wet tot wederinvoering van de taalvraag bij de tienjaarlijkse telling.

La discussion générale est ouverte.

La parole est à Mme Mathieu.

Mme Mathieu-Mohin. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, M. Gillet m'a prié de vous signaler qu'il se réfère à son rapport.

La présente proposition de loi vise à rétablir le volet linguistique lors du recensement décennal dans l'arrondissement électoral Bruxelles-Hal-Vilvorde, dans les communes des frontières linguistiques et à Tervuren.

Cette proposition a été déposée le 18 décembre 1980 et j'ai insisté à plusieurs reprises pour qu'elle soit traitée d'urgence étant donné l'organisation, dès mars 1981, du recensement décennal. Ce n'est, hélas que le 12 mars 1981 que la commission en a discuté.

Le but de cette proposition était d'éviter tout retard d'informations sociales, statistiques, géographiques et démographiques par rapport à d'autres pays. Le recensement décennal de la langue usuelle a été supprimé depuis le 18 novembre 1962, ce qui est, à mon avis, non seulement une injustice profonde — j'y reviendrai — mais encore une lacune statistique importante.

Cette proposition a malheureusement été rejetée en commission. J'espère qu'en séance publique, l'ensemble des sénateurs aura à cœur de voter démocratiquement et de reconnaître le bien-fondé de ma proposition.

Le gouvernement, quant à lui, s'y est opposé pour deux motifs. Il estime qu'un recensement linguistique comporte nombre de difficultés tant au point de vue du libellé que du sérieux. M. le ministre Claes, qui assistait aux travaux de la commission, a cité le refus du gouvernement de l'époque de mettre en application les travaux de la commission Basyn. Je m'étonne de ce genre d'argument. A mon sens, il n'est pas plus difficile de définir la teneur des questions à poser sur le volet linguistique que sur le reste de l'énorme document que représente le questionnaire décennal. Il suffit de rétablir, tel quel, le volet linguistique supprimé par la loi de 1962.

Quant à la valeur scientifique, pourquoi serait-elle moins valable pour le volet linguistique que pour le reste du document? Personne n'a répondu à ma question.

En outre, le gouvernement est d'avis que, dans les circonstances actuelles, alors que la réforme des institutions n'est pas encore terminée, un recensement de ce genre ne ferait qu'envenimer le climat que nous connaissons.

J'estime au contraire que si cette proposition de loi était adoptée, les négociateurs chargés de discuter de la problématique bruxelloise auraient en main des données précises et que la volonté de la population située dans les parties «litigieuses» du pays pourrait enfin être prise en considération, ce qui n'a jamais été le cas jusqu'à présent, du moins officiellement.

Certains commissaires ont soulevé l'argumentation suivante: le nombre de problèmes d'ordre économique, social et financier, que nous connaissons est actuellement élevé, il vaut mieux ne pas perdre son temps avec ce genre de problèmes.

Permettez-moi de m'élever en faux contre une telle argumentation. En effet, le problème soulevé par la présente proposition de loi revêt des aspects économiques importants pour nombre d'habitants de la région concernée, habitants qui subissent beaucoup de désavantages d'ordre social et économique par rapport aux Flamands des dix-neuf communes de Bruxelles. Je pense, entre autres, aux logements sociaux qui sont supprimés pour les francophones, aux gros ennuis administratifs qui leur sont faits, notamment au niveau du chômage. Nous n'avons aucun accueil culturel. J'en passe et des meilleures.

Comment dans ce cas-ci, ne pas considérer que la législation doit être changée? Et là, je reprends l'argument de certains collègues qui estimaient qu'une initiative parlementaire était inacceptable dans ce cas puisque la loi a supprimé le volet linguistique en 1962.

L'argument est totalement irrecevable puisque c'est bien au législateur qu'il appartient de changer la loi lorsqu'elle est mauvaise ou incomplète. Cela se fait constamment. Rien ne nous empêche, dans un second temps, d'étendre progressivement le rétablissement du volet linguistique à travers tout le pays.

Jusqu'à présent, déjà, des chiffres très révélateurs à Bruxelles dix-neuf communes, et dans les communes à facilités apparaissent dans les statistiques tirées de la langue choisie pour la délivrance des documents administratifs: cartes d'identité, actes de naissance et de décès. Il en résulte une importante majorité de francophones.

Tout récemment, un référendum spontané organisé à Linkebeek, commune à facilités, et à Beauval, quartier sans facilités, a clairement démontré le désir des habitants d'appartenir à la région de Bruxelles. A Linkebeek, il a été enregistré une participation de 67 p.c. de la population, et à Beauval de 64,5 p.c. A Linkebeek 91 p.c. des habitants et à Beauval-Vilvorde 89,32 p.c. des habitants, ont déclaré préférer la région bilingue de Bruxelles. Le dépouillement et le comptage ont été chaque fois opérés, je tiens à le préciser, par un huissier d'origine flamande.

La volonté évidente exprimée par ces populations nous renforce donc dans l'idée qu'il est utile de rétablir un volet linguistique lors des recensements décennaux afin que chaque habitant des régions litigieuses puisse exprimer son désir d'appartenance à telle ou telle région. Ce ne serait accomplir qu'un acte de simple justice.

En conclusion, je pense, mes chers collègues, pouvoir compter sur votre compréhension et votre solidarité pour voter aussi massivement qu'on l'a fait à Linkebeek et à Beauval, cette proposition de loi. (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Je vous propose d'aborder tout à l'heure l'examen de l'article premier de la proposition de loi. (*Assentiment.*)

Il en est donc ainsi décidé.

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 28 DECEMBER 1967 BETREFFENDE EEN UITGESTELD LOON IN LAND- EN TUINBOUW

Algemene beraadslaging

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 28 DECEMBRE 1967 RELATIVE A L'OCTROI D'UN SALAIRE DIFFERE DANS L'AGRICULTURE ET L'HORTICULTURE

Discussion générale

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het voorstel van wet tot wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende een uitgesteld loon in land- en tuinbouw.

Nous abordons l'examen de la proposition de loi modifiant la loi du 28 décembre 1967 relative à l'octroi d'un salaire différé dans l'agriculture et l'horticulture.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Bogaerts, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het voorstel van de heer Basecq

strekt ertoe de bestaande wetgeving op een aantal punten te wijzigen die alle rechtstreeks de omvang van het verschuldigde loon en dus ook van het patrimonium van het bedrijf beïnvloeden.

Meer bepaald gaat het om de volgende wijzigingen:

Ten eerste, het recht op uitgesteld loon gaat in op 18-jarige leeftijd en niet langer na de meerderjarigheid van de rechthebbende;

Ten tweede, het loon wordt bepaald op twee derde van het brutoloon van een geschoold landbouwarbeider;

Ten derde, geschrapt wordt, de bepaling volgens welke het loon wordt teruggebracht op één vierde van vermeld brutoloon, ingeval afstammeling(en) en echtgenoot(en) op het bedrijf werken;

Ten vierde, twee nieuwe gevallen van opeisbaarheid van het loon: a) Indien de helper het bedrijf vrijwillig verlaat; b) Wanneer de uitbater weigert een contract van deelgenootschap aan te gaan met de helper, die 25 jaar is geworden.

Het voorstel werd een eerste maal besproken door de vroegere commissie voor de Landbouw, tijdens haar vergadering van 16 december 1980. De diverse standpunten werden bij die gelegenheid naar voor gebracht.

De minister van Landbouw lichtte het standpunt van de regering toe, terwijl tevens een vertegenwoordiger van de minister van Justitie werd gehoord.

Uw commissie voor de Economische Aangelegenheden heeft op haar beurt een ganse vergadering aan het voorstel gewijd.

Alhoewel tijdens de bespreking is gebleken dat sommige bepalingen van het voorstel door iedereen konden worden aanvaard, is geen consensus tot stand gekomen.

Het belangrijkste bezwaar betreft de filosofie waarop het voorstel steelt en welke een andere richting uitgaat dan die welke aan de bestaande wetgeving ten gronde ligt.

De auteur van het voorstel stelde hier tegenover dat de filosofie in die zin wordt gewijzigd, dat het uitgesteld loon een eisbaar recht wordt, niet alleen ten opzichte van de ouders maar tevens ten aanzien van de andere kinderen uit het gezin.

Bij de bespreking van artikel 1 is tot uiting gekomen dat geen overeenstemming kon worden bereikt over de wijziging van de basisleeftijd waarop het recht op uitgesteld loon van kracht wordt, evenmin als over de activiteitsduur. Sommigen stelden 19 jaar als basisleeftijd voor, anderen 20 jaar. Inzake activiteitsduur werd door sommige leden vijf jaar vooropgesteld.

Alhoewel de auteur van het voorstel in principe bereid was over de amendering van het artikel te spreken, vroeg hij over het artikel 1 zoals voorgesteld, te stemmen, ingevolge de wending die het debat op een bepaald ogenblik nam.

Artikel 1 werd vervolgens bij staking van stemmen verworpen. Dientengevolge werd de voortzetting van de artikelsgewijze bespreking overbodig. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pede.

De heer Pede. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, collega's, dit voorstel van wet ingediend door de heer Basecq zou, indien het wordt goedgekeurd, een aanzienlijke wijziging brengen aan de wet op het uitgesteld loon in land- en tuinbouw. Wanneer men dit voorstel goed bekijkt, stelt men vast dat gans de opzet van de wet van 1967 erdoor wordt omgebogen. Ik zou bijna durven zeggen dat het niet past dit voorstel, in zijn huidige formulering, toe te voegen aan de bestaande wetgeving.

De *ratio legis* van de wet van 1967 beoogde een vergoeding ten voordele van de afstammelingen van een land- of tuinbouwer of diens echtgenote bij de verdeling van het bedrijf onder de afstammelingen. Deze verdeling van het bedrijf gebeurde ofwel na het overlijden van de exploitant, bij de verdeling van zijn nalatenschap, ofwel bij de boedelverdeling. Het komt erop neer dat bij de overgang van het patrimonium van de exploitant naar het patrimonium van de rechthebbende of de afstammelingen, en nadien bij de verdeling, een dergelijk recht op vergoeding kan ontstaan.

Waarom werd in de wet van 1967 niet in deze vergoeding voorzien?

Men wilde eenvoudig beletten dat een kind dat in grote mate had bijgedragen tot het verhogen van de waarde van het familiebezit bij de verdeling slechts evenveel zou ontvangen als de andere kinderen die gedurende dezelfde periode niet hadden bijgedragen tot de instandhouding of de uitbreiding van het patrimonium.

De voorwaarden die werden gesteld moeten beperkend worden uitgelegd. Men moest drie jaar in het bedrijf hebben gewerkt vanaf de meerderjarigheid, en, dat is belangrijk, doorlopend een niet-be-

zoldigde normale arbeid hebben verricht. Men moest dus gewerkt hebben zonder een vergoeding te krijgen. Die vergoeding zou achteraf worden toegekend, bij de verdeling. Voor de berekening van de vergoeding mocht een periode van tien jaar niet worden overschreden. Het bedrag van de vergoeding werd gebaseerd op een loon.

Misschien ligt de vergissing daarin dat men meent het bedrag te moeten verhogen alsof het om een werkelijk loon zou gaan.

Die vergoeding werd vastgesteld op één derde van het brutoloon van een geschoold landbouwarbeider of landbouwarbeidster, met dien verstande dat bepaalde toegekende voordelen in mindering moesten worden gebracht.

In de wet is bepaald dat het totaal van het uitgesteld loon, niet van één rechthebbende, maar dat eventueel kan worden geëist door verschillende afstammelingen, niet hoger mag zijn dan de helft van het netto-actief van de nalatenschap, of van de nettowaarde van de goederen, indien het gaat om een ascendentenverdeling.

Wanneer er tenslotte twee echtgenoten in het bedrijf werkzaam waren, werd voor elk van hen de vergoeding geplafonneerd tot één vierde van het basisloon.

In het voorstel dat wij thans bespreken wordt voorgesteld dat het loon opeisbaar zou worden wanneer de rechthebbende op dat loon uit het bedrijf weggaat. Door op dat ogenblik te betalen heeft men niet de zekerheid dat het plafond niet zal worden overschreden en dat het loon dat zal moeten worden uitbetaald bij de vereffening van de nalatenschap niet zal worden gerecupereerd. Wanneer verschillende aanspraak maken op de vergoeding waardoor de helft van het actief wordt overschreden, bepaalt de huidige wet immers dat die vergoedingen in evenredigheid moeten worden verminderd.

Indien men onmiddellijk betaalt wordt dat een werkelijk loon en kan het niet meer in aanmerking worden genomen om de berekening te maken. Het stelt de exploitant dan ook voor zeer grote moeilijkheden, vooral wanneer hij niet kan betalen, en de betaling uitstelt tot het ogenblik dat hij zelf zijn bedrijvigheid stopzet. Ondertussen zijn de wettelijke intresten verschuldigd, die een aanzienlijk bedrag kunnen vormen, te meer daar onlangs nog in de bespreking van de commissie voor de Justitie werd gezegd 'at 8 pct. te weinig is en dat in de toekomst een hoger percentage zal worden vastgesteld.

Volgens dit voorstel wordt het uitgesteld loon ook onmiddellijk opeisbaar wanneer de helper, de rechthebbende dus, 25 jaar geworden is en hij er niet in geslaagd is met de exploitant een contract van deelgenootschap te sluiten.

Dat is, ten eerste, gevaarlijk en, ten tweede, zeer onduidelijk. Ik zou wel graag willen weten wat een contract van deelgenootschap precies inhoudt en welk soort contract men hiermee bedoelt. Dat werd niet medegedeeld. Als men op 25-jarige leeftijd tegenover een exploitant staat en men van hem ofwel een contract van deelgenootschap moet verkrijgen, ofwel het uitgesteld loon onmiddellijk moet kunnen opeisen, betekent dit, aangezien het recht op dit loon zou ingaan op 18-jarige leeftijd, dat de persoon in kwestie reeds voor een periode van zeven jaar daarop aanspraak zou kunnen maken. Volgens de berekeningen die men heeft gemaakt op basis van het tarief dat van één derde van het brutoloon op twee derde is gebracht, komt men tot een bedrag van 1,8 miljoen frank. De exploitant zal dan ook onder enorme druk staan en zal moeilijk kunnen weigeren om een contract van deelgenootschap te sluiten.

Het hele voorstel wijzigt de aard van de huidige wetgeving. Men neemt niet meer als basis één derde van het loon van een geschoold arbeider, maar twee derde, met het gevolg dat bij de verdeling van het patrimonium de goede verstandhouding tussen de afstammelingen zal verloren gaan. Immers, men heeft berekend dat het bedrag tot 2,5 miljoen kan oplopen.

Ik vraag me zelfs af of men in die omstandigheden ooit nog een ascendentenverdeling zal kunnen opmaken, verdeling die veronderstelt dat zowel de schenker als de begiftigden vrijwillig verschijnen, minnelijk akkoord gaan, vrijwillig tekenen en er geen bepaald bedrag kan worden opgelegd. Anders wordt de akte immers niet getekend. Tweeënhalf miljoen lijkt mij erg overdeven, zelfs indien het volledige bedrijf 5 à 6 miljoen waard is.

Ook erg nadelig aan dit voorstel is dat het plafond, dat in de wet werd ingebouwd wanneer twee echtgenoten werkzaam waren in het bedrijf en waarbij elk één vierde van het brutoloon kon vragen, dit wil zeggen de helft van het brutoloon, nu wordt gebracht op één derde van dat loon. De echtgenoten kunnen nu samen twee derde van het basisloon aanrekenen voor de periode dat zij op het bedrijf werkzaam zijn geweest.

Om al deze redenen zullen wij dit voorstel niet goedkeuren. Het kadert niet in de bestaande wetgeving, er zijn zeer onduidelijke en onjuiste vermeldingen in verrat, er zijn verregaande gevolgen aan

verbonden die de familiale situatie bij vele verdelingen kunnen be-moeilijken.

Als de indiener zijn voorstel niet herwerkt om het beter aan te passen aan de huidige wetgeving, zullen wij verplicht zijn tegen dit voorstel te stemmen. Aangezien het verworpen werd in de commissie, zou het alleszins moeilijk zijn er nu een ja-stem over te brengen.

M. le Président. — La parole est à M. Basecq.

M. Basecq. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, mes chers collègues, j'ai écouté avec beaucoup d'attention l'intervention de M. Pede. Mais je voudrais répondre point par point aux différents arguments qu'il a invoqués pour essayer de faire rejeter la proposition, comme elle le fut d'ailleurs par la commission de l'Economie.

Voici treize ans, les Chambres législatives ont adopté une loi relative aux salaires différés dans l'agriculture.

Il est incontestable, et M. Pede ne me démentira pas sur ce point, que depuis cette époque, la situation s'est beaucoup modifiée, que ce soit au point de vue économique ou sociologique. Les mentalités elles-mêmes ont changé et les problèmes auxquels les agriculteurs se trouvent confrontés ne sont pas exactement semblables à ceux des années 1960.

Je pense qu'on peut objectivement constater que la loi dont je propose une remise à jour ne correspond plus aux impératifs de 1981.

Ma proposition n'est pas une initiative purement individuelle. J'ai décidé de déposer la présente proposition de loi lorsqu'en 1979 j'ai reçu une étude effectuée par la Fédération nationale des Jeunes Alliances paysannes de Belgique.

Cette association d'agriculteurs faisait en effet la déclaration suivante: «Le problème des jeunes en agriculture ne peut plus être ignoré aujourd'hui même s'il est particulièrement crucial et difficile à résoudre au niveau des cas particuliers à cause précisément du caractère familial du travail agricole.»

Trop souvent, le travail des aides familiaux n'est ni compté ni rémunéré, il est considéré comme un acte de solidarité familiale. Il en résulte en agriculture des tensions d'autant plus vives qu'elles sont inavouables car toute revendication dans le domaine du travail remet en cause en même temps le rapport affectif entre les membres de la famille.

«Cependant l'évolution de la famille rend plus souple les rapports d'autorité et rend les différents membres de la famille plus autonome. L'autorité n'a plus cette forme pyramidale dont le sommet était représenté uniquement par le père. Ceci va entraîner en agriculture un changement: une répartition plus souple et un partage des initiatives sur l'exploitation.»

La proposition qui vous est soumise correspond à cet esprit et à cette philosophie à laquelle j'adhère pleinement.

Je tiens à rappeler pour nos collègues qui ne sont pas tout à fait des spécialistes de ces matières techniques dans le domaine agricole, les points principaux de la loi de 1967 dont je propose une modification.

Actuellement ont droit à une indemnité appelée salaire différé, les descendants d'un agriculteur qui, après l'âge de 21 ans, ont travaillé de façon continue pendant au moins trois ans dans l'exploitation sans être rémunéré.

Ce salaire différé n'est versé au jeune agriculteur que lors du décès de l'exploitant ou à la dissolution de la communauté. Ce salaire différé est fixé seulement au tiers du salaire brut d'un ouvrier agricole qualifié.

Quelles sont les modifications qui vous sont actuellement proposées dans le cadre de la législation existante?

Tout d'abord, l'âge de 21 ans ne correspond plus à la réalité sociologique. Il est bien évident qu'à 18 ans, le jeune agriculteur rend les mêmes services qu'à l'âge de 21 ans. Il n'existe dès lors aucune raison, comme le fait la loi de 1967, de permettre qu'un jeune agriculteur travaille gratuitement durant trois ans, de 18 à 21 ans, alors qu'il a une rentabilité incontestable.

Cette fixation du point de départ du salaire différé à l'âge de 18 ans correspond en outre à l'abaissement de l'âge de la majorité et à une évolution sociologique puisqu'on constate que les jeunes acquièrent plus tôt que jadis une maturité suffisante.

Je tiens en outre à signaler qu'en commission, le ministre de l'Agriculture a estimé que cette actualisation de la loi pouvait être admise et que le délégué du ministre de la Justice n'avait rien à objecter à l'adoption de cet article.

En commission également, un commissaire a évoqué le cas d'un jeune agriculteur qui travaillerait dans l'exploitation depuis l'âge de 15 ans. En pareil cas je voudrais signaler l'injustice qu'il y aurait à

laisser subsister l'âge de 21 ans comme point de départ du salaire différé. Dans la situation actuelle, pendant six ans, ce jeune agriculteur travaille pratiquement sans aucune rémunération si ce n'est quelques avantages en nature et ce que consentent à lui verser ses parents comme argent de poche.

En abaissant à 18 ans l'âge de départ du salaire différé, on peut considérer que jusqu'à l'âge de 18 ans, le jeune agriculteur effectue l'apprentissage de son métier et qu'à partir de ce moment, effectuant un travail au moins aussi rentable que celui d'un ouvrier agricole, il a droit à toucher une rémunération même si celle-ci est différée.

Il faut encore signaler que pour avoir droit au salaire différé, le jeune agriculteur doit, à partir de l'âge de 18 ans, avoir au moins travaillé trois ans de façon ininterrompue dans l'exploitation. Le service militaire n'est évidemment pas pris en ligne de compte pour le calcul des trois ans.

La commission de l'Agriculture n'a pas adopté cet article premier abaissant à 18 ans l'âge de prise de cours du salaire différé, le vote ayant eu lieu par 9 voix contre 9 et 1 abstention.

Je pense que pareil rejet ne s'indiquait pas et je souhaite que le Sénat adopte cette modification qui correspond aux vœux des jeunes agriculteurs et à l'évolution sociologique de notre société.

Une seconde modification de la loi de 1967 présente plus d'importance compte tenu de ses répercussions économiques qui sont cependant moins importantes que certains le craignent.

Comme je l'ai dit, la loi actuelle accorde comme salaire différé au jeune agriculteur un tiers du salaire brut d'un ouvrier agricole qualifié. Je propose de porter ce montant à deux tiers du salaire d'un ouvrier agricole qualifié.

Il s'agit effectivement d'un doublement du salaire différé, mais les conséquences sur les exploitations sont moins importantes que certains l'ont cru.

Tout d'abord, je voudrais indiquer que le salaire d'un ouvrier agricole est un des plus bas. Le salaire minimum fixé par la commission paritaire de l'agriculture pour un ouvrier agricole qualifié est exactement de 162,20 francs, au 1er février 1981.

Il faut bien dire que ce montant ne représente pas le salaire d'une femme de ménage alors que le jeune agriculteur n'en promérte que les deux tiers pour un travail plus pénible et plus qualifié.

Je tiens également à indiquer que la durée de travail décidée par la commission paritaire de l'agriculture est de quarante heures pour un ouvrier agricole et qu'il est évident que le jeune agriculteur qui est le descendant de l'exploitant travaille dans l'exploitation beaucoup plus de quarante heures, les heures excédentaires n'étant pas comptées pour la fixation du salaire différé.

Un autre élément à prendre en considération est le fait qu'un jeune agriculteur, fils ou fille de l'exploitant, travaillera généralement non seulement plus longtemps mais avec beaucoup plus de soin qu'un ouvrier agricole puisqu'il sait qu'il reprendra probablement l'exploitation de ses parents.

Pour toutes les raisons que je viens d'indiquer, il m'apparaît que fixer le salaire différé aux deux tiers du salaire d'un ouvrier agricole est loin d'être exagéré surtout si l'on sait que selon la loi actuelle, ce salaire n'est versé que de nombreuses années après avoir été promérité, c'est-à-dire lors du décès de l'exploitant ou lors du partage de la communauté.

Celle-ci peut survenir, Monsieur Pede, vingt ou vingt-cinq ans après que le salaire eut été mérité. La loi actuelle ne prévoit aucune indexation. La dévaluation réduit alors à peu de chose ce salaire différé promérité.

J'aborde maintenant l'incidence financière du salaire différé sur l'exploitation agricole.

La loi actuelle dont je ne propose aucune modification sur ces points instaure deux limitations: la période de calcul du salaire différé ne peut excéder dix années et, en tout état de cause, la totalité des salaires différés ne peut dépasser la moitié de l'actif net de la communauté de la succession.

Pour dissiper toute équivoque, je répète que la proposition de loi que j'ai déposée ne modifie aucune de ces deux limitations et si un doute subsistait, il suffirait de l'indiquer *expressis verbis* dans le texte de la loi.

Dans ces circonstances, la modification proposée n'aura pas de répercussion beaucoup plus importante qu'actuellement sur l'exploitation.

La législation actuelle envisage un cas particulier: celui où le jeune agriculteur et son conjoint travaillent tous deux dans l'exploitation des parents ou des grands-parents. Dans ce cas, le salaire différé est limité au quart du salaire d'un ouvrier agricole.

La présente proposition de loi supprime cette limitation vraiment trop basse, car il est indispensable que la rémunération corresponde davantage à la réalité du travail fourni par l'un et l'autre des époux; par ailleurs il n'existe aucune raison de pénaliser les ménages de jeunes agriculteurs lorsque l'un et l'autre des époux travaillent dans l'exploitation.

De tout manière, les limitations à dix années et à la moitié de la succession restent en application. Ce sont là, me semble-t-il, des gardes-fous largement suffisants.

Je terminerai en précisant que M. le ministre de l'Agriculture avait, en commission, indiqué qu'il était en principe d'accord sur cette disposition de porter de un tiers à deux tiers le salaire du jeune agriculteur.

La troisième et dernière modification que je propose concerne le moment auquel le salaire différé est exigible. La législation actuelle prévoit que le jeune agriculteur ne peut réclamer son salaire différé que lors du décès de l'exploitant ou de l'un des exploitants, lors de la dissolution de la communauté pour compte de laquelle l'exploitation est faite, et, enfin, lorsque l'exploitant met fin à son exploitation par suite d'un partage d'ascendants.

La présente proposition de loi ajoute deux cas supplémentaires d'exigibilité du salaire différé.

Lors du départ volontaire du bénéficiaire du salaire différé, l'exploitant pourra soit verser immédiatement le salaire différé promis, soit en retarder le paiement jusqu'à la cessation de son activité. Dans ce dernier cas, le montant du salaire différé portera les intérêts légaux jusqu'au moment du paiement. Le système actuel comporte, en effet, une profonde injustice que j'ai déjà souligné à maintes reprises.

En effet, dans le cas où le jeune agriculteur après plusieurs années de travail, par exemple dix ans, quitte l'exploitation, il doit attendre jusqu'au décès de l'exploitant ou éventuellement jusqu'à son divorce, pour percevoir le salaire différé. La loi actuelle ne prévoit aucune indexation ni aucun intérêt des sommes qui sont dues. Il peut dès lors se faire que l'inflation aidant, l'ex-jeune agriculteur ne perçoive qu'une somme dérisoire pour le travail qu'il aura fourni pendant plus de dix années peut-être.

La modification de loi qui vous est proposée se borne à appliquer le principe que tout travail mérite salaire et un salaire proportionnel à la valeur du travail fourni. Il n'est pas admissible qu'un jeune agriculteur travaillant presque toujours mieux et plus longtemps qu'un ouvrier agricole qualifié, ne touchant que les deux tiers de la rémunération de celui-ci, ne perçoive son salaire que de nombreuses années plus tard et en monnaie dévaluée.

C'est une confiscation de la valeur de son travail, c'est le moins qu'on puisse dire. Il faut, en effet, tenir compte qu'il a permis à l'exploitant de réaliser un bénéfice que celui-ci a perçu immédiatement et qu'en outre, par son travail, il aura souvent amélioré l'exploitation, donc enrichi l'exploitant par l'amélioration de son capital.

Il a été dit que cette disposition modifiait complètement l'esprit de la loi de 1967 dont le but principal est de régler les problèmes successoraux des agriculteurs.

J'espère qu'une affirmation aussi tranchée est exacte.

La présente proposition de loi instaure un système mixte. L'esprit successoral demeure puisque l'exploitant continue à avoir parfaitement le droit de payer le salaire différé avant la fin de l'exploitation. Dans ce cas, il est partiellement remédié à l'injustice que représente la dévaluation puisque les sommes dues portent des intérêts légaux au taux actuel de 8 p.c. L'exploitant a toutefois le choix, s'il le désire, de verser immédiatement le salaire différé qui, je le souligne, ne représente que les deux tiers du salaire qui aurait été payé à un ouvrier agricole travaillant moins longtemps et, dans ce cas, il est effectivement introduit dans la loi un nouvel élément qui n'est pas d'ordre successoral, mais qui correspond à une autre philosophie qui est la rémunération nécessaire du travail accompli.

J'aborde enfin le point qui, en commission, a suscité le plus de controverses.

Le salaire différé est également dû lorsque l'exploitant refuse de conclure une convention d'association avec le jeune agriculteur qui atteint l'âge de 25 ans. Et le ministre m'a fait remarquer qu'en ce qui le concerne, c'est là un des points le plus controversé.

Cette disposition concerne une des revendications essentielles des jeunes agriculteurs qui désirent sortir d'une situation de subordination pour devenir les associés de leurs parents selon des conditions librement débattues.

Cette revendication des jeunes agriculteurs me paraît correspondre totalement à l'esprit de notre époque et tend à introduire dans

la famille des rapports plus égaux. Nous avons d'ailleurs voté une loi créant la société agricole.

Cette disposition introduit dans notre législation un esprit nouveau et possède une portée philosophique et sociologique dont je ne méconnais pas l'importance.

Les adversaires de cette disposition l'ont critiquée d'un point de vue technique en indiquant que la notion de convention d'association semblait trop vague.

Les socialistes sont souvent critiqués parce qu'on leur impute à tort une volonté de réglementation de toutes les activités économiques et qu'on les soupçonne, toujours à tort de tendre vers une certaine bureaucratisation.

Dans le cas précis, Monsieur Pede, je voudrais dire que la convention d'association entre l'exploitant et le jeune agriculteur est entièrement soumise à la libre discussion et à la libre volonté des parties.

Il appartient aux personnes qui désirent conclure le contrat d'arrêter les modalités de leur association, y compris en ce qui concerne le salaire différé.

Les rapports sont exactement les mêmes que ceux existant entre deux personnes qui n'auraient aucun lien de parenté et qui désireraient s'associer pour réaliser une entreprise en commun.

Quant au fond du problème, nous pensons qu'il est souhaitable qu'un jeune agriculteur qui travaille depuis plusieurs années dans l'exploitation et qui désire reprendre celle-ci, devienne un associé de l'exploitant à partir de l'âge de 25 ans et ne reste pas indéfiniment sous l'autorité, quelle soit débonnaire ou tyrannique, d'un *pater familias* dirigeant seul l'entreprise et en récoltant les bénéfices.

Il nous est apparu qu'il convenait de favoriser l'association du jeune agriculteur avec ses parents car il est inéquitable de laisser indéfiniment dans un lien de subordination le futur exploitant de l'entreprise qui travaille dans celle-ci sans percevoir immédiatement la rémunération de son travail.

Voici dès lors, monsieur le Président, monsieur le ministre, mes chers collègues, les points principaux de la proposition de loi qui vous est soumise.

Elle me paraît conforme aux revendications modérées et légitimes de la Fédération nationale des Jeunes Alliances paysannes de Belgique.

Cette association m'écrivait d'ailleurs au début de cette année: «Les conditions socio-économiques en agriculture ont bien changé depuis 1967 et nous souhaitons une révision de la loi sur le salaire différé dans un contexte réel, celui d'une politique favorable à l'installation des jeunes en agriculture.»

Votre commission de l'Economie n'a pas adopté l'article premier de la proposition par parité de voix. Je suis le premier à le regretter, mais les jeunes agriculteurs le regrettent également.

Les modifications à la législation actuelle sont dès lors soumises au Sénat tout entier. Je souhaite qu'elles puissent être adoptées dans l'intérêt de nos exploitations agricoles et dans celui des jeunes agriculteurs. Ces modifications me paraissent à la fois justes et modérées. De nombreux jeunes qui désirent se consacrer à l'agriculture les espèrent.

Je souhaite que le Sénat fasse en sorte que leurs espoirs ne soient pas déçus. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Capoen.

De heer Capoen. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, hoewel de wet van 28 december 1967 in feite weinig wordt toegepast, zijn wij toch van oordeel dat het bestaan van een dergelijke wetgeving verantwoord is, al ware het enkel vanuit sociaal oogpunt.

Gezien de gewijzigde omstandigheden op sociaal en economisch vlak is men misschien ook dringend toe aan een wijziging van deze wet. Deze moet dan zo worden opgevat dat zij beantwoordt aan de realiteit en aan de mogelijkheden van de familiale bedrijven.

Het voorstel dat thans voorligt, doet toch enkele vragen rijzen in verband met de toepassingsmogelijkheden en de gevolgen daarvan op het familiebedrijf. Een eerste probleem betreft de legerdienst van de eventueel rechthebbende op een uitgesteld loon. Er ontstaat ook een probleem wanneer verschillende kinderen zouden thuis blijven en later het recht op een uitgesteld loon opeisen ook wanneer zij niet economisch rendabel zouden zijn tewerkgesteld op het bedrijf.

Verder rijst de vraag hoe het zit met de investeringen wanneer een of meerdere kinderen zich inschrijven als kandidaat-opvolger en gedurende hun jeugd op het bedrijf werken. Wat gebeurt er tenslotte indien het contract niet wordt nageleefd door de kandidaat-opvolger?

Deze en enkele andere punten roepen bij ons vragen op. Daarom zullen wij dit wetsvoorstel niet goedkeuren. Wij zullen ons bij de stemming onthouden, omdat wij de indiener van dit voorstel van wet willen verzoeken een nieuw voorstel uit te werken dat tegemoetkomt aan de mogelijkheden van het familiebedrijf en dit niet wurgt door het opleggen van te zware lasten. Onze onthouding moet dus worden geïnterpreteerd als een dringende vraag naar een nieuw voorstel dat gematigder zou zijn en in staat om de partijen te verzoenen. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Lagae.

De heer Lagae. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik heb de werkzaamheden van de commissie over deze materie slechts ten dele kunnen bijwonen. Ik kan getuigen dat op de vergaderingen waaraan ik wel heb kunnen deelnemen van beide zijden zeer grote inspanningen werden gedaan om een goede oplossing te vinden en om op een of andere wijze een gevolg te kunnen geven aan het initiatief van collega Basecq.

De commissie voor de Economische Aangelegenheden en voorheen de commissie voor de Landbouw, streeft er immers naar de jonge landbouwer in de beste voorwaarden te laten starten bij de overname van een bedrijf. De werkzaamheden waren moeilijk en de uitslag van de stemming wijst erop dat er ondanks de goede wil van beide zijden toch een meningsverschil is blijven bestaan.

Dit meningsverschil is gesteund op een misverstand over de juiste draagwijdte van de wet van 1967. Ik was verslaggever over deze wet.

Terloops wens ik hulde te brengen aan de heer Bogaerts wiens verslag zeer diep ingaat op elk van de problemen in een vrij moeilijke materie die aan een hele reeks wetgevingen raakt.

De wet van 1967 heeft nooit tot eerste doel gehad iemand een loon toe te kennen dat hij niet had gevraagd. In onze maatschappij bestaan er zeer uiteenlopende toestanden: er zijn kinderen van zelfstandigen, van loontrekkenden, er zijn kinderen die buitenshuis werken en hun loon afgeven, er zijn kinderen die buitenshuis werken en hun loon voor zich behouden, er zijn kinderen die thuis werken en die hiervoor niet worden vergoed en er zijn er anderen die thuis werken en daarvoor op de een of andere manier wel worden vergoed. Hiermede heeft de wetgever zich in 1967 niet willen bemoeien. Hij heeft echter wel een tegemoetkoming willen doen in geval van verdeling van het patrimonium.

Vroeger kwam het meer voor dat een of meer kinderen op het bedrijf bleven werken gedurende lange jaren en dus het patrimonium mee opbouwden. De wetgever heeft er willen voor zorgen dat wanneer op zeker ogenblik dit patrimonium werd verdeeld, deze thuiswerkende kinderen zeker niet slechter doch beter werden behandeld dan de andere erfgenamen. De wet van 1967 laat de familiale regelingen buiten beschouwing en houdt er geen rekening mee of de kinderen thuis werkten of elders, of ze hun loon afgaven of niet.

Een tweede misverstand is, dat men de zaak niet mag doen voorkomen alsof deze landbouwers maar één kind hebben en dat dit éne kind hun opvolger wordt. De werkelijkheid is anders; bekijk de statistieken over de samenstelling van de gezinnen van dit soort landbouwers.

Een derde misverstand is dat een jongere van 18 jaar meestal niet weet of hij zijn vader zal opvolgen.

Op het huidige ogenblik, wanneer wij bijzondere inspanningen doen om de kinderen uit landbouwersgezinnen behoorlijk voortgezet onderwijs te geven en dit niet alleen aan degenen die de landbouw verlaten, maar ook en vooral aan hen die in de landbouw blijven werken, moeten wij voorzichtig zijn dat wij aan de wet van 1967 geen andere interpretatie geven. Ik heb geen bezwaar tegen een betere oplossing — de vooruitgang is er maar gekomen door degenen die de zaken beter wilden maken — maar het zou verkeerd zijn achttienjarige ertoe aan te sporen of te verplichten een beslissing te nemen over wat zij de rest van hun leven zullen doen.

Voorts zou het verkeerd zijn enkel wiskundig op te tellen wat de vader als landbouwer op het bedrijf verdient bij de verdienste van de meewerkende zoon of dochter.

De statistieken bewijzen dat er heel wat landbouwers zijn die geen meewerkende kinderen hebben en die ook geen arbeiders in dienst nemen. Ook zijn er heel wat landbouwers die, mochten zij geen meewerkende zoon of dochter hebben, toch op geen enkele andere hulp een beroep zouden doen. Wij mogen dus niet aannemen dat, wanneer een zoon of dochter meehelpt in het bedrijf, daardoor automatisch het inkomen van de landbouwer verdubbelt. In de meeste gevallen verdient de landbouwer in moeilijke omstandigheden zijn brood. De cijfers bewijzen het. Hij betaalt zijn schulden,

maar men mag niet denken dat hij een belangrijk patrimonium vormt dat steeds groter wordt naarmate hij meewerkende kinderen heeft. De werkelijkheid is anders. Heel wat collega's in de commissie waren die mening toegedaan.

In 1967 waren wij nog niet zover gevorderd met het Landbouw-investeringsfonds. Van 3 pct. is men naar 5 pct. gegaan en wij hopen dat vroeg of laat het meer dan 5 pct. zal kunnen worden. Indien ik het goed heb begrepen, zou de regering een inspanning doen om tot 8 pct. te komen. Daardoor zou de toestand van de meewerkende zoon, indien hij werkelijk opvolger wordt, in ernstige mate worden verbeterd. Het wetsvoorstel van de heer Sondag betreffende de vestigingsaanmoedigingen, dat gisteren in de commissie een goed lot is beschoren, gaat in dezelfde richting.

Geachte collega's, dit waren enkele beschouwingen in verband met de filosofie van de tekst van 1967, enerzijds, en het voorstel van onze collega Basecq, anderzijds.

Wat de precieze draagwijdte van het ontwerp betreft, meen ik dat achttien jaar geen leeftijd is waarop men weet wat men uiteindelijk zal doen. De heer Basecq heeft gelijk wanneer hij zegt dat de lonen van de arbeiders in de land- en tuinbouw, in de boom- en bloemkwekerijen niet hoog zijn. Maar ik heb bezwaar tegen zijn voorstel om op 25 jaar, na zeven jaar, te komen tot twee derde van het loon, en wel tot een som van 1 miljoen 700 000 frank. Men kan daar nog 100 000 à 125 000 frank aftrekken voor de sociale bijdragen. Mijn vraag is: Is het zo zeker dat iemand die buiten de landbouw zou hebben gewerkt op 25-jarige leeftijd een spaarboekje zou kunnen laten zien van 1 miljoen 700 000 frank? Ik ben daar niet zeker van. Of denkt u dat de arbeider die regelmatig is betaald in de boom- of bloemkwekerijen werkelijk over 1 miljoen 700 000, met inbegrip van de overuren, zou beschikken op 25-jarige leeftijd?

Indien wij verder gaan op die weg — het kan nuttig zijn, mijnheer Basecq, daaraan te denken bij het herwerken van de tekst in kwestie — vrees ik dat, indien men aan een opvolger op 25-jarige leeftijd zegt dat hij een schuldvordering mag aanbieden van 1 miljoen 700 000 frank, hij geneigd zal zijn te overwegen of het niet beter is die schuldvordering nu aan te bieden, dan de rest van zijn leven op het landbouwbedrijf te slijten, waar hij misschien niet gemakkelijk 1 miljoen 700 000 frank zal verdienen.

M. Basecq. — Vous êtes occupé à noyer le poisson, monsieur Lagae.

M. Lagae. — Il est question, en l'occurrence, non de pisciculture mais d'agriculture, mon cher collègue. (*Sourires.*)

Ik vrees ook — en die vrees wordt gedeeld door verschillende collega's zoals blijkt uit het verslag — dat een landbouwer van 50 jaar die een zoon heeft van 25 jaar die elke dag met een schuldvordering van 1 miljoen 700 000 frank te voorschijn kan komen, de hemel zal bidden om geen meewerkende zoon te hebben.

M. Basecq. — Vous avez voté la loi sur la création de la société agricole, monsieur Lagae. Celui qui, ayant 25 ans, veut s'associer à son père peut le faire avec le salaire qu'il a promérité.

M. Lagae. — Il faut que les deux soient d'accord.

M. Basecq. — Pour la convention aussi.

De heer Lagae. — Maar hier staat u voor het geval dat hij de vennootschap kan opeisen zonder de *animus societatis* te hebben. Daar schuilt een gevaar. Eerlijkheidshalve moet ik toegeven dat wij hier afwijken van het goede instrument waarmee men de landbouwer kan helpen.

Ter vervollediging, mijnheer Basecq, voeg ik er nog het volgende aan toe. Enerzijds is er het gevaar dat de opvolger bekoord is om wegens financiële redenen — wat zijn goed recht is — geen opvolger te worden terwijl anderzijds de landbouwer zelf de keuze krijgt ofwel om zijn bedrijf af te geven maar dan is hij geen landbouwer meer, wat evenmin de bedoeling is, ofwel de uitbetaling te doen, maar daarvoor ontbreken veelal de middelen.

Om te eindigen nog de volgende overweging. De heer Basecq kan vragen waarom wij de tekst niet amenderen. De reden is dat de geest van de wet van 1967 zo grondig verschilt van het voorstel dat hier wordt besproken dat het probleem door amendement niet is op te lossen. Hierin val ik de leden bij die in de commissie hebben tegengestemd. Logischerwijze zal ik ook hier dezelfde houding aannemen. (*Applaus op sommige banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — La parole est à M. Sondag.

M. Sondag. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, je voudrais tout d'abord souligner le mérite de M. Basecq qui a tenté d'améliorer une législation déjà quelque peu vieillie, certes, mais au fondement de laquelle nous restons fortement attachés. En effet, le PSC a été à la base de l'élaboration de la loi de 1967 qu'il a adoptée unanimement.

Cette législation protège les aidants agricoles qui, de façon continue pendant de nombreuses années, collaborent au développement de l'activité agricole et qui, en l'absence de convention ou d'autre formule telles que, maintenant, la société agricole, risqueraient, lors de la succession, de se voir retirer le bénéfice de leur activité et donc d'être ainsi pénalisés.

Nous partageons le souci de ceux qui s'efforcent d'améliorer la législation. En 1964 déjà, lorsque, dans les mouvements de jeunesse, on proposait de fixer l'âge d'ouverture du droit à 18 ans, nous étions favorables à cette idée. Ainsi que je l'ai déclaré en commission, je n'ai pas changé d'avis.

Une condition me paraît toutefois souhaitable, à savoir que la durée d'activité professionnelle dans l'entreprise familiale soit d'au moins cinq années. En effet, une période de trois années ne ferait que multiplier le nombre de bénéficiaires et risquerait de répartir inégalement le bien familial.

Notre souci essentiel est de protéger celui, celle ou ceux qui ont le plus mérité dans le développement de l'exploitation, qui y ont investi leur qualification et leur travail, parfois même après mariage, et non pas d'accorder un avantage moins mérité à ceux qui n'ont collaboré à l'entreprise familiale agricole que de façon plus limitée à une période de leur vie au cours de laquelle tous les enfants apportent une certaine collaboration, c'est-à-dire de 18 à 20 ou 21 ans.

Malheureusement, monsieur Basecq, vous n'avez pas accepté en commission l'amendement que je défendais oralement et qui aurait pu, me semble-t-il, recueillir un consensus beaucoup plus large, nous permettant ainsi d'examiner les articles suivants. Ce ne put être le cas par le fait d'une certaine radicalisation doctrinaire de votre part qui me paraît avoir court-circuité le débat, et le vote a été fatal à votre proposition.

Aujourd'hui, notre assemblée se trouve confrontée à un choix. M. Lagae invite les membres de la commission qui ont voté contre cette proposition à maintenir leur point de vue. En ce qui me concerne, je maintiendrai le mien, mais je n'engage pas pour autant l'ensemble du groupe PSC. Les points de vue sont quelque peu divergents quant au risque — si l'on adoptait votre proposition telle quelle — de voir dilapider un patrimoine familial.

Etant donné qu'on ne va pas — et vous avez eu raison de ne pas le proposer —, dans la limitation de la totalité des salaires différés, au-delà de la moitié de l'actif net du bien familial, il y aura inévitablement une réduction des salaires différés octroyés à un nombre parfois élevé de bénéficiaires, et celui ou celle qui aura le plus mérité risque, je le répète, de ne pas recevoir son dû.

Je voterai donc l'article premier avec l'espoir de voir reprendre ensuite le débat en commission et examiner les autres articles de façon approfondie.

Si la proposition était rejetée maintenant, peut-être conviendrait-il d'étudier, avec d'autres collègues, le moyen d'améliorer raisonnablement cette législation de base. (*Applaudissements sur certains bancs de la majorité.*)

M. le Président. — La parole est à M. Neuray.

M. Neuray. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, nous sommes favorables à cette proposition de loi qui apporte une solution actuelle, comme cela a été dit et répété tout à l'heure, à certains problèmes des aidants en agriculture. Le fait de créer un droit exigible nous paraît certainement utile.

Nous avons formulé, lors de la discussion en commission, un certain nombre de réserves, notamment concernant l'âge: retenir 19 ans au lieu de 18 nous aurait paru souhaitable. L'obligation de créer une association risque indiscutablement de poser des problèmes. Ces points pourront être repris le cas échéant lors de discussions ultérieures. En attendant, malgré ces réserves, nous pensons qu'il est intéressant et nécessaire de soutenir cette proposition de loi. (*Applaudissements sur les bancs du FDF-RW.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Lavens.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1980-1981
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1980-1981

De heer Lavens, minister van Landbouw. — Mijnheer de Voorzitter, heren ministers, geachte collega's, het gaat om een voorstel van wet ingediend door een van onze collega's, een parlementair initiatief dus, dat ik per definitie respecteer te meer daar het gaat om een voorstel tot wijziging van een wet die destijds eveneens is ontstaan uit een zuiver parlementair initiatief. Collega Tindemans, lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers, was de auteur van het eerste voorstel dat tot die wet heeft geleid.

Het onderhavige voorstel heeft geen budgettaire implicaties. Van dat standpunt uit dient de regering dus geen positie te kiezen. Zoals er trouwens werd aan herinnerd hebben mijn medewerkers en ikzelf in de commissie herhaalde malen verklaard dat wij het wel opportuun achten dat een onderzoek wordt gewijd aan deze wetgeving en dat sommige zaken daaruit worden geactualiseerd. Wij staan dus open voor een verregaande discussie over de wijzigingen aan te brengen aan de wet van 1967.

De auteur van het voorstel, de heer Basecq, heeft er met recht en reden aan herinnerd dat ik hem er herhaaldelijk op heb gewezen, niet zozeer in mijn hoedanigheid van minister van Landbouw maar eerder als iemand die zich door rechtsgevoel laat leiden, dat niet kan worden aanvaard wettelijk te bepalen, zoals in het voorstel, dat een zoon op 25-jarige leeftijd een contract van vennootschap kan afdwingen van zijn ouders.

Een contract van vennootschap veronderstelt de instemming van beide partijen. Dat geldt trouwens voor elk contract. Bovendien heb ik van juristen gehoord dat een vennootschapscontract iets meer veronderstelt dan de pure instemming. Hier geldt ook wat men noemt de *affectio societatis*, de geneigdheid om met elkaar samen te werken. Dergelijke geneigdheid wordt niet afgedwongen. Dit is een van mijn grote bezwaren.

Mijnheer de Voorzitter, sinds ik de heer Basecq op deze tribune heb gehoord, aarzel ik nog meer ten aanzien van het voorstel. Hij komt er immers meer en meer toe zijn voorstel om te buigen in de interpretatie. Niet alleen is er het cruciale moment van de leeftijd van 25 jaar waarop men dat vennootschapscontract in de éne of de andere vorm kan afdwingen, maar bovendien kan men in de periode daaraan voorafgaande, te weten vanaf 18 jaar, stilzittend de ouders ertoe verplichten — zelfs met terugwerkende kracht — een soort van arbeidsovereenkomst te sluiten met de medewerkende kinderen.

Ik neem graag aan dat het statuut van de medewerkende kinderen in onze familiale ondernemingen eveneens waard is te worden onderzocht.

Ik herhaal, het eenzijdig opleggen aan een andere partij van verplichtingen ontleend aan een arbeidsovereenkomst, is zeker niet aangewezen.

Mijnheer de Voorzitter, ik zal niet verder ingaan op de grond van de zaak. Ons standpunt is dat een aantal bepalingen uit de wet van 1967 ongetwijfeld dienen te worden aangepast.

Laten wij echter niet vervallen in systemen die niet alleen juridisch weinig steekhoudend zijn maar die bovendien meer moeilijkheden zullen veroorzaken dan dat zij oplossingen brengen. Bijgevolg meen ik dat de Senaat er wijs zou aan doen de commissie te volgen artikel één te verwerpen.

Wat zou het gevolg zijn van de goedkeuring van artikel één?

Indien men deze aangelegenheid naar de commissie verwijst, zoals de wens schijnt te zijn van sommigen, kan men het artikel één daar niet meer wijzigen vermits het door de Senaat zou zijn goedgekeurd. In dat geval blijven de heer Sondag en anderen met hun problemen zitten. Er kan dus, wat dit betreft, geen compromis worden gesloten. Door de goedkeuring van artikel één zijn wij immers gehouden aan de beginleeftijd van achttien jaar en aan de minimumactiviteitsduur van drie jaar. De goedkeuring van artikel één en de verwijzing van deze zaak naar de commissie brengt ons bijgevolg geen oplossing.

De heer Basecq had beter zijn voorstel ingetrokken. Hij heeft dat echter niet gedaan. Daarom stel ik de Senaat voor in zijn hoge wijsheid artikel één te verwerpen. De heer Basecq kan dan een nieuw voorstel indienen rekening houdend met de opmerkingen die in de commissie en in openbare vergadering werden gemaakt. Wij kunnen dan opnieuw vrij over deze aangelegenheid discussiëren.

Ik ben overtuigd dat wij zo tot een positief resultaat zullen komen, vooral indien wij deze aangelegenheid niet te beperkt bekijken, maar situeren in een ruimer kader van het statuut van de helpers in familiale ondernemingen en van de opvolgingsproblemen in land- en tuinbouwbedrijven.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de regering wil van deze stemming helemaal geen vertrouwenskwesie maken. Dit wetsvoorstel is een lovenswaardig parlementair initiatief dat wij respecteren. Indien echter artikel één wordt verworpen, kunnen wij de discussie in de commissie weer aan de basis hervatten zonder gebonden te zijn aan een definitieve stemming. (*Applaus op sommige banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer van Waterschoot.

De heer van Waterschoot. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil er de aandacht van de Senaat op vestigen dat artikel één in de commissie zeer omstreden was. Ook al was de houding ten gronde positief, toch werd dit artikel bij gelijkheid van stemmen afgewezen, met dien verstande dat een nieuw ontwerp welwillend door onze commissie zal worden onderzocht.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

Ik stel voor straks de behandeling over artikel één van het voorstel van wet aan te vatten.

Je propose d'aborder tout à l'heure l'examen de l'article premier de la proposition de loi. (*Assentiment.*)

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 15 FÉVRIER 1961 PORTANT CREATION D'UN FONDS D'INVESTISSEMENT AGRICOLE

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 15 FEBRUARI 1961 HOUDENDE OPRICHTING VAN EEN LANDBOUWINVESTERINGSFONDS

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant la loi du 15 février 1961 portant création d'un Fonds d'Investissement agricole.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 15 februari 1961 houdende oprichting van een Landbouwinvesteringsfonds.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

Het woord is aan de rapporteur, die mondeling verslag zal uitbrengen.

De heer Vanhaverbeke, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, heren ministers, geachte collega's, uw commissie voor de Economische Aangelegenheden behandelde gisteren het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 15 februari 1961 houdende oprichting van een Landbouwinvesteringsfonds, dat vandaag als addendum van de agenda wordt voorgelegd.

Dit ontwerp werd reeds door de Kamer goedgekeurd. De commissie gaf mij opdracht, met het welwillend akkoord van de minister van Landbouw, u een kort mondeling verslag uit te brengen.

De wet van 15 februari 1961 betreffende het Landbouwinvesteringsfonds bepaalt onder haar artikel 8, reeds gewijzigd bij de wetten van 15 mei 1964, 30 juni 1967, 18 maart 1971, 20 juli 1973 en 10 maart 1977, dat het globaal bedrag ten belope waarvan de waarborg van het Fonds mag worden toegekend, is vastgesteld op veertien miljard frank en dat dit bedrag kan worden gebracht op zestien miljard frank door een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

De omvang van de door het Fonds in totaal verleende waarborgen sedert 1961 blijkt uit de statistieken op 30 april 1980; voor een totaalbedrag aan leningen van 104,227 miljard frank werd door het Fonds waarborgen verstrekt voor 27,882 miljard frank, terwijl het saldo van de uitstaande waarborgen momenteel 16 miljard frank bereikt.

Gelet op al deze omstandigheden, heeft de regering gemeend dat het aangewezen was het globaal bedrag ten belope waarvan de waarborg van het Fonds kan toegekend worden, te brengen op 20 miljard frank en meteen in de mogelijkheid te voorzien dit bedrag te brengen op 23 miljard frank bij koninklijk besluit overlegd in Ministerraad.

Uw commissie heeft dit ontwerp zonder tegenstemmen, bij één onthouding en 14 ja-stemmen aangenomen. Wij hebben de eer de Senaat te verzoeken zich bij deze positieve stemming van de commissie aan te sluiten. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Capoen.

De heer Capoen. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, de wijziging die wordt voorgesteld beoogt een verhoging van de plafonds voor de mogelijkheid tot kredietverlening. Deze wijziging kunnen wij uiteraard goedkeuren gewoon omdat ze verantwoord is al was het maar omdat ze rekening houdt met de inflatie en de muntontwaarding van de voorbije jaren.

Wij willen deze gelegenheid echter te baat nemen om even aandacht te vragen voor de aanwending van de kredieten. In bepaalde gevallen doet deze aanwending vragen rijzen. Ik denk in dit verband aan de grootschalige projecten die voor een groot stuk de kredieten opslorpen. Deze grootschalige projecten situeren zich meestal in Wallonië. Voor vele projecten is het economisch nut en de haalbaarheid meestal zeer twijfelachtig.

Wij zullen dit voorstel nu goedkeuren, maar wij vragen dus de aandacht van de minister voor de aanwending van deze kredieten en durven hierbij erop aan te dringen dat in de toekomst de verdeling tussen de twee gewesten wat evenwichtiger gebeurt. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Lavens.

De heer Lavens, minister van Landbouw. — Mijnheer de Voorzitter, ik vraag de goedkeuring van dit ontwerp dat reeds in de Kamer is aangenomen.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

Het enig artikel van het ontwerp van wet luidt:

Enig artikel. De eerste twee leden van artikel 8 van de wet van 15 februari 1961 houdende oprichting van een Landbouwinvesteringsfonds, gewijzigd bij de wetten van 15 mei 1964, 30 juni 1967, 18 maart 1971, 20 juli 1973 en 10 maart 1977, worden door de volgende bepalingen vervangen:

« Art. 8. Het globaal bedrag ten belope waarvan de waarborg van het Fonds mag worden verleend is vastgesteld op 20 miljard frank.

Bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit mag dit bedrag op 23 miljard frank worden gebracht. »

Article unique. Les deux premiers alinéas de l'article 8 de la loi du 15 février 1961 portant création d'un Fonds d'Investissement agricole, modifié par les lois des 15 mai 1964, 30 juin 1967, 18 mars 1971, 20 juillet 1973 et 10 mars 1977, sont remplacés par les dispositions suivantes:

« Art. 8. Le montant global jusqu'à concurrence duquel la garantie du Fonds peut être accordée est fixé à 20 milliards de francs.

Par un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres, cette somme pourra être portée à 23 milliards de francs. »

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — Wij stemmen zo dadelijk over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé dans un instant au vote sur l'ensemble du projet de loi.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — De commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden stelt voor de volgende week vrij te houden voor de raden.

Voor de week daarna stelt ze de volgende agenda voor:

Dinsdag 9 juni 1981, te 14 uur:

1. Eventueel: ontwerp van wet houdende algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers;

2. Ontwerp van wet houdende de begroting van de Diensten van de Eerste minister voor het begrotingsjaar 1981;

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van de Diensten van de Eerste minister voor het begrotingsjaar 1980;

3. Ontwerp van wet inzake inkomensmatiging en tot invoering van een solidariteitsbijdrage ten laste van de leden van het Rekenhof;

4. Voorstel van wet houdende wijziging van de wet van 5 januari 1977, houdende uitgifte van de tweede tranche van de lening van het Belgisch-Kongolees Fonds voor delging en beheer en tot regeling van de problemen betreffende de leningen in Kongolese frank «Koloniale schuld 4 1/4 pct. 1954-1974» en «Kongolese schuld 4 pct. 1955-1975»;

5. Voorstel van wet tot wijziging van artikel 87, § 1, van de dienstplichtwetten, gecoördineerd op 30 april 1962;

6. Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake het vervoer van lijken, en van de Bijlage, opgemaakt te Straatsburg op 26 oktober 1973;

7. Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Besluit van de Vertegenwoordigers van de regeringen van de Lid-Staten der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, in het kader van de Raad bijeen, van 18 maart 1980, inzake de toekenning van aanvullende ontvangsten voor 1980 aan deze Gemeenschap;

8. Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Akkoord tussen het koninkrijk België en de Bondsrepubliek Duitsland inzake metrologische verrichtingen, gesloten bij wisseling van brieven gedagtekend te Brussel op 23 september 1977;

9. Ontwerp van wet betreffende de toetreding van België tot de Afrikaanse Ontwikkelingsbank.

Woensdag 10 juni 1981, te 14 uur:

1. Hervatting van de agenda van de vergadering van dinsdag;

2. Naamstemmingen over het geheel van de afgehandelde ontwerpen van wet.

Donderdag 11 juni 1981, te 14 uur:

1. Hervatting van de agenda van de vergadering van dinsdag;

2. Eventueel:

a) Mondelinge vragen;

b) Interpellaties.

Te 15 uur: stemmingen.

La semaine prochaine étant réservée aux travaux des conseils régionaux et communautaires, la commission du Travail parlementaire propose au Sénat, pour la semaine suivante, l'ordre du jour ci-après:

Mardi 9 juin 1981, à 14 heures:

1. Eventuellement: projet de loi établissant les principes généraux de la sécurité sociale des travailleurs salariés;

2. Projet de loi contenant le budget des Services du Premier ministre de l'année budgétaire 1981;

Projet de loi ajustant le budget des Services du Premier ministre de l'année budgétaire 1980;

3. Projet de loi relatif à la modération des revenus et instaurant une cotisation de solidarité à charge des membres de la Cour des comptes;

4. Proposition de loi modifiant la loi du 5 janvier 1977, portant émission d'une deuxième tranche d'emprunt du Fonds belgo-congolais d'amortissement et de gestion et réglant les problèmes relatifs aux emprunts en francs congolais «Dette coloniale 4 1/4 p.c. 1954-1974» et «Dette congolaise 4 p.c. 1955-1975»;

5. Proposition de loi modifiant l'article 87, § 1er, des lois sur la milice, coordonnées le 30 avril 1962;

6. Projet de loi portant approbation de l'Accord sur le transfert des corps des personnes décédées et de l'Annexe, faits à Strasbourg le 26 octobre 1973;

7. Projet de loi portant approbation de la Décision des Représentants des gouvernements des Etats membres de la Communauté européenne du Charbon et de l'Acier, réunis au sein du Conseil, du 18 mars 1980, portant attribution à cette Communauté de recettes supplémentaires pour 1980;

8. Projet de loi portant approbation de l'Accord entre le royaume de Belgique et la République fédérale d'Allemagne en matière d'opérations métrologiques, conclu par échange de lettres datées à Bruxelles le 23 septembre 1977;

9. Projet de loi relatif à l'adhésion de la Belgique à la Banque africaine de Développement.

Mercredi 10 juin 1981, à 14 heures:

1. Reprise de l'ordre du jour de la séance de mardi;

2. Votes nominatifs sur l'ensemble des projets de loi dont la discussion est terminée.

Jeudi 11 juin 1981, à 14 heures:

1. Reprise de l'ordre du jour de la séance de mardi;

2. Eventuellement: questions orales et interpellations.

Il sera procédé aux votes à 15 heures.

Le Sénat est-il d'accord sur cet ordre des travaux?

Is de Senaat het daarmee eens? (Instemming.)

Il en est ainsi décidé.

Dan is hiertoe besloten.

PROPOSITION DE LOI RETABLISSANT LE VOLET LINGUISTIQUE LORS DU RECENSEMENT DECENNAL

Rejet

VOORSTEL VAN WET TOT WEDERINVOERING VAN DE TAALVRAAG BIJ DE TIENJAARLIJKSE TELLING

Verwerping

M. le Président. — Comme convenu, nous abordons maintenant l'examen des articles de la proposition de loi rétablissant le volet linguistique lors du recensement décennal.

Je vous rappelle que la commission propose le rejet de cette proposition.

De commissie stelt de verwerping voor van dit voorstel van wet.

Nous allons donc nous conformer à la procédure d'usage en pareil cas et voter sur l'article premier.

Wij zullen dus de in dit geval gebruikelijke procedure volgen en alleen stemmen over het eerste artikel van dit voorstel. (Instemming.)

Cet article est ainsi rédigé:

Artikel 1. In de gemeenten van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde, bepaald bij artikel 3, § 2, tweede lid. van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, aangevat op 18 juli 1966, in de gemeente Tervuren en in de taalgrensgemeenten opgesomd in artikel 8 van dezelfde wetten, moet de algemene volkstelling, opgelegd door de wet van 2 juni 1856, een taalvraag omvatten, ten einde uit te maken tot welke taalgroep en welke gemeenschap de inwoners van die gemeenten behoren.

Article 1er. Dans les communes de l'arrondissement électoral de Bruxelles-Hal-Vilvorde prévu par l'article 3, § 2, alinéa 2, des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, dans la commune de Tervuren et dans les communes de la frontière linguistique énumérées par l'article 8 des mêmes lois, le recensement général imposé par la loi du 2 juin 1856 comporte obligatoirement un volet linguistique destiné à connaître l'appartenance linguistique et communautaire des habitants de ces communes.

Je mets cet article aux voix.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

126 membres sont présents.

126 leden zijn aanwezig.

111 votent non.

111 stemmen neen.

14 votent oui.

14 stemmen ja.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, l'article 1er n'est pas adopté.

Derhalve is artikel 1 niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bogaerts, Bruart, Busieu, Mme Buyse, MM. Califice, Capoen, Carpels, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cugnon, Daems, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, de Bruyne, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. De Meyer, De Rore, De Rouck, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Féris, Flaghothier, Gerits, Gijs,

Mme Gillet (Lucienne), MM. Goossens, Gramme, Hanin, Mmes Hanquet, Herman-Michielsens, MM. Hostekint, Houben, Hubin, Jorissen, Lagae, Lahaye, Lallemand, Lavens, Leclercq, Lecoq, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Maes, Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mmes Nauwelaerts-Thues, Panneels-Van Baelen, MM. Paulus, Pede, Peeters, Piot, Mme Planckaert-Thues, MM. Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Mme Turf-De Munter, MM. Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Spitael, Van Wambeke, van Waterschoot, Verbist, Waltniel, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Bertrand, Bonmariage, Coen, de Wasseige, Gillet (Jean), Guillaume (Emile), Henrion, Lagneau, Lepaffe, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray et J. Wathelet.

S'est abstenu :

Heeft zich onthouden :

M. Kenens.

M. le Président. — Le vote que le Sénat vient d'émettre implique qu'il se rallie aux conclusions de la commission, tendant au rejet de la proposition de loi.

Uit de stemming blijkt dat de Senaat de commissie volgt die het verwerpen van het voorstel van wet voorstelt. (*Instemming.*)

Ik verzoek de heer Kenens de reden van zijn onthouding mede te delen.

De heer Kenens. — Ik ben afgesproken met de heer Smeets en dat geldt ook voor de volgende stemmingen.

De heer Jorissen. — Ik had mij moeten onthouden, want ik ben afgesproken met de heer Storme.

De heer Capoen. — Ik eveneens, mijnheer de Voorzitter, want ik was afgesproken met mevrouw Rommel-Souvagie.

M. R. Gillet. — J'ai voulu voter « oui », monsieur le Président.

M. le Président. — Il vous en est donné acte, messieurs.

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 28 DECEMBRE 1967 RELATIVE A L'OCTROI D'UN SALAIRE DIFFERÉ DANS L'AGRICULTURE ET L'HORTICULTURE

Rejet

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 28 DECEMBER 1967 BETREFFENDE EEN UITGESTELD LOON IN LAND- EN TUINBOUW

Verwerping

M. le Président. — Nous abordons l'examen des articles de la proposition de loi relative à l'octroi d'un salaire différé dans l'agriculture.

Je vous rappelle que la commission propose le rejet de cette proposition de loi.

De commissie stelt de verwerping voor van dit voorstel van wet.

Nous allons donc nous conformer à la procédure d'usage en pareil cas et voter sur l'article premier.

Wij zullen dus de in dit geval gebruikelijke procedure volgen en alleen stemmen over het eerste artikel van dit voorstel. (*Instemming.*)

Cet article est ainsi rédigé :

Article 1er. L'article 1er, alinéa premier, de la loi du 28 décembre 1967 relative à l'octroi d'un salaire différé dans l'agriculture et l'horticulture est remplacé par la disposition suivante :

« Ont droit à une indemnité, qualifiée de salaire différé, les descendants légitimes, naturels ou adoptifs d'un agriculteur ou horticulteur ou de son conjoint, ainsi que les conjoints de ces descendants

qui, après avoir atteint l'âge de 18 ans, de façon continue et pendant au moins trois ans auront exercé dans l'exploitation de cet agriculteur ou horticulteur ou de son conjoint une activité normale non rémunérée. »

Artikel 1. Artikel 1, eerste lid, van de wet van 28 december 1967 betreffende een uitgesteld loon in de land- en tuinbouw, wordt vervangen als volgt :

« Op een vergoeding, uitgesteld loon genoemd, hebben recht de wettige, natuurlijke of adoptieve afstammelingen van een land- of tuinbouwer of diens echtgenote, evenals de echtgenoten van deze afstammelingen, die, nadat zij 18 jaar oud zijn geworden, gedurende ten minste drie jaar doorlopend een niet-beloonde normale arbeid hebben verricht op het bedrijf van die land- of tuinbouwer of van zijn echtgenote. »

Je mets cet article aux voix.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

129 membres sont présents.

129 leden zijn aanwezig.

74 votent non.

74 stemmen neen.

44 votent oui.

44 stemmen ja.

11 s'abstiennent.

11 onthouden zich.

En conséquence, l'article 1er n'est pas adopté.

Derhalve is artikel 1 niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Akkermans, André, Bascour, Bataille, Mme Bernaerts-Vioux, MM. Boey, Bruart, Mme Buyse, MM. Califice, Clarys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Daele, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Decoster, De Graeve, Deleek, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. De Meyer, De Seranno, le chevalier de Stexhe, le comte du Monceau de Bergendal, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Gramme, Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Lagae, Lagneau, Lahaye, Lavens, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Nauwelaerts, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paulus, Pede, Piot, Mme Planckaert-Staessens, M. Poulet, Mmes Smitt, Staels-Dompas, M. Tilquin, Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Wambeke, van Waterschoot, Verbist, Waltniel, J. Wathelet, Windels et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Bailly, Basecq, Bertrand, Bogaerts, Bonmariage, Busieau, Carpels, Cugnon, Deconinck, Delmotte, De Rore, De Smeyter, de Wasseige, Dulac, Egelmeeers, Féris, Flagothier, Mme Gillet (Lucienne), MM. Gillet (Roland), Goossens, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Lallemand, Leclercq, Lecoq, Mme Mathieu-Mohin, MM. Meunier, Moureaux, Mme Nauwelaerts-Thues, MM. Neuray, Poulain, Radoux, Mme Remy-Oger, MM. Seeuws, Sondag, Spitaels, Sweert, Van Spitael et Wyninckx.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Capoen, de Bruyne, De Rouck, Jorissen, Kenens, Maes, Peeters, Vandekerckhove, Van der Elst, Vandezande et Van Ooteghem.

M. le Président. — Le vote que le Sénat vient d'émettre implique qu'il se rallie aux conclusions de la commission, tendant au rejet de la proposition de loi.

Uit de stemming blijkt dat de Senaat de commissie volgt die het verwerpen van het voorstel van wet voorstelt. (*Instemming.*)

Je prie les membres qui se sont abstenus de faire connaître les motifs de leur abstention.

De leden die zich hebben onthouden, worden verzocht de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer Van der Elst. — Mijnheer de Voorzitter, wij hebben ons onthouden om de redenen uiteengezet door de heer Capoen in de algemene bespreking.

De heer Maes. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb mij bovendien onthouden omdat ik was afgesproken met de heer Vangronsveld.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1981

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1980

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1981

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

Stemming

M. le Président. — Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze ontwerpen van wet. (Instemming.)

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

130 membres sont présents.

130 leden zijn aanwezig.

93 votent oui.

93 stemmen ja.

32 votent non.

32 stemmen neen.

5 s'abstiennent.

5 onthouden zich.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

Ils seront transmis à la Chambre des représentants.

Zij zullen aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Bogaerts, Bruart, Busieau, Mme Buyse, MM. Califice, Carpels, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cugnon, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Delebeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. De Meyer, De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Férier, Flagothier, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Lagae, Lallemand, Lavens, Leclercq, Lecoq, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mmes Nauwelaerts-Thues, Pannels-Van Baelen, MM. Paulus, Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuijze, Van Spitael, Van Wambeke, van Waterschoot, Verbist, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmarriage, Coen, Daems, de Bruyne, Decoster, De Rouck, de Wasseige, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, M. Lahaye, Mmes Mathieu-Mohin,

Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Pede, Peeters, Vanderkerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandermissen, Vandezande, Van Ooteghem, Waltniel et J. Wathélet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Capoen, Jorissen, Kenens, Lagneau et Maes.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

M. Lagneau. — J'ai pairé avec M. Lambiotte, monsieur le Président.

De Voorzitter. — Ik veronderstel dat de andere leden zich hebben onthouden om dezelfde redenen als daarstraks opgegeven. (Instemming.)

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES AFFAIRES RÉGIONALES BRUXELLOISES DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1980

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN DE BRUSSELSE GEWESTELIJKE AANGELEGENHEDEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble du projet de loi ajustant le budget des Affaires régionales bruxelloises de l'année budgétaire 1980.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van de Brusselse Gewestelijke Aangelegenheden voor het begrotingsjaar 1980.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

129 membres sont présents.

129 leden zijn aanwezig.

92 votent oui.

92 stemmen ja.

24 votent non.

24 stemmen neen.

13 s'abstiennent.

13 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Bogaerts, Bruart, Busieau, Mme Buyse, MM. Califice, Carpels, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cugnon, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Delebeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Férier, Flagothier, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Lagae, Lallemand, Lavens, Leclercq, Lecoq, Mme Maes-Vanrobaeys, MM. Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mmes Nauwelaerts-Thues, Pannels-Van Baelen, MM. Paulus, Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuijze, Van Spitael, Van Wambeke, van Waterschoot, Verbist, Windels, Wyninckx et Leemans.

wenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, Van Wambeke, van Waterschoot, Verbist, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Coen, Daems, de Bruyne, Decoster, De Rouck, Gillet (Jean), Henrion, Mme Herman-Michielsens, M. Lahaye, Mme Mayence-Goossens, MM. Pede, Peeters, Vandekerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Ooteghem, Waltniel et J. Wathelet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Bertrand, Bonmariage, Capoen, de Wasseige, Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Jorissen, Kenens, Lagneau, Maes, Mme Mathieu-Mohin, MM. Moureaux et Neuray.

M. le Président. — Je prie M. Roland Gillet de faire connaître les motifs de son abstention.

M. R. Gillet. — Monsieur le Président, notre groupe s'est abstenu parce qu'il ne voulait pas voter contre le projet de loi ajustant le budget des Affaires régionales bruxelloises. Il n'a pas voté le projet parce qu'il n'accepte pas la compétence nationale en la matière.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE RIJKSSCHULDBEGROTING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1980

Stemming

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DE LA DETTE PUBLIQUE DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1980

Vote

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble du projet de loi ajustant le budget de la Dette publique de l'année budgétaire 1980.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de Rijksschuldbegroting voor het begrotingsjaar 1980.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

130 membres sont présents.

130 leden zijn aanwezig.

93 votent oui.

93 stemmen ja.

32 votent non.

32 stemmen neen.

5 s'abstiennent.

5 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Basecq, Bataille, Bogaerts, Bruart, Busieu, Mme Buyse, MM. Califice, Carpels, Claeys, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cugnon, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Deconinck, De Graeve, Deleek, Delmotte, Mme De Looze-Raeymaekers, MM. De Meyer, De Rore, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egemeers, Féris, Flaghothier, Gerits, Gijs, Mme Gillet (Lucienne), MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Lagae, Lallemand, Lavens, Leclercq, Lecoq, Mme Maes-Vanrobaeys, MM.

Mainil, Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mmes Nauwelaerts-Thues, Panneels-Van Baelen, MM. Paulus, Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Mme Turf-De Munter, MM. Vandabeele, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, Van Wambeke, van Waterschoot, Verbist, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

M. Bascour, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bonmariage, Coen, Daems, de Bruyne, Decoster, De Rouck, de Wasseige, Gillet (Jean), Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Henrion, Mme Herman-Michielsens, M. Lahaye, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Moureaux, Neuray, Pede, Peeters, Vandekerckhove, Van den Broeck, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Van Ooteghem, Waltniel et J. Wathelet.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Capoen, Jorissen, Kenens, Lagneau et Maes.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION RELATIVE A EURODIF, ET DE L'ANNEXE, SIGNÉE A PARIS LE 20 MARS 1980

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST MET BETREKKING TOT EURODIF, EN VAN DE BIJLAGE, ONDERTEKEND TE PARIJS OP 20 MAART 1980

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble du projet de loi portant approbation de la Convention relative à Eurodif.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst met betrekking tot Eurodif.

Het woord is aan de heer Vandekerckhove voor een stemverklaring.

De heer Vandekerckhove. — Mijnheer de Voorzitter, heren ministers, geachte collega's, onze fractie zal zich bij de stemming over dit ontwerp onthouden.

Het gaat hier immers om meer dan om de goedkeuring van een internationaal verdrag tussen Frankrijk, Italië, Spanje en België in verband met de uraniumverrijkingsfabriek volgens het gasdiffusiesysteem. De capaciteit van die fabriek is voldoende voor de toelevering van niet minder dan 100 kerncentrales van 1000 megawatt en houdt ook verplichtingen in tot aankoop. Op deze manier wordt langs internationale verdragen om, de mogelijkheid geschaapt om het moratorium voor kernenergie te omzeilen en het zolang beloofde energiedebat wordt tevens door de in deze schijfjespolitiek vastgelegde verplichtingen van zijn werkelijke inhoud ontdaan.

Voor wie mocht twijfelen, de uitspraak van de Europese Commissie betreffende dit verdrag, liegt er niet om. « Zij is gelukkig dat deze overeenkomst in ruime mate zal bijdragen tot de ontwikkeling van de kernenergie en de nucleaire industrie. » (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à M. de Wasseige pour une justification de vote.

M. de Wasseige. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, nous voterons contre ce projet.

En effet, tant qu'il n'y a pas eu de débat ou de décision au niveau parlementaire à propos de la politique énergétique, il est inadmissible qu'un certain nombre de dispositions soient prises petits paquets par petits paquets.

Ce projet de loi est beaucoup plus important qu'il n'y paraît à première vue. En effet, il s'agit de ratifier une convention relative à une usine d'enrichissement d'uranium, dont l'activité permettra de couvrir les besoins de centrales nucléaires belges jusqu'à une puissance de 10 000 megawatts. Dans le programme actuellement en

cours, la puissance atteint 5 200 megawatts. Par le vote de ce projet, nous nous engagerions à admettre une puissance pratiquement double. Ceci dépasse largement le moratoire nucléaire que tous les gouvernements ont prétendu vouloir faire respecter.

Je ferai remarquer, en outre, que cette convention date du 20 mars 1980, date incontestablement postérieure à la période au cours de laquelle le moratoire fut décidé. Par ailleurs, elle concerne des engagements très précis de l'Etat, puisqu'il s'agit de garantir des emprunts de plusieurs milliards de francs. Dans la situation de crise actuelle, la garantie de l'Etat serait plus utile en matière de promotion de l'emploi, par exemple.

En outre, le bénéfice de la convention ira uniquement aux compagnies privées d'électricité, dont l'approvisionnement se fera à des conditions très favorables. *(Applaudissements sur les bancs du FDF-RW et de la Volksunie.)*

De heer Voorzitter. — Wij stemmen thans over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Nous allons procéder maintenant au vote sur l'ensemble du projet de loi.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

126 membres sont présents.
126 leden zijn aanwezig.
106 votent oui.
106 stemmen ja.
8 votent non.
8 stemmen neen.
12 s'abstiennent.
12 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.
Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.
Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Adriaenssens, Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Boey, Bogaerts, Bruart, Mme Buyse, MM. Calewaert, Califice, Carpels, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cugnon, Daems, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Clercq, Decoinck, Decoster, De Graeve, Deleeck, Delmotte, De Meyer, De Rore, De Seranno, De Smeyster, le chevalier de Stexhe, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeeers, Féris, Gerits, Gijs, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), MM. Goossens, Gramme, Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Lagae, Lahaye, Lallemand, Lavens, Leclercq, Lecoq, Mmes Maes-Vanrobaeys, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Nauwelaerts, Mmes Nauwelaerts-Thues, Panneels-Van Baelen, MM. Paulus, Pede, Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Poulet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Mme Turf-De Munter, MM. Vandenabeele, Van den Broeck, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborght, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Spitael, Van Wambeke, Van Waterschoot, Verbist, Waltniel, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Bertrand, Bonmariage, de Wasseige, Gillet (Roland), Guillaume (Emile), Mme Mathieu-Mohin, MM. Moureaux et Neuray.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. Capoen, de Bruyne, De Rouck, Jorissen, Kenens, Lagneau, Maes, Peeters, Vandekerckhove, Van der Elst, Vandezande et Van Ooteghem.

M. Flagothier. — Je voulais voter « oui », monsieur le Président.

M. le Président. — Il vous en est donné acte.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE L'ACCORD ENTRE L'UNION ECONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE ET LE GOUVERNEMENT DE LA MALAISIE RELATIF A L'ENCOURAGEMENT ET A LA PROTECTION RECIPROQUES DES INVESTISSEMENTS, SIGNE A KUALA LUMPUR LE 22 NOVEMBRE 1979

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION ENTRE L'UNION ECONOMIQUE BELGO-LUXEMBOURGEOISE ET LA REPUBLIQUE UNIE DU CAMEROUN EN MATIERE DE PROMOTION ET DE PROTECTION RECIPROQUES DES INVESTISSEMENTS, SIGNEE A BRUXELLES LE 27 MARS 1980

PROJET DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 17, § 4, DE LA LOI DU 7 JUILLET 1970, CONCERNANT LA STRUCTURE DE L'ENSEIGNEMENT SUPERIEUR, TEL QU'IL A ETE MODIFIE PAR LA LOI DU 18 FEVRIER 1977

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 15 FEVRIER 1961 PORTANT CREATION D'UN FONDS D'INVESTISSEMENT AGRICOLE

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET AKKOORD TUSSEN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE EN DE REGERING VAN MALEISIE BETREFFENDE DE AANMOEDIGING EN DE WEDERZIJDE BESCHERMING VAN INVESTERINGEN, ONDERTEKEND TE KUALA LUMPUR OP 22 NOVEMBER 1979

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST TUSSEN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE EN DE VERENIGDE REPUBLIEK KAMEROEN BETREFFENDE DE WEDERZIJDE AANMOEDIGING EN BESCHERMING VAN INVESTERINGEN, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 27 MAART 1980

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 17, § 4, VAN DE WET VAN 7 JULI 1970 BETREFFENDE DE ALGEMENE STRUCTUUR VAN HET HOGER ONDERWIJS, ZOALS HET IS GEWIJZIGD DOOR DE WET VAN 18 FEBRUARI 1977

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 15 FEBRUARI 1961 HOUDENDE OPRICHTING VAN EEN LANDBOUWINVESTERINGSFONDS

Stemming

M. le Président. — Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze ontwerpen van wet. *(Instemming.)*

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble des projets de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de ontwerpen van wet in hun geheel.

130 membres sont présents.
130 leden zijn aanwezig.
128 votent oui.
128 stemmen ja.
2 s'abstiennent.
2 onthouden zich.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

Les premier, troisième et quatrième seront soumis à la sanction royale.

Het eerste, het derde en het vierde zullen aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Le deuxième sera transmis à la Chambre des représentants.

Het tweede zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Akkermans, André, Bailly, Bascour, Basecq, Bataille, Mme Bernaerts-Viroux, MM. Bertrand, Boey, Bogaerts, Bonmariage, Bruart, Busieau, Mme Buyse, MM. Calewaert, Califice, Capoen, Carpels, Claeys, Coen, Conrotte, Cooreman, Coppens, Cornelis, Croux, Cugnon, Daems, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, de Bruyne, De Clercq, Deconinck, Decoster, De Graeve, Deleeck, Delmotte, Mme De Loore-Raeymaekers, MM. De Meyer, De Rore, De Rouck, De Seranno, De Smeyter, le chevalier de Stexhe, de Wasseige, Dulac, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Férier, Flagothier, Gerits, Gijss, Gillet (Jean), Mme Gillet (Lucienne), M. Gillet (Roland), Mme Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Guillaume (Emile), Guillaume (François), Hanin, Mme Hanquet, M. Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hismans, Hostekint, Houben, Hoyaux, Hubin, Jorissen, Lagae, Lahaye, Lallemand, Lavens, Leclercq, Lecoq, Maes, Mainil, Mmes Mathieu-Mohin, Mayence-Goossens, MM. Mesotten, Meunier, Moureaux, Nauwelaerts, Mme Nauwelaerts-Thues, M. Neuray, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paulus, Pede, Peeters, Piot, Mme Planckaert-Staessens, MM. Poulain, Pouillet, Radoux, Mme Remy-Oger, M. Seeuws, Mme Smitt, MM. Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Sweert, Tilquin, Mme Turf-De Munter, MM. Vandekerckhove, Vandenaabeele, Van den Broeck, Van den Nieuwenhuijzen, Vanderborcht, Van der Elst, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Vangeel, Vanhaverbeke, Van Herreweghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Van Spitael, Van Wambeke, van Waterschoot, Verbist, Waltniel, J. Wathelet, Windels, Wyninckx et Leemans.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Kenens et Lagneau.

M. le Président. — Je présume que les membres qui se sont abstenus l'ont fait pour les motifs indiqués précédemment.

Ik veronderstel dat de leden die zich hebben onthouden dit hebben gedaan om de vroeger aangehaalde redenen. (*Instemming.*)

QUESTION ORALE DE M. POULLET AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR « LA POSSIBILITE DE FORMATION OFFERTE AUX JEUNES CHOMEURS PAR LES COURS DU SOIR OU EST DISPENSE UN ENSEIGNEMENT DE NIVEAU UNIVERSITAIRE DE TYPE LONG ET DE PLEIN EXERCICE »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER POULLET AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER « DE MOGELIJKHEID TOT OPLEIDING GEBODEN AAN DE JONGE WERKLOZEN DOOR DE AVONDLEERGANGEN WAAR VOLTJDS ONDERWIJS VAN UNIVERSITAIR NIVEAU VAN HET LANGE TYPE WORDT VERSTREKT »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Pouillet au ministre de l'Emploi et du Travail.

La parole est à M. Pouillet.

M. Pouillet. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, mesdames, messieurs, dans sa réponse à une question parlementaire du député Clerfayt, le ministre de l'Emploi et du Travail rappelle que les chômeurs ne peuvent suivre des études de plein exercice. La raison mise en évidence en est la suivante : « Le fait de suivre des études universitaires ou techniques supérieures de plein exercice rend les chômeurs indisponibles pour le marché général de l'emploi et constitue un obstacle à l'acceptation d'un emploi convenable. Ce principe général est mentionné expressément dans la loi. »

Il existe en Belgique un certain nombre d'établissements d'enseignement qui dispensent en cours du soir, des études de niveau universitaire de type long et de plein exercice. Il s'agit notamment de licence en sciences commerciales, financières, consulaires, ou encore d'ingénieur commercial.

La très grande majorité des étudiants qui poursuivent cet enseignement ont une occupation professionnelle à temps plein durant la journée.

Manifestement, la raison invoquée par le ministre pour s'opposer à ce que les chômeurs suivent des cours de plein exercice ne peut être invoquée lorsqu'il s'agit de cours du soir.

Toute la politique du gouvernement qui vise, au contraire, à favoriser chez les chômeurs la formation, la reconversion et la spécialisa-

tion, notamment dans des branches utiles dans la vie économique devrait inciter le ministre à être très favorable à cette possibilité offerte aux jeunes chômeurs de se qualifier davantage.

Le ministre peut-il me confirmer qu'il en est bien ainsi ?

M. le Président. — La parole est à M. De Wulf, ministre.

M. De Wulf, ministre de l'Emploi et du Travail. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, en réponse à la question orale de M. Pouillet, je puis communiquer que le fait de suivre des cours de plein exercice qui sont donnés le soir, n'implique pas nécessairement que le chômeur soit indisponible pour le marché de l'emploi.

L'inspecteur du bureau régional compétent de l'Office national de l'Emploi, qui prend souverainement toutes décisions en matière d'octroi, de limitation ou d'exclusion du droit aux allocations de chômage, examinera dans chaque cas concret s'il est satisfait aux conditions de disponibilité, notamment si le chômeur est disposé à accepter tout emploi convenable qui lui serait offert.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VANGEEL AAN DE MINISTER VAN PENSIOENEN OVER « DE BEHANDELING VAN DOSSIERS VAN AANVRAGEN OM OVERLEVINGSPENSIOEN »

QUESTION ORALE DE M. VANGEEL AU MINISTRE DES PENSIONS SUR « L'EXAMEN DES DOSSIERS DES DEMANDES DE PENSIONS DE SURVIE »

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Vangeel tot de minister van Pensioenen.

Het woord is aan de heer Vangeel.

De heer Vangeel. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, meer en meer klachten komen binnen over de te langdurige behandeling van de aanvragen voor overlevingspensioen door weduwen van wie de echtgenoot overleden is vóór het bereiken van de pensioenleeftijd. Eer een voorschot op het overlevingspensioen wordt uitbetaald duurt het drie, vier en meer maanden. Dit voorschot is dan nog erg beperkt.

Ik meen dat op alle niveaus bij de behandeling van deze dossiers op bespoediging moet worden aangedrongen : — bij de gemeentebesturen, omdat sommige onder hen de termijn van vijf dagen voor het doorzenden van het aanvraagdossier na de aanvraag niet schijnen te eerbiedigen ; — bij de Centrale Dienst van de Rijksdienst voor Werknemerspensioenen opdat de aanvragen van overlevingspensioen met bijzondere voorrang zouden worden behandeld ; — vooral bij de verzekeringsinstellingen, bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, bij de Nationale Kas voor Bediendenspensioenen, en andere, opdat de door de Rijksdienst voor Werknemerspensioenen gevraagde rekeninguittreksels bij voorrang, en dit binnen de veertien dagen, zouden worden overgemaakt, waar dit op het ogenblik minstens zes weken duurt ; — bij de Rijkskas voor Rust- en Overlevingspensioenen, opdat de tijd tussen de ontvangst van het betalingsmandaat, vooral van de voorschotten, en de betaling zelf, zou worden ingekort tot veertien dagen, waar ik opmerk dat dit tegenwoordig in sommige gevallen meer dan een maand duurt. Vorige week nog, mijnheer de minister, werden mij vier gevallen bekend waarin het meer dan een maand heeft geduurd.

Het gevolg van sommige maatregelen, vooral van de inkorting van de termijn van aflevering van de rekeninguittreksels door verzekeringsinstellingen, zal tot gevolg hebben dat ook de definitieve beslissingen veel vroeger zullen kunnen worden genomen.

Mag ik de minister vragen of er in dit verband iets zal worden gedaan en of hij ons op de hoogte wil houden van het resultaat van zijn eventuele bemiddeling ?

M. le Président. — La parole est à M. Mainil, ministre.

M. Mainil, ministre des Pensions. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, je me permettrai tout d'abord de faire remarquer à l'honorable membre que les retards considérables qu'il a constatés dans le paiement des avances sur pensions de survie, constituent l'exception. En effet, il ressort d'un sondage récent que dans 90 p.c. des cas, une avance est octroyée dans les huit semaines qui suivent la date de l'introduction de la demande. Il faut cependant reconnaître que pour les autres cas, soit 10 p.c., les délais se situent en général aux environs de trois mois.

Bien sûr, il conviendrait d'éviter également ces retards qui peuvent être dramatiques pour certaines veuves qui se trouvent privées de toute ressource au décès de leur mari. Ces retards trouvent leur explication dans le long cheminement administratif des dossiers de pension.

Je rappelle que la demande de pension doit être introduite par la personne intéressée auprès de l'administration communale de son lieu de résidence. La formule relative à cette demande doit être transmise à l'Office national des pensions pour travailleurs salariés dans les cinq jours de la réception. Lorsqu'il s'agit de demandes de pensions de survie, l'Office applique une procédure accélérée. Ces demandes sont traitées en priorité. Les extraits de compte nécessaires sont immédiatement réclamés d'urgence à la Caisse générale d'Épargne et de Retraite chargée de la tenue du compte individuel ou aux organismes assureurs.

Dès réception des extraits de compte nécessaires, une décision provisoire est prise et communiquée immédiatement à la CNPRS pour exécution prioritaire du paiement.

Les causes du retard peuvent donc se situer à divers niveaux. C'est la raison pour laquelle j'ai insisté auprès de toutes les administrations concernées afin de ramener les délais au strict minimum.

Au niveau de la commune: j'ai demandé à l'Office national des pensions pour travailleurs salariés de vérifier à l'entrée des demandes de pension le respect du délai de cinq jours imparti aux administrations communales. Des recommandations seront adressées aux communes retardataires.

Au niveau de la CGER: à la suite des remarques qui avaient été formulées lors de l'examen du budget des pensions, la commission *ad hoc* du Sénat, j'ai insisté auprès de la CGER dès le 27 avril. Par lettre du 15 mai 1981, la Caisse générale d'Épargne et de Retraite justifie les retards par l'obligation dans laquelle elle se trouve de faire effectuer certains travaux manuellement, notamment: identification du mari décédé; identification de la veuve et éventuellement ouverture d'un numéro de compte fictif; établissement manuel du relevé des versements inscrits aux comptes de retraite.

Toutefois, la Caisse générale m'assure que des dispositions sont prises dans les services concernés en vue de raccourcir au maximum le délai imposé par ces travaux manuels.

Au niveau de l'ONPTS: des recommandations ont été faites en vue de traiter ces dossiers en priorité.

Au niveau de la Caisse nationale des pensions de retraite et de survie: j'ai également insisté en vue d'accélérer la procédure de paiement. La CNPRS reconnaît que pour quelques cas, il n'a pas été possible d'éviter un retard de quelques jours. En effet, en avril, les programmes de calcul ont dû être totalement modifiés. Pendant l'exécution matérielle de cette adaptation, plus aucun calcul n'a pu être effectué par ordinateur, ce qui a entraîné le retard de quelques jours qui, depuis lors, a pu être résorbé.

Enfin, il faut faire remarquer que certaines conditions imposées par l'Office des chèques postaux pour le transfert des ordres de paiement peuvent provoquer un retard qui peut être d'une semaine. Des pourparlers sont en cours avec ledit Office pour trouver une solution à ce dernier problème.

Tout est donc mis en œuvre pour améliorer et pour accélérer la procédure d'octroi et de paiement des avances sur pension de survie.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DE CLERCQ AAN DE MINISTER VAN VERKEERSWEZEN OVER «HET BOUWEN VAN EEN SPOORVIADUKT TE BLAASVELD-WILLEBROEK»

QUESTION ORALE DE M. DE CLERCQ AU MINISTRE DES COMMUNICATIONS SUR «LA CONSTRUCTION D'UN VIADUC FERROVIAIRE A BLAASVELD-WILLEBROEK»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer De Clercq tot de minister van Verkeerswezen.

Het woord is aan de heer De Clercq.

De heer De Clercq. — Mijnheer de Voorzitter, heren ministers, dames en heren, vermits mijn parlementaire vraag van 31 maart 1981 met betrekking tot de geplande NMBS-spoorviaduct te Blaasveld-Willebroek tot heden toe niet werd beantwoord, zie ik mij verplicht deze als mondelinge vraag te stellen:

Voor de afschaffing van de overwegen nr. 4 tot en met 9 op het grondgebied Blaasveld-Willebroek heeft de NMBS als oplossing voorgesteld in het ophogen van de spoorlijn nagenoeg ter plaatse van de huidige ligging en het in orde brengen van de nodige kunstwerken en omleidingswegen.

Tijdens het onderzoek van *commodo et incommodo*, gehouden van 16 januari 1981 tot en met 2 februari 1981 werden 1367 schriftelijke en 5 mondelinge bezwaren tegen de geplande spoorviaduct ingediend.

Is derhalve de minister de mening niet toegedaan dat het ontwerp spoorviaduct onmiddellijk en volledig dient te worden ingetrokken?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Urbain.

De heer Urbain, minister van Buitenlandse Handel. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de afschaffing der overwegen en het moderniseren van de spoorlijnen is een hoofdbestanddeel van het beleid van de regering, ter bevordering van het openbaar vervoer.

In het kader van de elektrificatie van de lijn vierenvijftig welke Mechelen met Sint-Niklaas verbindt, en die opgenomen is in het vijfjarenplan van de NMBS, heeft de spoorwegmaatschappij het plan opgevat om een groot aantal overwegen tussen Heiké en Willebroek af te schaffen. Daartoe werd een ontwerp opgesteld, dat voorzorg in de bouw van een viaduct op het grondgebied van Blaasveld.

Nog op zeven mei jongstleden mocht de bevoegde minister, mijn collega, de heer Féaux, een afvaardiging van de parlementsleden uit de betrokken streek ontvangen. Toen werd duidelijk gesteld dat alle oplossingen aan een grondig onderzoek zouden worden onderworpen.

Een dergelijke wisseloplossingen omvat de constructie van een spoorlijn in uitgraving. Naast een belangrijke meeruitgave impliceert deze oplossing grotere hellingen van het spoor en rijzen er moeilijkheden met de stand van het grondwater.

Tot op heden werd het dossier nog niet aan mijn collega overgemaakt. Het spreekt vanzelf dat zijn beslissing in de mate van het mogelijke, rekening zal houden met de verschillende adviezen, en in het bijzonder met de adviezen verstrekt door de gemeente en het bestuur van Stedebouw en Ruimtelijke Ordening.

De bedoelde werken dienen trouwens het voorwerp uit te maken van een koninklijk besluit, dat ze van openbaar nut verklaart, zodat het thans voorbarig is van enige intrekking of goedkeuring te gewagen.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VANGHEEL AAN DE MINISTER VAN PENSIOENEN OVER «DE BEDRIJFSVOORHEFFING OP VAKANTIEGELD EN MAANDELIJKE PENSIOENBEDRAGEN VERRICHT DOOR DE RIJKSDIENST VOOR RUST- EN OVERLEVINGSPENSIOENEN»

QUESTION ORALE DE M. VANGHEEL AU MINISTRE DES PENSIONS SUR «LE PRECOMPTE PROFESSIONNEL RETENU PAR LA CAISSE NATIONALE DES PENSIONS DE RETRAITE ET DE SURVIE SUR LE PECULE DE VACANCES ET LES MONTANTS MENSUELS DES PENSIONS»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Vangeel tot de minister van Pensioenen.

Het woord is aan de heer Vangeel.

De heer Vangeel. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, op het vakantiegeld voor gepensioneerde werknemers dat samen met het bedrag van het pensioen van de maand mei werd uitbetaald, werden in vele gevallen belangrijke bedragen afgehouden als voorheffing. Er is hierover grote beroering ontstaan bij gepensioneerden en, mijns inziens, terecht.

De RROP heeft hierbij de vroegere onderrichtingen van het ministerie van Financiën toegepast, zonder rekening te kunnen houden met de nieuwe tabellen verschenen in het *Belgisch Staatsblad* van 5 mei en de nieuwe onderrichtingen verschenen in het *Belgisch Staatsblad* van 7 mei laatstleden. Vooral in de gevallen waar de echtgenote ten laste is van de gepensioneerde werden, vanaf 1 januari 1981, op de maandelijks pensioenbedragen en op het vakantiegeld, te hoge bedragen afgehouden. Als voorbeeld het geval van een gehuwd man met een maandelijks pensioen van 23 846 frank. Hierop werd tijdens de eerste vier maanden 530 frank per maand afge-

houden, en op het pensioen van de maand mei en vakantiegeld 4 115 frank. Deze afhoudingen moeten volgens de nieuwe richtlijnen worden beperkt tot 0 frank voor de eerste vier maanden en 2 460 frank voor de maand mei, terwijl ook de volgende maanden geen afhoudingen mogen gebeuren.

Graag zouden wij van de minister vernemen:

1. Of de RROP maatregelen treft om de tot nog toe te veel afgehouden bedragen aan de belanghebbenden terug te betalen;

2. Of de nieuwe onderrichtingen van het ministerie van Financiën vanaf de maand juni door de RROP zullen worden toegepast.

Het gaat mijns inziens niet op te zeggen dat de belanghebbenden later, dit wil zeggen in het jaar 1983, de te veel ingehouden belastingen zullen terugbetaald krijgen door de diensten der Belastingen. Velen zullen ondertussen overleden zijn. Anderen zullen het wellicht niet terugkrijgen, omdat zij, zoals vele gepensioneerden, slechts om de drie jaar een belastingaangifte moeten indienen.

M. le Président. — La parole est à M. Mainil, ministre.

M. Mainil, ministre des Pensions. — Monsieur le Président, c'est à la demande de l'administration centrale des Contributions directes, demande datant du 13 janvier 1981, que la Caisse nationale des pensions de retraite et de survie a, pour la première fois, procédé à la retenue d'un précompte professionnel, sur le pécule de vacances et sur le pécule complémentaire octroyés aux pensionnés.

Le but de cette retenue était d'éviter qu'à l'avenir, un grand nombre de ceux-ci ne doivent suppléer en fin d'année les retenues insuffisantes calculées sur base de leur seule pension.

Dans sa préparation du programme informatique de paiement des péculs, la Caisse a organisé le calcul du précompte en fonction, d'une part, des nouvelles directives données par l'administration et, d'autre part, des barèmes du précompte en vigueur à cette date, c'est-à-dire ceux qui avaient été publiés aux annexes du *Moniteur belge* du 13 mars 1980. Il ne faut, en effet, pas perdre de vue que les premières assignations relatives au paiement mensuel de mai devaient parvenir à l'Office des Chèques postaux dès le 27 avril.

Or, le nouvel arrêté royal du 3 avril 1981 a été publié le 7 mai. Cet arrêté reprenait les nouvelles dispositions relatives au pécule de vacances mais, en outre, il fixait de toutes nouvelles règles en matière de précompte professionnel et modifiait sensiblement la notion de personnes à charge.

Pour tenir compte de ces nouvelles règles applicables à partir du 1er janvier 1981, la Caisse doit disposer de toutes les données nécessaires, ce qui l'obligera dans tous les cas visés à recueillir auprès des intéressés eux-mêmes les informations par ailleurs susceptibles de variations fréquentes. En outre, les programmes mécanographiques d'enregistrement des données doivent être fondamentalement adaptés.

M. Vangeel comprendra qu'en égard aux nombreuses tâches avec lesquelles la CNPRS est confrontée à la suite des modifications apportées, notamment par la loi de redressement, il faut d'abord veiller à ne pas mettre en péril le paiement régulier des pensions, point sur lequel, à juste titre, il a régulièrement attiré mon attention.

Compte tenu de la difficulté que pose ainsi le remboursement du précompte excédentaire, j'ai tenu, ce mardi 26 courant, une réunion avec les responsables de la Caisse nationale des pensions de retraite et de survie et j'ai également écrit au ministre des Finances afin de rechercher en commun la meilleure procédure en vue de régulariser la situation des pensionnés concernés.

INTERPELLATIE VAN DE HEER VANDEKERCKHOVE TOT DE EERSTE MINISTER OVER DE «DE ONAANVAARDBAAR HOGE WERKLOOSHEID EN DE NOODSITUATIE IN LIMBURG ALSMEDE HET UITBLIJVEN VAN REGERINGS-INITIATIEVEN TER ZAKE»

INTERPELLATION DE M. VANDEKERCKHOVE AU PREMIER MINISTRE SUR «L'AMPLEUR INADMISSIBLE PRISE PAR LE CHOMAGE ET LA DEPRESSION ECONOMIQUE DANS LE LIMBURG ET L'ABSENCE D'INITIATIVES DU GOUVERNEMENT POUR Y REMEDIER»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandekerckhove tot de Eerste minister over de onaanvaardbaar hoge werkloosheid en de noodsituatie in Limburg alsmede het uitblijven van regeringsinitiatieven ter zake.

Het woord is aan de interpellant.

De heer Vandekerckhove. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik had de Eerste minister willen danken, omdat hij tijd had gevonden tijdens zijn vele sissufarbeid om het budget en vooral de inkomsten van de Staat omhoog te krikken.

Ik denk dat de minister van Arbeid en Tewerkstelling ook een dergelijke arbeid verricht. Ik dank hem dus voor zijn aanwezigheid.

De bedoeling van deze interpellatie is, met aandrang de aandacht van de regering te vestigen op de noodsituatie in Limburg. Haar kenmerk is niet het ongeduld maar het einde van het geduld.

Wij weten dat de algemene economische en financiële toestand van het land jaar na jaar moeilijker en hachelijker wordt. De cijfers van 1980 liegen er niet om. Er zijn een negatief saldo van de betalingsbalans van ongeveer 180 miljard, een begrotingstekort van 292 miljard of 22,5 pct. van het budget en een werkloosheid van 322 000 personen. De vooruitzichten voor 1981 zijn evenmin gunstig. Een verbetering van de toestand ligt niet in de verwachting.

Deze sombere algemene achtergrond is nochtans geen egaal vlak, maar eerder een mozaïek van donkere tinten. Een van de meest donkere vlekken daarin is ongetwijfeld de provincie Limburg, welke de trieste eer heeft van de werkloosheidsrecords in ons land: een algemene werkloosheidsdruk van 20,1 pct., — de laatste cijfers spreken van 20,5 pct., — dit is één op vijf ten overstaan van 13,3 pct. voor het Rijk, dat is bijna het dubbele, de jeugdwerkloosheid van 41 pct. ten overstaan van 36 pct. voor het Rijk en de vrouwenwerkloosheid van bijna 43 pct. ten overstaan van 21,5 pct. voor het Rijk. Voor de jongere vrouwelijke arbeidskrachten in Limburg is de kans op werkgelegenheid vrijwel nihil geworden.

De heer Basecq, eerste ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Daarenboven is er, specifiek voor Limburg, de nog altijd belangrijke demografische stuwing. De beroepsbevolking in Limburg zal in de periode van 1977 tot 2000 een aangroei kennen van ruim 100 000 personen, in tegenstelling tot het Rijk, waar ze vanaf 1990 stabiel blijft en van 1995 gaat dalen. Deze zogenaamde demografische lag doet het probleem in Limburg tien jaar langer uitlopen dan elders in het land.

Het ondervangen van deze demografische stuwing houdt in dat in Limburg tussen 1980 en 1990 minimaal 60 000 nieuwe arbeidsplaatsen noodzakelijk zijn, hetzij 6 000 per jaar of gespreid tot het jaar 2000, minimaal 70 000 of 3 500 per jaar. Dit is de vrijwel onmogelijke opgave waarvoor Limburg in de eerstkomende twintig jaar staat.

Immers, de evolutie van de werkgelegenheid in Limburg, die nog een lichte toename kende in de periode van maart 1975 tot maart 1980, met ongeveer 15 000 nieuwe arbeidsplaatsen, dank zij vooral een toename in de dienstensector, verloopt sindsdien bijzonder ongunstig. Er zijn de sluiting van diverse confectiebedrijven en van het bedrijf-Carideng te Lanaken, de halvering van het personeelsbestand van Clare te Tongeren en de afslanking — een bijzonder mooi eufemisme voor een bittere werkelijkheid — met 200 man bij Philips Tessenderlo, 40 man bij Hyster Tessenderlo, 40 man bij Radson Zonhoven, en 185 man bij Volvo Sint-Truiden. Dit alles in de laatste maanden.

Moet ik u ook herinneren aan de belangrijke achteruitgang van de bouwsector, met reeds een stijging van 88 pct. van het aantal werklozen in Limburg voor de bouw in de periode van oktober 1979 tot oktober 1980? Die stijging zal dit jaar nog merkelijk worden overtroffen.

Dit alles laat vrijwel geen kans of ruimte noch hoop op een toename van het aantal arbeidsplaatsen. Een daling ervan zal de onvermijdelijke concrete realiteit zijn in 1981.

Voorals, mijnheer de minister, omwille van die 6 000 jonge mensen die jaar na jaar, ook dit jaar en de komende tien jaar op een inkrimpende arbeidsmarkt terecht komen, in een provincie die het meest van al in dit land door de gesel van de werkloosheid is getroffen, vragen en eisen wij een prioritaire behandeling voor Limburg en overcompenserende maatregelen om onze achterstand te kunnen inlopen en om eindelijk aan onze jongeren een nieuw toekomstperspectief te kunnen bieden, waarop zij evenzeer als anderen in dit land recht hebben.

Deze jongeren vertrekken trouwens reeds met de handicap van een geringer scholingsgraad in vergelijking bijvoorbeeld met deze van Vlaams-Brabant. Waar de leerlingen aantallen voor het lager onderwijs in het schooljaar 1978-1979 vrijwel gelijk zijn, overwegen ze al duidelijk in Limburg voor de beroeps- en technische richtingen in het secundair onderwijs en bedragen ze maar de helft meer voor het hoger en het universitair onderwijs. Rekening houdend met de

belangrijke invloed van de scholingsgraad op de kansen voor werkgelegenheid, is dit een bijkomende moeilijkheid, ook en vooral voor de toekomst.

Hieruit kan worden afgeleid dat enkele lukrake maatregelen alleen niet zullen volstaan voor een grondige oplossing van de Limburgse problemen. Vandaar ons voorstel voor een algemeen prioritaair plan voor Limburg op het niveau van de Staat en de deelstaat, met maatregelen op de meest diverse vlakken: economie en industrie, infrastructuur en verkeer, woningbouw, RTT en vooral ook onderwijs. De ontleding van elk van deze punten zou mij te ver voeren en daarom verwijs ik naar ons dossier ter zake.

Zonder ook maar in enige mate afbreuk te willen doen aan het drama dat elke afdanking of elk ontslag voor het gezin en de mens zelf betekent, aan welke kant van de taalgrens ook — en de sluiting van Zwartberg heeft mij eens en voor goed de radeloosheid bij massale afdankingen leren kennen —, kan men toch de vraag stellen of Limburg van de regering wel de nodige aandacht, laat staan de prioriteit krijgt waar het op grond van zijn noodsituatie recht op heeft. U moet dan ook begrijpen, mijnheer de minister, dat wij onvermijdelijk de vergelijking maken tussen de tientallen en tientallen miljarden staatssteun aan de Waalse staalnijverheid aan de ene kant en het uitblijven van de regeringsinitiatieven voor Limburg en het op de lange baan schuiven van de wetsvoorstellen uit Limburg aan de andere kant.

In dit verband herinner ik aan de al jarenlange sukkelgang van de integratie van de Economische Hogeschool Limburg in het Luc. Het gaat hier slechts om een paar tientallen miljoenen. Limburg is toch niet «overbedeeld» wat het universitair pakket betreft. Het kreeg slechts 0,8 pct. van de investeringskredieten voor universitaire onderwijs in de periode 1970-1980 en slechts 0,7 pct. van de universitaire werkingskredieten in 1980. Volgens het jaarverslag van 1979 ging slechts 0,06 pct. van de gelden van het IWONL, tak industrie, naar Limburg.

Is de uitbreiding naar een ruimere waaier van kandidaturen in het Luc, ook in de richting menswetenschappen, zo een onoverkomelijke zaak? Ook hier gaat het immers niet om miljoenen en miljoenen. Dit is des te meer noodzakelijk nu de beperkingen voor de kandidaturen geneeskunde vooral, en vrijwel uitsluitend, het Luc treffen.

Is de splitsing van het in theorie nationale, maar in werkelijkheid Franstalige Inix/Nieb zo moeilijk en uitzonderlijk, nu alle mijnexploitatie vrijwel alleen in Limburg gebeurt?

Waar blijft de nodige decentralisatie van de overheidsdiensten? Deze decentralisatie kan vooral in Limburg de nog te zwakke tertiaire sector verder uitbouwen en aldus de veerkracht van de economie vergroten.

Hoever staat het met de reeds lang beloofde steenkoolcentrale voor elektriciteit? Minister Claes antwoordde in de Kamer dat dit de eerste schijf van 600 megawatt zal zijn na de voltooiing van het lopende kernprogramma.

Wanneer zal dit kernprogramma echter voltooid zijn? In 1990? En wanneer zal er dan nood zijn aan de volgende 600 megawatt, gezien de vertraging in de vraag tengevolge van de crisis? In 1995?

Hoever staat het met de beloofde cokesoven? Een studie is geschreven voor het onderzoek naar de opportuniteit van een nieuwe cokesoven capaciteit van 1,2 miljoen ton. Wanneer zal deze studie afgelopen zijn? Wat zal er gebeuren indien deze studie uitwijst dat een cokesoven niet opportuun is?

Er zou 100 miljoen uitgetrokken zijn voor een testinstallatie — waarschijnlijk bovengronds — voor het vloeibaar maken van Limburgse steenkool. Wanneer worden ze besteed? Waar wordt die testinstallatie gebouwd?

Hoever staat het met de beloofde infrastructuurwerken voor de RTT, met de belangrijke onderbezetting aan personeel, en dit in een provincie met grote nood aan werkgelegenheid?

Zijn er in «overcompenserende» maatregelen voorzien in verband met de woningbouw door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting of door de Kleine Landeigendom, gezien Limburg de enige provincie is waar nog een belangrijke woningbehoefte bestaat en blijft bestaan gedurende de eerstkomende tien jaar?

Zo kunnen er ongetwijfeld nog een lange reeks vragen worden gesteld, betreffende de vele terreinen waar Limburg dikwijls niet eens haar rechtmatig aandeel bekomt op basis van haar inwonerstal en oppervlakte, laat staan ook maar enige voorkeursbehandeling, waar ze krachtens haar hoge werkloosheidsgraad recht op heeft.

Enkele dagen geleden publiceerde de GOM-Limburg de cijfers voor de openbare werken 1981. Voor Limburg slechts 2,4 miljard of 5,2 pct. van het nationaal budget.

En zo kan een vrijwel eindeloze rij van cijfers verder worden gezet. En dan is ons ongeduld toch begrijpelijk, onze eis tot overcompenserende maatregelen toch gefundeerd.

Ik weet het wel. Het argument, dat in Franstalige kringen luidop wordt aangehaald, maar dat ook bij de Vlamingen achter de hand wordt gefluisterd is: «dat Limburg maar stilteletjes zwijgt, het krijgt toch 10 miljard subsidie voor zijn Kempense mijnen en zijn steenkool».

Dit lijkt op het eerste gezicht juist, maar daar passen toch enkele fundamentele beschouwingen bij:

De Walen zou ik eerst willen herinneren aan de vele miljarden die gedurende tientallen jaren in de uitgeputte Waalse mijnen zijn gestopt, aan de grote compensatiebetalingen die de Kempense steenkolenmijnen jarenlang hebben gestort ten koste van eigen modernisering en investeringen, aan het om zuiver communautaire redenen sluiten van de kolenmijn te Zwartberg, zonder enige sociale begeleiding, wat toen in het nog volop mono-industriële Limburg zeer hard aankwam. En, tenslotte, nu opnieuw de tientallen miljarden hulp aan de staalnijverheid, zonder nog te spreken over de globale transforkost van Vlaanderen naar Wallonië, zoals uiterekend door de Leuvense professoren.

Verder is er de vraag in hoeverre een zekere graad van energetische onafhankelijkheid voor het land gewenst is. Mag ik eraan herinneren dat het wegvallen van de steenkoolproductie de handelsbalans met 10 miljard zou bezwaren zonder tegenwaarde voor de export, aldus de DNB-studie. De energetische onafhankelijkheid van het land hoeft niet op de Limburgse rekening te worden gezet.

Dezelfde DNB-studie toont aan dat zonder vervangende tewerkstelling in de streek, het sluiten van de mijnen meer aan de staatsbegroting zou kosten dan het openhouden ervan met subsidiëring. Tegenover de subsidielast moet immers rekening worden gehouden met minder belastingontvangsten, een groter RMZ-deficit, een stijging van de werkloosheidsuitkering, ook tengevolge van het wegvallen van de afgeleide tewerkstelling, de verzwarende van het deficit van de handelsbalans. Dit is geen besluit dat wij in Limburg genomen hebben, maar het besluit van een onafhankelijke studie.

Er is en blijft de vraag in hoeverre via de verkoop, prijzen van de Kempense steenkolen een directe en verdoken subsidie aan de staalnijverheid gegeven wordt. Deze steenkoolprijzen zijn een onontwaarbaar kluwen van Ariadne.

Er is eerst de baremaprijs die in hoofdzaak een volgens Europese normen boekhoudkundige prijs zou zijn. Hoe verklaart men dan het verschil met de Duitse prijzen? Vergeleken met de Kempense kolen hebben de *Koksfeinkohle* met eenzelfde verhouding $\text{as}/\text{H}_2\text{O}$ een prijs van ongeveer 220 Duitse Mark of 3 542 Belgische frank per ton. De prijs van de Kempense kolen bedraagt daarentegen 2 950 frank per ton. Voorts is het rendement van de Kempense mijnen ongeveer 30 pct. minder dan dat van de Duitse. Als de normen dan toch gelijk zijn, dan begrijp ik de oorzaak van het verschil niet goed. Of verdienen onze Limburgse mijnwerkers duidelijk minder dan de Duitse? Of bevat deze prijs zoals dat ook voor het staal gebeurt, de *Steuerausgleich* of de directe subsidiëring van 500 frank per ton cokeskolen? Bestaat dergelijk mechanisme bij ons ook?

Er is de reductie van 1 031 frank per ton cokeskolen voor de levering aan staalfabrieken die nu ten laste wordt gelegd op de KS. Bij een productie van 4,5 miljoen ton cokeskolen betekent dit 4,1 miljard of 41 pct. van het deficit.

Indien men daar nog eens 500 frank *Steuerausgleich* per ton af trekt, zoals in Duitsland, zou dat ongeveer 6,2 miljard worden of 62 pct. van de subsidiëring van de KS.

Maar zelfs als we in het duistere geheel de baremaprijzen laten voor wat ze zijn en ons baseren op de werkelijke verkoopprijzen aan vaste afnemers als staalfabrieken, dan ligt de prijs van de Duitse cokeskolen rond 2 500 frank de ton, en is de huidige prijs op de internationale markt, transportkosten ingerekend rond 2 200 frank per ton. Ook dan is er nog in deze minimale hypothese een subsidie van meer dan 1 miljard aan de staalfabrieken. In hoeverre deze indirecte subsidiëring in de internationale context en binnen de Europese reglementering nodig of wenselijk is, ook ter bescherming van een vaste afzet van de KS is een andere vraag. Mijn bezwaar geldt *hic et nunc* evenwel dat aldus de verliezen van de KS integraal op de rekening van Limburg worden geschreven, en als pressiemiddel gehanteerd worden. Een grotere openheid en meer klaarheid op het vlak van de kolenprijzen is op zijn minst noodzakelijk en gewenst.

Wat er ook van zij, het is mijns ziens onjuist en vooral onrechtvaardig de subsidiëring van de steenkolenmijnen louter op de Limburgse rekening te schrijven, en het is allerminst een reden om andere noodzakelijke maatregelen uit te stellen.

De heer Mesotten. — Zeer juist.

De heer Vandekerckhove. — Mijnheer de minister, de economische noodsituatie in Limburg is groot, de jeugdwerkloosheid is een werkelijke gesel. Limburg heeft nood aan en recht op prioriteit en overcompenserende maatregelen van staat en deelstaat. Naar ons oordeel kan dit het beste op een planmatige manier gebeuren, in de verscheidene sectoren van woningbouw, infrastructuur, onderwijs, industriële ontwikkeling.

Wij Limburgers bedelen niet aan de poort, maar vragen wat ons toekomt. Tot nu toe hebben wij dit gedaan met redelijke argumenten, maar zal het dan steeds zo zijn in dit land dat argumenten en gelijk hebben niet volstaan, en dat alleen onrust en dreigementen effect hebben?

Wij Limburgers komen stilaan tot deze conclusie en zullen wellicht worden verplicht daaruit ook gevolgen te trekken. (*Applaus op de banken van de Volksunie en op sommige andere banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Féris.

De heer Féris. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het ligt niet in mijn bedoeling te herhalen wat de vorige spreker heeft gezegd. Ik kan zijn gegevens gedeeltelijk beaamen, vooral dan in verband met de situatie van de werkloosheid in de provincie Limburg.

Wanneer wij de maandelijkse statistieken van de RVA nagaan, stellen wij vast dat in Limburg het werkloosheidscijfer bestendig en ononderbroken in stijgende lijn gaat, dat er zelfs geen vermindering van het aantal werklozen te zien is op bepaalde tijdstippen ingevolge seizoensarbeid, dat bovendien het werkloosheidscijfer het hoogste is van heel het land, en dat cijfer het nationaal gemiddelde ver overtreft.

Enkele theoretische beschouwingen tonen aan dat onder andere onze provincie een geboortecoëfficiënt bereikt die hoger ligt dan in eender welke Belgische provincie en die zelfs het EEG-gemiddelde overschrijdt. De bevolkingspiramide wijst op een jonge bevolking.

Een ander kenmerk is dat steeds meer vrouwen zich in het beroepsleven inschakelen, met dien verstande dat daarentegen de tewerkstelling van de vrouwelijke arbeidskrachten beperkt bleef.

Ook van onze provincie is geweten dat ze een der hoogste cijfers aan pendelaars groepeert, naar allerhande werkgebieden buiten de provinciegrenzen, onder andere Luik, Brabant, Antwerpen, maar ook naar het buitenland, namelijk Nederland en Duitsland. In de meeste gevallen bedraagt de reistijd enkel genomen meer dan 1 uur 30, wat sociaal onaanvaardbaar dient te worden geacht.

Zoals reeds gezegd, is het aantal werklozen de jongste jaren in Limburg voortdurend toegenomen. De statistiek van de RVA voor april 1981 vermeldt 38 749 uitkeringsgerechtigden. De werkloosheidsgraad nam toe tot 20,5 pct. respectievelijk 8,9 pct. mannen en 42,4 pct. vrouwen. Voor het Rijk bedraagt de werkloosheidsgraad 13,7 pct. De percentages bedragen in totaal 28,5 pct. mannelijke en 71,5 pct. vrouwelijke werklozen. Het aantal uitkeringsgerechtigde volledige werklozen minder dan 25 jaar oud verhoogde tijdens de maand april met 215 eenheden, en bereikt in totaal 14 408.

Behoudens de 38 749 uitkeringsgerechtigde volledige werklozen, telden we eind april 2 677 tewerkgestelde werklozen in openbare besturen. Ook moet rekening worden gehouden met nog 2 523 andere verplicht ingeschrevenen en 1 384 niet-werkende vrijwillig ingeschrevenen bij het RVA.

Al deze categorieën samen geven een algemeen totaal van 45 333 ingeschreven werkzoekenden.

Wanneer we het gemiddeld inkomen per belastingaangifte nagaan, stellen we vast dat er een beperkt inkomen uit vermogen waar te nemen is, toe te schrijven aan de jonge leeftijdsopbouw van de bevolking. Ook stelt men vast dat er zich een lager inkomenspeil voordoet, lager dan elders in het land, met lonen die aanzienlijk onder het nationaal peil blijven. Hoofdzakelijk de arrondissementen Tongeren en Maaseik behoren tot de laagste looncategorieën in België.

Begaan met deze problematiek, heeft de Socialistische Gemeenschappelijke Aktie in Limburg een studie hieraan gewijd, genaamd «Limburg 2000», die op 14 februari 1981 geprogrammeerd werd. De bedoeling hiervan was niet alleen de oorzaken van de achteruitgang te achterhalen, de kwaal te onderzoeken, maar veeleer voorstellen uit te werken ter verbetering hiervan. Ik geef u de raad, mijnheer de minister, deze studie te raadplegen opdat het gedane researchwerk ook u ten nutte zou kunnen zijn. Dit zal niet moeilijk zijn daar u naar aanleiding van die studie onze erenodigde was en u toen alle documentatie werd overhandigd.

Het is onmiskenbaar dat ook onze provincie in de jaren zestig een onverwachte economische bloei heeft gekend. Maar door het falen

van de regels van de vrije markteconomie was een verzwakking onvermijdelijk. In Limburg is er echter meer misgelopen dan de algemene achteruitgang. Limburg telt een aantal tekorten die mede oorzaak zijn dat zelfs bij een heropleving van de economie, niet automatisch de toestand aldaar zal verbeteren, zo men hiervoor geen bijzondere maatregelen zou treffen.

Het type van de tekorten grijpt diep in het dagelijks leven in, gaat samen met de mentaliteit tot zelfs met het aantal en de samenstelling van de bevolking, waaraan voorzeker niet vreemd is de veelvuldige en verschillende nationaliteiten die in onze provincie gehuisvest zijn. Ongetwijfeld zullen energieproblemen blijven rijzen waarbij de bevoorradings- en de prijzen de gevolgen zullen ondervinden.

Het is tevens niet uitgesloten dat de robotisering en de mini-elektronika sterk zullen doordringen in het toekomstbeeld, en de evoluties gaan bepalen die onze maatschappij grondig zullen vervormen, met als gevolg ook een maatschappelijke verandering.

Waarschijnlijk hebt u, mijnheer de minister, geen pasklare oplossing, evenmin als de Limburger Willy Claes, minister van Economische Zaken. Daarom heeft de Socialistische Gemeenschappelijke Aktie gemeend binnen de perken van onze mogelijkheden, vanuit onze Belgische, onze Vlaamse en onze Limburgse eigenheid ernstige opties voor de toekomstige ontwikkeling van Limburg naar voren te brengen.

Wij hebben het wenselijk en nuttig geoordeeld, vertrekkende van de huidige toestand, te peilen naar de toekomstige evolutie, met de bedoeling dat meer planmatig zou moeten worden gehandeld, ten einde de samenleving zo harmonisch mogelijk te kunnen uitbouwen. Kortom, een vernieuwd industrieel beleid. Eveneens met in het vooruitzicht op een verdere aanslepende economische stagnatie, om niet te gewagen van een terugloop, dienen twee vormen voor ogen genomen te worden: ten eerste, de onmiddellijke of korte-termijnactie, met indien nodig een urgentieprogramma; ten tweede, de actie op middellange en langere termijn, ingepast in een coherent plan.

Een korte-termijnactie om snel en trefzeker een oplossing te brengen voor de dringende problemen. Wij denken hierbij aan het aantrekken van nieuwe bedrijven, of, om bestaande hun activiteiten te doen heroriënteren. Dit zou kunnen eventueel met hulp van de overheid, maar in de eerste plaats van de ondernemingen zelve die een inspanning moeten doen om hun produktie aan te passen aan de behoeften.

Wij denken hierbij niet in het minst ook aan de Limburgse steenkolenmijnen, die een grondige weerslag kunnen hebben op de toekomstige investeringen.

Dit geldt eveneens voor andere industriële sectoren, onder andere de auto-, de elektronische en de metaalverwerkende nijverheid.

Het mag ons niet ontgaan dat er belangrijke mogelijkheden zijn in Limburg, die gewoonweg ongenoeid blijven. Onze provincie kent de jongste bevolkingsstructuur van het hele land met een snelle aangroei van de actieve bevolking en een positief migratiesaldo. Er is een aanwezigheid van voldoende hooggeschoolde actieve bevolking. Met de centrale ligging op een kruispunt van Europese handelswegen exportgericht, komen wij op de vierde plaats in de rangschikking per provincie. De beschikking die men heeft over industrieterreinen, met aandacht voor de bestaande groeipolen, en de waarde van de Kempense steenkolenmijnen in de huidige energiecrisis. De goed uitgebouwde infrastructuur die de verdere economische en sociale ontwikkeling kan bevorderen. Het openbaar vervoer, het wegennet, de water- en spoorwegen, allemaal afzonderlijke factoren die bepalend kunnen zijn.

Dit is, mijnheer de minister, een hele opsomming van mogelijkheden die de aandacht verdienen om de provincie Limburg niet zomaar voorbij te gaan, en te degraderen tot een gebied in de laagste rangorde.

Graag wens ik te erkennen dat ook wij beseffen dat de regering momenteel over weinig mogelijkheden beschikt doch niettemin is het een alarmkreet om van het weinige, ook ons deel te verkrijgen. België bestaat niet alleen uit de staalsector in Wallonië of de havens in Vlaanderen. De Limburgers, gekenmerkt als een bezadigd en niet veeleisend volk, vragen met aandrang een meer dan beleefde belangstelling.

Nu moet men maatregelen nemen die later vruchten zullen afwerpen. Dat men een aanvang neemt met de aanpassing van het onderwijs op alle niveaus, met de beste opleiding en met de mogelijkheid tot herscholing op een aangepaste wijze afgestemd op het bedrijfsleven en op de structurele verschuivingen.

Limburg moet worden geïntegreerd in de Euregio opdat maximaal gebruik kan worden gemaakt van de gunstige ligging. De structurele wijzigingen die zich in de energiesector voordoen, moeten worden benut ten einde de ontginning van de steenkolen op een

hoog peil te houden. De nevenactiviteiten die werkgelegenheid creëren, moeten worden gestimuleerd. Voorts denken wij aan de KMO die doeltreffend in het vernieuwings- en reconversieproces moeten worden ingeschakeld. Hiertoe zou een uitbreiding van de exportmogelijkheden moeten worden bewerkt daar export, door de beperkte dimensie van de KMO, niet gemakkelijk is.

Ziedaar, mijnheer de minister, onze inbreng in dit debat.

Wij hebben willen benadrukken dat de provincie Limburg bijzondere aandacht vraagt voor haar problemen, die ook de uwe en deze van de regering moeten zijn. Wij hebben gemeend niet alleen de oorzaken van de moeilijkheden te moeten aanhalen, doch veel meer talrijke mogelijkheden te moeten opsommen die ertoe kunnen bijdragen dat zowel op korte als middellange termijn oplossingen kunnen worden gevonden om de achterstand in onze provincie op te halen. Wij hopen dat de huidige regering waarin wij ons vertrouwen blijven stellen hier werk zal van maken. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Croux.

De heer Croux. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, wanneer Limburgse senatoren de aandacht van deze nationale vergadering willen vestigen — en dus ook de aandacht van de nationale regering — op de problemen van hun provincie, is dit niet omdat ze nodeloos in een nationaal huis gewestelijke problemen ter sprake willen brengen, maar wel omdat ze dat wat in hun provincie gebeurt als symptomatisch en exemplarisch aanzien, ten opzichte van een problematiek die veel ruimer is, die nationaal, Europees en internationaal is.

In ons dagelijks leven, te midden van de mensen die ons naar hier stuurden, ondervinden wij zeer sterk wat het betekent te leven in een gebied met een werkloosheidsdruk van 20 pct. Dit betekent dat één op vijf mensen werkloos is. Maar ook dit is nog een abstract cijfer want daarachter steekt de uitzichtloosheid van jonge mensen, de nood van een hele streek, nu reeds, en dit zal in de nabije toekomst nog erger worden.

Er zijn reeds vele cijfers geciteerd. Ik wil ze niet herhalen maar slechts één cijfer in herinnering brengen. Vermoed wordt dat er in 1985, dus binnen amper vier jaar, zestigduizend volledige werklozen zullen zijn. Nu bedraagt dit cijfer veertigduizend. De oorzaken zijn aangehaald. Ik zal er niet op ingaan. Mijn tijd is trouwens te beperkt.

Tegen deze achtergrond wil ik in de eerste plaats stellen dat deze problemen moeten worden opgelost door een algemeen beleid, nationaal en Europees, en dit op een geïntegreerde wijze, horizontaal zowel als vertikaal. Wij vragen met aandring dat voor de Limburgse bevolking meer zou worden gedaan, niet alleen door deze regering maar door alle verantwoordelijke instanties, op sociaal gebied, op economisch gebied, op industrieel gebied, door de vakbonden, in het onderwijs, aan de universiteit, en waar het nodig is.

We hebben dikwijls de indruk, wanneer wij praten met mensen aan de basis, dat hoe langer en hoe meer hun problemen worden behandeld op steeds hoger niveau, hoe abstracter dat gebeurt, zodanig dat aan de top, waar deze problemen worden besproken, van het menselijk aspect te weinig overblijft. Men kan zich afvragen of het werkelijk waar is dat de werkgelegenheid de meeste aandacht krijgt in het beleid van ons land en van andere landen. Wie beter dan u, mijnheer de minister, die de Eerste minister vervangt, weet hoe gering vaak de middelen zijn waarover u kunt beschikken en hoe groot de noden waarmee u in uw hoedanigheid bent geconfronteerd.

Wij staan in grote mate achter het beleid van de regering wanneer zij zegt dat zij resoluut de weg op wil van het herstel. Het is niet alleen een kwestie van matiging. Het is misschien nog meer een kwestie van verbetering van de kwaliteit van het beleid, in de privé-sector maar ook in de openbare sector. De mobiliteit, de innovatie, het dynamisme moeten meer aangemoedigd worden, zodanig dat wij werkelijk als overheid een oplossing kunnen geven voor de noden van deze crisistijd. We kunnen daar vandaag niet verder over uitweiden.

Op Europees gebied is het mode geworden op alle vergaderingen van de Raad van ministers te verklaren dat de werkloosheid en de werkgelegenheid grote problemen zijn. Maar wat gebeurt er in de praktijk? Ik wil u daarover een concrete vraag stellen.

Op de laatste top van Maastricht heeft men gezegd dat er een ge-coördineerde raad, een soort jumbo-raad, zou worden georganiseerd met de ministers van Financiën, van Economische Zaken en van Sociale Zaken. Wij zijn nu zoveel weken later en het aangekondigde initiatief laat op zich wachten. Tot nog toe weet men zelfs niet eens de datum waarop deze Raad zal plaatshebben. Mijnheer de minis-

ter, is het u niet mogelijk daarover meer concreet nieuws te geven? Wij blijven ervan overtuigd dat wij deze problemen in een ruimer verband moeten behandelen. De energiecrisis, gevolgd door de grondstoffencrisis, de monetaire problemen, het vraagstuk van de internationale arbeidsverdeling, de opkomst van jonge industrielanden, zijn directe oorzaken van de werkloosheid. We moeten ze op deze schaal aanpakken.

Enkele specifieke aspecten wil ik nu behandelen.

Ten eerste is er het kolenprobleem. Ik zal daarvoor kort gaan. Na alles wat hierover werd gezegd, zou ik graag weten wat wij nu eigenlijk willen met het energiebeleid. Willen wij een nationaal energiebeleid en willen wij dat situeren in een Europees energiebeleid?

Er wordt gezegd dat de Belgische kolen duur zijn en dat het voordeliger is kolen te importeren uit Australië, Polen, China en de Verenigde Staten. Men vindt het noodzakelijk om meer kolen in ons energiepakket op te nemen, maar men wil daar voornamelijk importkolen voor gebruiken. Ik heb vorige week horen zeggen dat wij kolenreserves nodig hebben, maar dat de Europese reserves in Colorado liggen. Dat is duizenden mijlen van hier. In die streek is geen infrastructuur voor de ontginning, er zijn milieuproblemen en er kunnen sociale ongeregeldeheden rijzen, wat trouwens al is gebeurd. De havens voor de verscheping en de vlootcapaciteit voor dit transport ontbreken. Ook bij ons zijn er geen havens om die kolen te ontvangen. Zo zijn er nog tal van problemen. Denken wij even aan wat enkele maanden geleden in Polen is gebeurd. Daardoor is de export van kolen uit Polen quasi stilgevallen.

Voor de import van kolen uit Zuid-Afrika en Australië, die verafgelegen gebieden, stellen zich gelijkaardige problemen. De ontwikkeling van Europese inventiviteit en technologie is noodzakelijk om kolen tot een element te maken van ons energiebeleid voor de toekomst. Zo moet het probleem worden bekeken en niet, zoals wij vaak de neiging hebben in dit land, als een zoveelste communautair twistpunt.

Wij erkennen dat er een nieuw beleid moet worden gevoerd voor de steenkolen, ook in de Kempen. Wij hopen vurig dat de regering spoedig de maatregelen kan nemen die daarvoor nodig zijn, wat de structuur betreft. Wij vragen ook dat een beleid op lange termijn, met reële investeringen, met de ontwikkeling van de technologie, met diversificatie — voorbeelden hoe dat kan worden opgesomd — werkelijk tot stand komt.

Als tweede specifiek aspect is er het onderwijs en de opleiding. Wij doen daar veel te weinig voor en er zijn ook veel te weinig middelen voor. Gisteren en vandaag werd binnen het raam van uw begroting, mijnheer de minister, nog gesproken over de problematiek van omscholing, opleiding en bijscholing. Daarvoor moeten veel meer middelen ter beschikking worden gesteld. Herziening van de instrumenten, van de methoden en van de organisatie is daarvoor nodig. Nog niet eens duizend mensen zijn betrokken geworden bij het proces van omscholing via de RVA. Er zijn 15 000 personen onder de 25 jaar werkloos. De middelen zijn niet in verhouding tot de enorme taak die daar wacht. Wij zijn de eersten om bij de minister van Tewerkstelling en Arbeid te pleiten voor het scheppen van nieuwe mogelijkheden. Ook op het universitaire vlak en op het vlak van wetenschappelijk onderzoek wacht een grote taak. Limburgse collega's hebben die problemen reeds aangeraakt. Er is de integratie van de Economische Hogeschool bij het Limburgs Universitair Centrum die nu eindelijk toch moet gebeuren om meer synergie tot stand te brengen. Dat kost op het eerste gezicht enkele miljoenen per jaar meer maar wat is de som van efficiëntie, van synergie en van gunstige impact op het wetenschappelijk onderzoek, op verspreiding van nieuwe technologie op gans het streekgebied? Laten wij niet kortzichtig zijn en de middelen daar inzetten waar zij werkelijk een maximumeffect sorteren.

Ten derde wil ik slechts enkele woorden zeggen over de decentralisatie en deconcentratie. Ik weet dat ik het woord richt tot een gewezen lid van de bestendige deputatie van een van onze provincies, mijnheer de minister. U zult mij dus zeker begrijpen.

Het is onzinnig dat wij nog altijd geen vooruitzicht hebben op de continuïteit van het functioneren van de provincies.

De heer Leemans treedt opnieuw als voorzitter op

Vorig jaar werd gezegd dat de provinciale belastingen zouden worden afgeschaft en dat zij zouden worden vervangen door andere inkomstenbronnen. Dat moet gebeuren vóór 31 juli van dit jaar en iedereen weet dat zulks niet meer mogelijk is. Ik vraag de regering met de grootste aandring dat in de perifere gebieden waar de provinciale instellingen een reële inbreng kunnen doen in de ontwikkeling van hun streek, zij toch niet zouden worden afgesneden van hun middelen. Om niet te spreken van het sociaal probleem dat

daar dan kan rijzen! Er zijn in België 23 000 personen in dienst van de provincies. Het is ondenkbaar dat daarvoor de financiële continuïteit zou worden onderbroken.

Mijn slot is dan ook een pleidooi voor een strategie waaraan wij nood hebben. Wij spreken zoveel van plannen. Wij hebben te veel tactiek, dikwijls electorale tactiek, en te weinig ontwikkelingsstrategie voor gans ons volk. Het woord van Valéry is soms waar: «Parfois la tactique ruine la stratégie.»

Wij moeten de gepaste middelen gebruiken en een geïntegreerde politiek nastreven met alle aspecten die daaraan vastzitten. Ik heb er sommige opgesomd, zoals mijn Limburgse collega's ook deden.

Wij moeten de inspanningen van gemeenten, provincies, regio's, de Staat, Europa en in internationaal verband toespitsen op de probleemgebieden zoals Limburg er één is. Zo zou er een nieuwe politiek van testgebieden kunnen ontstaan om economische, sociologische, energetische en allerlei andere redenen, ook in Europese context.

Twintig jaar na de eerste ontwikkelingswetten is het ogenblik gekomen om een nieuw instrumentarium van wetgevende en uitvoerende maatregelen tot stand te brengen opdat wij korter bij de mensen zouden komen waar de problemen zich bevinden.

Mijnheer de minister, dat is wat ik u samen met mijn Limburgse collega's durf voren te leggen. Wij zijn inderdaad eensgezind ten aanzien van de grote noden in onze provincie. Het is dan ook met klem dat wij dringend uw aandacht vragen vooral voor de jeugd van deze jonge provincie. (*Applaus op verschillende banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandersmissen.

De heer Vandersmissen. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik wil hier nog even, zij het dan heel kort de noodtoestand in Limburg, door de Limburgse collega's uiteengezet, accentueren.

De economische crisis die ons land reeds lange jaren teistert, heeft des te harder toegeslagen in de provincie Limburg. De cijfers inzake werkloosheid spreken voor zichzelf. Eén op vijf van de tegen werkloosheid verzekerde werknemers is momenteel zonder werk. Hier van zijn er meer dan 40 pct. jonger dan 25 jaar en bijna de helft van de vrouwelijke beroepsbevolking is werkloos. Dat is een onhoudbare situatie.

Een provincie die in een dergelijke toestand beland is, waarbij vooral haar jongere generaties geen enkele garantie voor de toekomst kan worden geboden, kan het huidige regeringsimmobilisme niet langer gedogen.

In de eerste plaats is een krachtig beleid vereist, gericht op het economisch herstel. Vandaag moeten de nodige voorwaarden worden geschapen opdat de provincie Limburg haar industriële basis zou kunnen verstevigen en uitbreiden om zodoende een stabiele tewerkstelling voor de toekomst te waarborgen.

Op dit vlak schiet de huidige regering echter schromelijk te kort. Als antwoord op het nijpend begrotingstekort werd in de Kamer van volksvertegenwoordigers een programmawet ingediend die totaal ontoereikend is. Zij biedt noch een oplossing voor loodzware fiscale druk die op de ondernemingen weegt en de investeerders afschrikt om nieuwe initiatieven te nemen, noch voor de grote geldhonger van de overheid die ons gans economisch bestel ondermijnt.

De regering heeft evenmin een antwoord voor de overige nijpende problemen waarmee de ondernemingswereld en de zelfstandigen worden geconfronteerd. Zij beperkt zich tot een aantal intentieverklaringen en ontvlucht haar verantwoordelijkheid door alle belangrijke beslissingen te verwijzen naar de sociale partners, die evenmin een geldig antwoord hebben op de huidige economische problemen.

Het resultaat hiervan is een onaanvaardbaar immobilisme waarvan de provincie Limburg het zwaarst de gevolgen draagt. Naast de noodzaak een algemeen economisch herstelbeleid te voeren, zal men op diverse beleidsvlakken een bijzondere aandacht moeten besteden aan de Limburgse problemen.

Inzake tewerkstellingsbeleid moet men dringend de nodige maatregelen treffen om de voorlichting, de herscholing en de plaatsing van voornamelijk jongere werklozen te activeren. In dit verband kan men bijvoorbeeld vaststellen dat de provincie Limburg schromelijk achteruitgesteld wordt met betrekking tot de BTK-projecten.

Inzake infrastructuur werden in het verleden verschillende foutieve beslissingen genomen. Recente berichten over de problemen met de RTT-infrastructuur zijn hiervan een sprekend voorbeeld.

Inzake energiepolitiek moet bijzonder aandacht worden geschonken aan de Kempense steenkolenmijnen, die vooral in het licht van de galoperende energieprijzen terug aan belang winnen.

Ik vraag een bijzondere inspanning om de overheidsbestellingen prioritair te plaatsen in die gebieden van het land waar de werkloosheid het meest nijpend is. Vooral de sectoren electrotechniek en bouw, die voor Limburg zeer belangrijk zijn, komen hiervoor in aanmerking.

Tenslotte moet onze aandacht gaan naar de tertiaire sector, waarin vooral de arbeidsintensieve toeristische sector een belangrijke troef is voor de toekomst van onze provincie. Er moet dringend in maatregelen worden voorzien voor de modernisering van de hotelsector en voor de uitbouw van het jeugd- en kampeertoerisme.

Tot zover een aantal elementen waarmee ik andermaal de aandacht vestig op de nijpende Limburgse problemen. Wij verwachten vandaag dat het slepend immobilisme wordt doorbroken en dat er een daadwerkelijk economisch herstelbeleid wordt gevoerd, waardoor vooral de jongere Limburgse bevolking weer hoop in de toekomst kan krijgen. (*Applaus op de liberale banken en op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister De Wulf, die antwoordt in de plaats van de Eerste minister.

De heer De Wulf, minister van Tewerkstelling en Arbeid. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, zoals de sprekers vandaag hebben aangetoond is de sociaal-economische situatie in Limburg inderdaad benard. De economische crisis in de jaren zeventig kwam de merkwaardige opgang van de jaren zestig breken. Tal van arbeidsplaatsen verdwenen hierdoor. Het werkloosheidsprobleem werd nog benadrukt door de snelle toename van de actieve bevolking en door de even snelle stijging van de vrouwelijke activiteitsgraad.

Ik moet echter, met spijt, onderstrepen dat de crisis niet alleen en uitsluitend Limburg treft. Ook andere streken kennen zeer hoge werkloosheidscijfers. Om mij te beperken tot het Vlaamse landsdeel, komen binnen het amtsgebied van de subregionale tewerkstellingsdiensten van Turnhout en Oostende gelijkaardige werkloosheidspercentages voor.

Wat nu specifiek de Limburgse situatie betreft, liet uit een recente door de Gom-Limburg gevoerde enquête dat in de periode van eind september 1979 tot eind september 1980 de werkgelegenheid met 3,7 pct. daalde ten opzichte van de totale werkgelegenheid in september 1979.

Het waren de elektrotechnische industrie, de confectiesector en de transportmiddelensector, met andere woorden, de belangrijkste verschaffers van werkgelegenheid, die arbeidsplaatsen vernietigden. De oorzaken hier liggen in de zeer zwakke internationale conjunctuur, waardoor de export wordt belemmerd, en in de concurrentie van nieuwe producerende landen, zoals de lage-loonlanden. De exportgerichtheid van de industrie is nergens in België zo groot als in Limburg. Daarin ligt trouwens de grote kwetsbaarheid van die provincie. Enkele lichtpunten vindt men nochtans in de tewerkstellingsmogelijkheden die de KMO nog te bieden hebben.

De werkloosheid deelt harde klappen uit aan de jongeren en aan de vrouwen. Men kan hier spreken van een zekere onaangepastheid van een grote groep van werknemers. Zo kan men vaststellen dat de scholingsgraad van voornamelijk vrouwelijke werklozen nogal aan de lage kant ligt. Tevens is het technisch en beroepsonderwijs voor meisjes weinig gediversifieerd.

Het gewestelijk arbeidsbureau Hasselt heeft in samenwerking met de Gom-Limburg en in akkoord met het subregionaal tewerkstellingscomité van Hasselt-Tongerloo een groots plan van beroepsopleiding opgezet. Vooral vrouwen worden voorbereid door de gewone beroepsopleiding of in technische scholen op een gespecialiseerde opleiding. De ingeschreven werkzoekenden worden op professioneel vlak beter onderzocht door diepgaande interviews en kwalificatietests. Er valt daarbij nog op te merken dat Limburg in 1977 gestart is met het modelproject om vrouwen op te leiden in beroepen die traditioneel voor mannen zijn weggelegd. Thans worden deze opleidingen verder gezet, wegens de bijval die deze scholing genoten heeft.

Ik wil een beroep doen op Limburg opdat de maatregelen van de overheid, en in het bijzonder de mogelijkheden geboden door het BTK, op optimale wijze zouden worden benut. Wat de stages betreft, blijkt het dat een groot gedeelte van de jonge stagiairs na de stageperiode definitief worden aangeworven. Deze beide maatregelen komen vooral de jongeren ten goede.

Verder is er ook het premiestelsel dat de lasten bij de aanwerving van bijkomende arbeidskrachten voor de werkgever verlicht. De premie is deelbaar en bedraagt 250 000 frank per jaar indien de werkgever een supplementaire arbeidskracht aanwerft en indien de

arbeidsduur de 38-urige werkweek niet overschrijdt. Deze premie kan gedurende acht opeenvolgende trimesters toegekend worden.

In het nieuwe tewerkstellingsprogramma dat ik zeer recent aan de Ministerraad heb voorgelegd — en zo antwoord ik op enkele opmerkingen van de heer Croux — zijn een reeks acties opgenomen die inzonderheid de probleemgroepen op de arbeidsmarkt moeten ten gunste komen. Vooral de geschoolde arbeidskrachten hebben van de vroeger genomen maatregelen gebruik gemaakt, daar waar de ongeschoolden die dan toch de minst begunstigde zijn in deze crisistijd niet volledig of onvoldoende aan hun trekken zijn gekomen. Daarom zullen de nieuwe maatregelen vooral ten goede komen aan langdurige werklozen en ongeschoolden.

De suggestie van een meerjarenplan uit te werken voor de probleemgebieden komt mij uitermate aantrekkelijk voor. Ik doe nochtans opmerken dat verschillende departementen bij de uitwerking ervan moeten worden betrokken. Het spreekt vanzelf dat de regionale en lokale instanties hierbij aan bod moeten komen.

Wat mij betreft, kunt u erop aan dat ik binnen de grenzen van mijn bevoegdheden zeer gunstig sta tegenover dit voorstel en het trouwens aanhangig zal maken bij de regering.

Ik dank de heer Féris voor zijn suggesties en voorstellen, maar vooral voor de positieve aanpak van het prangend probleem dat ons op het ogenblik bezighoudt.

De uiteenzetting van de heer Féris toont aan dat in Limburg zelf, weliswaar met de steun van de nationale en de regionale overheid, nog tal van initiatieven kunnen worden genomen. Ik vraag met aandrang dat ook daarvoor het nodige wordt gedaan.

De heer Croux heeft zeer terecht op een gegeven ogenblik onze huidige moeilijkheden niet alleen in nationaal verband geplaatst, maar ook in een internationale en meer in het bijzonder in een Europese context. Hij heeft daarbij verwezen naar de beslissing van de regeringsleiders te Maastricht om een Jumbo-Raad over tewerkstellingsproblemen te organiseren. Ik kan met genoegen melden dat deze raad, bestaande uit de ministers van Financiën, Economische Zaken en Arbeid, van de negen EEG-landen op 11 juni 1981 zal vergaderen.

Indien ik de laatste vergadering van de Bestendige Commissie voor de Arbeidsmarktproblemen van de EEG goed kan evalueren, is het de bedoeling daar niet alleen volstrekte prioriteit te geven aan de tewerkstellingsproblematiek, maar ook over te stappen — en dat is nieuw in de Europese benadering van het probleem — naar een expansieve tewerkstellingspolitiek, die trouwens strookt met hetgeen ook de regering de laatste maanden nastreeft en die overeenstemt met hetgeen de regering tijdens de volgende dagen en weken concreet zal voorstellen en uitwerken.

Zo kom ik tot de algemene economische context waarover de heer Vandersmissen ook heeft gesproken.

Zoals u weet, zal volgende week ook in de bevoegde commissies van de Senaat het ontwerp van programmawet worden besproken, nadat de Kamer de bespreking vandaag zal hebben beëindigd. Daarin zijn reeds tal van maatregelen vervat ter ondersteuning en ter stimulering van het bedrijfsleven.

Bovendien zal de regering eerlang bijkomende aanvullende ontwerpen indienen die de relance van de economische activiteit aan de gang moeten brengen, onder meer voor het verlichten van de sociale loonlasten. Die relance zal tal van maatregelen omvatten. Zij zal steunen op een globale benadering van het probleem, zodat niet alleen in Limburg maar in gans het Vlaamse land en in gans het land, het probleem van de werkloosheid en van de tewerkstelling met alle energie waarover wij beschikken, zal kunnen worden bestreden. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Tot besluit van deze interpellatie heb ik een gemotiveerde motie ontvangen ondertekend door de heren Van Ooteghem, Mesotten, Egemeers, Vanderpoorten en de Bruyne, luidend:

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Vandekerckhove, bijgetreden door vertegenwoordigers van al de Vlaamse politieke fracties, en het antwoord van de minister,

Dringt bij de regering aan op dringende en overcompenserende maatregelen om die toestand te verhelpen. »

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Vandekerckhove, appuyée par des mandataires de tous les groupes politiques flamands, et la réponse du ministre,

Insiste auprès du gouvernement pour qu'il prenne d'urgence des mesures surcompensatoires pour remédier à la situation. »

We zullen over veertien dagen over deze motie stemmen.

Il sera procédé dans deux semaines au vote sur cette motion.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

INTERPELLATIE VAN DE HEER HOUBEN TOT DE MINISTER VAN SOCIALE VOORZORG EN VOLKSGEZONDHEID OVER «DE BENARDE FINANCIËLE SITUATIE VAN DE VERPLICHTE ZIEKTEVERZEKERING EN DE MOEILIKHEDEN DIE DE ZIEKENFONDSEN ONDERVINDEN MET DE INSTELLINGEN EN DE ZORGENVERSTREKKERS DIE HET STELSEL VAN DE DERDE BETALENDE TOEPASSEN»

INTERPELLATION DE M. HOUBEN AU MINISTRE DE LA PREVOYANCE SOCIALE ET DE LA SANTE PUBLIQUE SUR «LA SITUATION FINANCIERE PENIBLE DE L'ASSURANCE MALADIE OBLIGATOIRE ET LES DIFFICULTES QUE LES MUTUALITES EPROUVENT DANS LEURS RELATIONS AVEC DES INSTITUTIONS ET DES PRESTATAIRES DE SOINS QUI APPLIQUENT LE SYSTEME DU TIERS PAYANT»

De Voorzitter. — Aan de orde is thans de interpellatie van de heer Houben tot de minister van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid over de benarde financiële situatie van de verplichte ziekteverzekering en de moeilijkheden die de ziekenfondsen ondervinden met de instellingen en de zorgenverstrekkers die het stelsel van de derde betalende toepassen.

Het woord is aan de heer Houben.

De heer Houben. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik had niet verwacht dat de week na het indienen van mijn verzoek tot interpellatie de machtigste organisatie inzake verzorgingsinstellingen in ons land « Caritas Confederatie van instellingen voor gezondheidszorg » in wellicht nog scherpere bewoordingen dan ik het hier zal doen, bij monde van minister van Staat Jos De Saeger, haar voorzitter, de aandacht van de openbare opinie, van de regering en van de minister van Sociale Voorzorg, in het bijzonder, zou opeisen voor de thesaurieproblemen, die alle verzorgingsinstellingen in ons land, de laatste maanden zeer hard beginnen aan te voelen. Zo hard beginnen aan te voelen dat bepaalde instellingen zich voor het failliet geplaatst zien en hun personeel niet meer kunnen betalen. Zij zien zich bovendien geplaatst voor de weigeringen van de financiële instellingen hun nog leningen toe te staan om hun toe te laten hun instellingen open te houden voor de zieken die er zijn opgenomen. Ik kom op deze verklaring nog wel even terug op het einde van mijn uiteenzetting.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, waarde collega's, er gaat de jongste maanden geen dag voorbij zonder dat in de pers alarmerende berichten verschijnen over de benarde financiële situatie van de ziekte- en invaliditeitsverzekering. De verantwoordelijke beheerders van de verschillende ziekenfondsen worden dag in dag uit overstelpt met brieven, telefoons en telegrammen, waarbij de verplegingsinstellingen aandringen op betaling van de door hen ingediende rekeningen in het systeem van de derde betaler. De verzekeringsinstellingen vragen niet beter dan de rekeningen die zij van deze instellingen ontvangen hebben zo spoedig mogelijk te betalen. Het Riziv beschikt echter niet over de nodige financiële middelen om hogere voorschotten aan de ziekenfondsen te verstrekken.

Voor degenen die niet zouden weten wat het systeem van de derde betaler inhoudt, wil ik trachten dat in een paar zinnen duidelijk te maken. De betalingsmodaliteiten voor de facturen van de verplegingsinstellingen die het systeem van de betalende derde toepassen, worden geregeld door de tekst van de nationale overeenkomst tussen de verplegingsinstellingen en de verzekeringsinstellingen. De ziekenhuizen zijn daartoe verplicht hun kostenstaten in te dienen vóór het einde van de tweede maand na het einde van de ziekenhuisverpleging van de rechthebbende. De verzekeringsinstellingen zijn het bedrag van deze kostenstaten verschuldigd bij ontvangst, van de in tweevoud, opgemaakte facturen, uiterlijk twee maanden na de indiening ervan. In het kader van de huidige thesaurieproblemen wordt de betalingstermijn minder en minder gerespecteerd, omdat de verzekeringsinstellingen niet over de nodige voorschotten beschikken om deze rekeningen te betalen. De verplegingsinstellingen echter, die de derdebetalersregeling toepassen, zijn hiervan het slachtoffer.

Deze toestand is nog erger voor bepaalde verplegingsinstellingen, die ik zou kunnen noemen, die ook het systeem derde betaler toepassen voor de erelonen der aan hun instelling verbonden geneesheren. Zij betalen deze geneesheren uit hun eigen financiële middelen

en moeten ingevolge de thesaurieproblemen ook op deze als derde-betalersrekening ingediende ereloon geneesheren, wachten.

Het is niet denkbeeldig dat uiteindelijk de verzekerde het gelag zal betalen, omdat het gevaar voor een afbraak van de derdebetalersregeling hieruit zou kunnen voortvloeien. Dit zou inhouden dat bij de huidige thesaurieproblemen, indien dit systeem zou afgeschaft worden, de loketten van de verzekeringsinstellingen regelmatig zouden dienen te sluiten, omdat ze niet meer over de nodige valuta zouden beschikken om degenen die zich aan de loketten aanbieden te betalen.

In het kader van de thesaurietoestand van de ziekte- en invaliditeitsverzekering neemt het bedrag van de onbetaalde rekeningen steeds alarmerender proporties aan. Voor de maanden januari en februari 1981 bereikte dit bedrag respectievelijk 25 472 000 000 frank en 22 634 000 000 frank. De prognoses voor de overige maanden van het lopende jaar stemmen allesbehalve hoopvol.

Wij kunnen slechts beklemtonen dat tot en met de maand september het bedrag zal schommelen tussen de 22 en de 24 miljard. Voor de maand oktober echter zullen de onbetaalde rekeningen oplopen tot 28 291 000 000 frank, voor de maand november tot 30 764 000 000 frank, en voor de maand december zelfs tot een bedrag van 47 949 000 000 frank.

In het licht van deze cijfers zou men durven veronderstellen dat het Riziv zijn financiële middelen van 1981 reeds opgebruikt heeft in de maand oktober. Het zijn vooral de ziekenhuizen die het slachtoffer zijn van deze verontrustende situatie aangezien hun procentueel aandeel in het bedrag van de onbetaalde Riziv-rekeningen gemiddeld 90 pct. bedraagt van het totaal aan achterstallige rekeningen.

Aldus worden de ziekenhuizen verplicht leningen aan te gaan waardoor de financiële lasten van deze lening, namelijk interesten, worden verrekend via het bedrag van de verpleegdagprijs. Voor 1977 kan het bedrag van deze financiële lasten, ten laste genomen in de verpleegdagprijs, geschat worden op ongeveer 800 miljoen à 1 miljard frank. Rekening houdende met de aanhoudende en steeds versnellende verslechtering van de thesaurie kan dit bedrag momenteel worden geraamd op 1 miljard 200 miljoen frank à 1 miljard 500 miljoen frank. De ziekenhuizen kunnen deze financiële last echter niet volledig via de verpleegdagprijs recupereren.

Tot en met het dienstjaar 1980, werd het bedrag der interestlasten immers beperkt tot het bedrag van een bepaald referentiejaar. Bovendien werden gedeeltelijke en algemene plafonds voor de verpleegdagprijs ingesteld. Vanaf 1981 werd de recuperatiemogelijkheid aanzienlijk verbeterd. In het bedrag van de verpleegdagprijs voor 1981 worden de reële interestlasten, betaald tijdens het tweede semester 1979 en het eerste semester 1980, provisioneel opgenomen.

De aanzuivering zal geschieden na de afsluiting van het boekjaar 1980, dit wil zeggen einde 1982 begin 1983. Hiermee is het probleem echter nog niet opgelost. De begrotingscijfers wijzen erop dat de ziekenhuizen in 1981 meer kaskredieten zullen moeten opnemen dan tijdens de referentieperiode. Inmiddels zijn ook de interesten aanzienlijk de hoogte ingegaan. Uiteindelijk ontstaat hier een vicieuze cirkel waarvan de doorbreking met de dag moeilijker wordt.

Sta mij toe, mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, waarde collega's even speciaal uw aandacht te vestigen op de houding van het Gemeentekrediet van België inzake de door hem verstrekte leningen aan de OCMW. Deze instellingen nemen voor de door de mutualiteiten aan hun openbare ziekenhuizen verschuldigde bedragen, leningen bij het Gemeentekrediet van België. Met deze instelling verrichten zij inderdaad alle financiële verrichtingen zowel als de gemeentebesturen. In de loop van de maand april 1981 bedroeg het totaal van de voorschotten van het Gemeentekrediet, aan de OCMW, die de openbare ziekenhuizen beheren, een bedrag van 25 miljard frank.

Rekening houdende met de verontrustende vooruitzichten inzake de thesaurietoestand van de ziekte- en invaliditeitsverzekering, richtte het Gemeentekrediet van België in de loop van dezelfde maand april een brief aan alle openbare ziekenhuizen alsmede aan de landsbonden van mutualiteiten. Hierin kondigde het Gemeentekrediet zijn inzicht aan om de afnemingen op de voorschotten van de ziekenhuizen te beperken tot het bedrag van de door de ziekenfondsen gedane stortingen. Dit betekent met andere woorden dat de OCMW slechts bedragen zullen kunnen lenen ten belope van de betalingen die van maand tot maand door de ziekenfondsen op hun rekening worden verricht. Deze plafonnering zal leiden tot betalingsmoeilijkheden voor de openbare ziekenhuizen. Sommige OCMW-ziekenhuizen zullen dus gewoon hun personeel niet kunnen betalen.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, waarde collega's, wat het probleem nog erger maakt, is dat het niet zozeer in de sec-

tor geneeskundige verzorging is, waaronder de ziekenhuizen ressorteren, dat de problemen van de thesaurie zich normaal voordoen, doch in de sector uitkeringen. Voor het jaar 1980 is de begroting van de sector geneeskundige verzorging inderdaad bijna sluitend, terwijl de sector uitkeringen geconfronteerd werd met een deficit van ruim 8 miljard. Laatstgenoemd deficit van 8 miljard vloeit mede voort uit de verkeerde veronderstelling opgemaakt in 1978, dat 30 000 invaliden hun bruggensioen zouden aanvragen. Het zijn er slechts 2 000 geweest die deze aanvraag hebben gedaan zodat niet minder dan 28 000 invaliden uiteindelijk toch ten laste van het stelsel van de ziekte- en invaliditeitsverzekering zijn gebleven. Er mag dus worden gesteld dat de acute tekorten in de ziekenhuissector voortvloeien uit het deficit van de sector uitkeringen waarmee de ziekenhuizen weinig of niets te maken hebben.

Mijnheer de minister, een fundamentele en structurele oplossing moet er dan ook in bestaan het financieel evenwicht in de ziekte- en invaliditeitsverzekering te herstellen. Hierbij moet in de eerste plaats worden gedacht aan de sector uitkeringen. Dit kan inderdaad niet meer met besparingen in de sector van de geneeskundige verzorging waar men reeds zoveel besparingen en beperkingen heeft toegepast in de jongste jaren. Ik heb daarvan de opsomming gegeven bij de interpellatie die ik in de maand oktober 1980 heb gehouden, inzake de openvolgende maatregelen, die sinds 1977 door de verschillende ministers van Sociale Voorzorg werden genomen om het tekort in de sector geneeskundige verzorging van de ziekte- en invaliditeitsverzekering in te dijken.

Bij het begin van mijn uiteenzetting, mijnheer de minister, heb ik gezegd dat ik zou terugkomen op de verklaringen die door de heer Jos De Saeger, in zijn hoedanigheid van voorzitter van de « Caritas Confederatie van gezondheidsinstellingen » is afgelegd in de loop van verleden week. Hij verklaarde daarin woordelijk « dat de ziekenhuizen niet langer kunnen optreden als bankier van het Riziv en de verzekeringsinstellingen ». Hij pleitte voor splitsing van de twee sectoren: namelijk in een sector uitkeringen en een sector gezondheidszorgen, waar ik ook de nadruk op leg. Tevens pleitte de heer Jos De Saeger voor de oprichting van een rollend fonds voor het Riziv om de financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Waar de ziekenhuizen zelf geen kredieten meer kunnen krijgen, kunnen sommigen eraan om het Riziv zelf leningen te laten aangaan om de verplegingsinstellingen in het systeem van derde betaler, zo spoedig mogelijk, de door hen ingeleverde rekeningen te laten vereffenen. Het ligt voor de hand dat deze oplossing slechts een tijdelijk effect sorteert. Het probleem wordt er slechts door verschoven. Eveneens wordt er, zoals de heer De Saeger gevraagd heeft, een rollend fonds voorgesteld waardoor het Riziv zou beschikken over een werkingskapitaal aangepast aan de behoeften. Hoeveel dit zou dienen te bedragen, is rekenkundig gemakkelijk vast te stellen.

Mijnheer de minister, de hele sociale zekerheid in ons land is hoe langer hoe meer een zorgenkind. U bent zich daar maar al te zeer van bewust. Bewijs ter zake uw wetsontwerp voor de noodzakelijke hervorming en herziening van ons hele stelsel van sociale zekerheid. Tijdelijke, maar dringende maatregelen, moeten nu worden genomen in afwachting dat de echte oorzaken definitief worden weggenomen. Men spreekt in ons land over de problemen in de staalsector, over de textielsector, en weet ik veel, maar de sector verzorging van de mens, de tewerkstelling in deze sector — alleen wat de Caritas Confederatie betreft zijn 67 000 werknemers tewerkgesteld — is voor de openbare gezondheid van onze hele bevolking van het allergrootste belang.

Ik weet dat de financiële middelen van de Staat allesbehalve goed zijn, maar als men een crisislening kan uitschrijven tegen speciale voorwaarden om tegemoet te komen aan probleemsectoren, mijnheer de minister, dan is wellicht ook een bijzondere lening te overwegen voor de oplossing van de thesaurieproblemen van de ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Het is de gezondheid van ons allen die bedreigd wordt, mijnheer de minister, het zou onduidelijk zijn indien wij naar een toestand zouden evolueren, waarbij de gegoeden zich kunnen laten verzorgen en de minder gegoeden moeten creperen.

Al degenen, mijnheer de minister, die in ons land van ver of dichtbij betrokken zijn bij al wat verzorgingsinstellingen en verzorging betreft, zullen u dankbaar zijn indien u voor hun problemen een oplossing vindt.

Ik durf te hopen, mijnheer de minister, dat uw antwoord de hele bevolking die bij het door mij aangesneden probleem betrokken is, nieuwe hoop en geruststelling zal geven. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Dhoore.

De heer Dhoore, minister van Sociale Voorzorg en Volksgezondheid. — Mijnheer de Voorzitter, mijne heren, ik hoef aan de heer Houben zeker niet te zeggen dat ik zijn bezorgdheid deel. Hij heeft de aandacht van deze vergadering gevraagd voor één van de moeilijkste en dringendste problemen. Mijn antwoord zal, spijtig genoeg, niet zomaar onmiddellijk een oplossing betekenen. Graag wil ik enkele krachtlijnen aanhalen, maar wens eraan toe te voegen dat we in de loop van volgende weken en maanden, vóór september van dit jaar, tot nieuwe concrete maatregelen zullen dienen over te gaan.

Ik zou die van meet af aan willen situeren in het kader van de Sint-Jans-concertatie, die wellicht tijdens de volgende maanden naar de eindfase evolueert. De sector ziekenhuizen zal één van de belangrijkste thema's uitmaken. Ik wil hier een oproep doen, mijnheer de Voorzitter, opdat deze Hoge Vergadering de kans zou krijgen, wellicht ook in de commissie, nog meer gedetailleerd van gedachten te wisselen over deze problemen en andere die verwant zijn met de hervorming van de ziekteverzekering.

Mijnheer Houben, ik zou graag de zaken onderscheiden, zoals u hebt gedaan en ten eerste het eigenlijk deficit bespreken, daarna de moeilijke kastoestand als gevolg van dit deficit en in de derde plaats het probleem in verband met het Gemeentekrediet behandelen.

In de eerste plaats is er het probleem van het deficit.

Sedert 1978 is de financiële toestand van de Ziv-regeling deficietair. Het vrij matig gecumuleerd boekhoudkundig tekort per 31 december 1978, zegge 5,8 miljard, nam in de loop van 1979 gevoelig toe om 20,5 miljard te bereiken op 31 december 1979. De definitieve gegevens omtrent de werkelijke verrichtingen over het boekjaar 1980 zijn vooralsnog niet beschikbaar, maar alles wijst erop dat het gecumuleerd tekort per 31 december 1980 zal schommelen tussen 28 en 29 miljard. De forse toeneming van het tekort tijdens de afgelopen twee jaar is te wijten aan de slechte economische toestand, waardoor de opbrengst van de sociale bijdragen het verwachte peil niet heeft bereikt en bovendien de begrenzing van de rijksstoelagen noodzakelijk werd, dit in het kader van de sanering van de overheidsfinanciën.

Het is zonder meer duidelijk dat dergelijk financieel onevenwicht zijn weerslag heeft op de thesaurietoestand van het Riziv. Om het gebrek aan financieringsmiddelen, veroorzaakt door dit financieel onevenwicht, op te vullen werd het Riziv er wettelijk toe gemachtigd leningen aan te gaan. Sedert 1978 heeft het Riziv aldus op half-lange termijn leningen opgenomen ten belope van 14,2 miljard, exclusief de in 1976 voor vijf jaar aangegane lening van 5 miljard met het oog op de samenstelling van een bedrijfskapitaal. De laatste vervaldag voor terugbetaling van kapitaal (1,7 miljard) in verband met die lening situeert zich tijdens het vierde kwartaal 1981. Kredieten op korte termijn (drie à twaalf maanden) werden bovendien aan het Riziv verleend in de loop van 1980 ten belope van 10,4 miljard.

Die leningen moeten naargelang van de mogelijkheden van de kapitaalmarkt worden geconsolideerd om de thesauriemiddelen van het Riziv op peil te houden.

De gecumuleerde schuld, die samenvalt met het boekhoudkundig tekort van de Ziv, wordt krachtens de bepalingen van artikel 6 van de herstellwet de dato 10 februari 1981, inzake sociale zekerheid en de welvaartvastheid in 1981 door het Rijk overgenomen en afgelost. Het aflossingsplan van de schuld werd overigens, in uitvoering van bedoeld artikel 6, reeds vastgesteld bij koninklijk besluit van 1 april 1981. Het volledig tekort eind 1981 ligt tussen 28 en 29 miljard. Dit bedrag is overgenomen en moet afgelost worden door de Staat volgens het plan in het koninklijk besluit van 1 april 1981.

Wij komen nu tot de kastoestand.

Aangezien het boekhoudkundig mali van de Ziv-regeling onmiddellijk op de kastoestand van de instelling weegt en de opbrengst der leningen ontoereikend was om het volledig tekort in thesaurie op te slorpen, zijn de vooruitzichten inzake ontwikkeling van de thesaurietoestand van het Riziv voor einde 1981 weinig bemoedigend.

Het kastekort van het Riziv stelt hoofdzakelijk problemen op het niveau van de ziekenhuissector. Het bedrag van de onbetaalde facturen in de derdebetalersregeling bestaat uit 90 pct. uit ziekenhuisfacturen. Het is immers sociaal verantwoord dat de ziekenfondsen voorrang verlenen aan de uitbetaling van inkomen-vervangende uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid en aan de terugbetaling van geneeskundige verstrekkingen. Bij ontoereikende voorschotten vanwege het Riziv, blijven voornamelijk de ingediende facturen in verband met ziekenhuisverpleging onbetaald.

Het verloop van het kastekort van het Riziv op het einde van elke maand tijdens de jaren 1979 en 1980 en voor het eerste kwartaal 1981 werd in een tabel opgenomen die ik hier niet helemaal zal voorlezen. Ik houd hem ter beschikking van de leden van de Senaat.

Hieruit moge blijken dat spijs het oplopend mali van de Ziv-regeling en het eruit voortvloeiend tekort aan normale financieringsmiddelen, steeds de nodige urgentiemaatregelen werden getroffen om te beletten dat onoverkomelijke problemen zouden rijzen op het stuk van het ziekenhuisbeheer.

Het is trouwens in dat verband dat de regering de volgende maatregelen heeft genomen. Ten eerste, storting door het Rijk van de aflossingstranche van 4 miljard die voor 1981 bepaald is in het koninklijk besluit van 1 april 1981. De uitbetaling ervan wordt gespreid over de maanden mei en juni 1981. Ten tweede, verlenging met drie maanden van de kredietopening van 2 miljard bij de Nationale Loterij. Ten derde, hernieuwing met een jaar van een lening van 1 miljard bij de Nationale Kas voor Bediendenpensioenen. De vervaldag van die lening was contractueel vastgelegd op 15 juli 1981.

De uitvoering van die beslissingen leidt tot navolgende verbetering van de kastoestand van het Riziv tijdens de eerstvolgende maanden:

Er was voorzien dat eind mei van dit jaar er 26,2 miljard te kort zou zijn. Dit wordt teruggebracht tot 22,2 miljard. Op het einde van volgende maand was een tekort voorzien van 26,4 miljard. Dit wordt teruggebracht tot 20,9 miljard. Voor juli van dit jaar was er een tekort voorzien van 25,9. In werkelijkheid zal het slechts 19,4 miljard zijn. Dit is niet uitzonderlijk hoog want eind 1976 was er tussen 14 à 15 miljard tekort aan thesauriemiddelen.

Nochtans, luidens de vooruitzichten voor het laatste kwartaal 1981 zijn evenwel opnieuw thesauriemoeilijkheden te verwachten vanaf de maand oktober, zoals u ook hebt gezegd, ingevolge de contractuele kapitaal terugbetalingen, 7,2 miljard, en wegens het feit dat de laatste tranche van de rijksstoelagen tijdens de maand oktober gestort wordt. In die voorwaarden wordt thans de thesaurie-imasse op 46,8 miljard geraamd. Nieuwe maatregelen om dit tekort tot normale proporties terug te brengen moeten derhalve getroffen worden uiterlijk in de loop van de maand september.

Om het Riziv de nodige likviditeiten te bezorgen wordt thans gezocht in de richting van nieuwe leningen. Het is inderdaad noodzakelijk de lopende leningen, waarvan het gezamenlijk bedrag reeds ontoereikend is om het financieel tekort per 31 december 1980 aan te zuiveren, op de vervaldagen te hernieuwen.

In verband met deze sombere vooruitzichten betreffende het kastekort per 31 december 1981, zij er nog aan herinnerd dat medio 1980 het thesauriemali van het Riziv per 31 december 1980 geraamd werd op 50,2 miljard. Toen ook werden terecht alarmkredieten geuit onder meer door Caritas. In werkelijkheid werd dit kastekort eind 1980 teruggebracht tot 24,3 miljard. Waar men dus nu met de huidige vooruitzichten zegt dat het actueel tekort 46,8 miljard zal belopen op het einde van het jaar, had men verleden jaar rond dezelfde periode nog slechtere vooruitzichten, namelijk dat het tekort meer dan 50 miljard zou zijn. In werkelijkheid werd het toen teruggebracht tot 24 miljard. We moeten er derhalve voor zorgen dat ook dit jaar tijdig maatregelen worden genomen om het tekort tot 20 miljard te beperken.

Een derde punt betreft het Gemeentekrediet.

De financiële moeilijkheden van de verplegingsinrichtingen worden momenteel, meer in het bijzonder voor de ziekenhuizen van de openbare sector, verscherpt door de beperking van de kaskredieten toegestaan door het Gemeentekrediet van België.

De ziekenhuizen moeten immers de bij overeenkomst met de ziekenfondsen vastgestelde periode van twee maanden, tijdsbestek nodig voor nazicht en tarifiering van de facturen, overbruggen door middel van kredietlijnen toe te staan door financiële instellingen.

Wegens de spanningen op de kapitaalmarkt is het voor het Gemeentekrediet van België thans moeilijk de toegekende kaskredieten aan te passen aan de verhoogde financiële noodwendigheden van de openbare ziekenhuizen. Terloops zij opgemerkt dat de voorschotten aan de ziekenhuizen verleend door het Rijk als vóórfinanciering van het aandeel van volksgezondheid in de ligdagprijs geleidelijk opgedreven werden om momenteel circa 5 miljard te bereiken.

De urgentiemaatregelen waarvan hoger sprake en waardoor een surplus van 7 miljard aan likviditeiten werd vrijgemaakt ten behoeve van het Riziv, dragen er momenteel toe bij om het tekort aan kaskredieten op te vullen.

Ik heb contact genomen met de minister van Financiën om dringend een gesprek te hebben met het Gemeentekrediet ten einde ook aan die kant het probleem te verlichten en de situatie te deblokkeren.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik kom tot enkele conclusies. In de eerste plaats, ik spreek in persoonlijke naam, meen ik dat consequent moet worden gestreefd naar het aanpassen van de capaciteit in onze ziekenhuizen aan de werkelijke noden. Tijdens het overleg gaat iedereen akkoord met de vaststelling dat er te veel acute ziekenhuisbedden zijn.

U hebt even de vergelijking gemaakt met de staalsector waarvoor men een oplossing poogt te vinden. Het is u niet onbekend dat ook daar wordt aangedrongen op rationalisatie. Dat betekent een belangrijke vermindering niet alleen in het verleden maar ook in de toekomst van het aantal arbeidsplaatsen dat in deze sector ter beschikking werd gesteld.

Men kan slechts fundamenteel een oplossing vinden voor het probleem van de ziekenhuisbedden, wanneer men akkoord gaat om op een betrekkelijk korte termijn over te gaan tot een vermindering van de capaciteit. De beperkte financiële middelen waarover wij beschikken zouden dan ter beschikking kunnen worden gesteld van een kleiner aantal bedden. Daardoor zouden de beheerders een ernstig beheer kunnen voeren.

Enkele weken geleden werd door oud-minister De Saeger en door de organisatie Caritas Catholica gesuggereerd de thans uitstaande schuld, die door de afzonderlijke ziekenhuizen werd opgenomen, te globaliseren en de Staat of het Riziv als schuldenaar voor het geheel van dit pakket te laten optreden. Uiteindelijk staan zij toch in voor de financiering. Deze suggestie leek mij de moeite waard. Ik heb ze dan ook besproken met de toenmalige minister van Financiën, de heer Eyskens, en ze laten onderzoeken. Vanmorgen nog heb ik contact opgenomen met de nieuwe minister van Financiën, de heer Vandeputte, en ook hij vond deze suggestie constructief. Er is ter zake nog geen beslissing genomen, maar het is niet uitgesloten dat men een oplossing in die richting zal zoeken. De kredietwaardigheid zou aldus worden verhoogd en in een aantal gevallen zal men betere intrestvoeten kunnen bedingen omdat men te maken heeft met een groter pakket en omdat de bezorgdheid voor de terugbetaling van de schulden minder groot zal zijn. Men zou als het ware een impliciete staatswaarborg hebben.

De consolidatie en de aflossing van de 30 miljard schulden uit het verleden, die nu gespreid worden over een periode van twaalf jaar, kunnen niet in een kortere periode worden opgeslorpt. Dit kan men niet verwachten van de Staat. Kan men hiervoor een speciale inspanning vragen van de gemeenschap? Ik denk met name aan een wetontwerp dat in het begin van 1977 werd uitgewerkt. Ik laat deze vraag open, maar vraag er toch uw aandacht voor.

Wij zijn op het ogenblik in concertatie met de Sint-Jans-gesprekspartners. Ik hoop dat de Senaat spoedig aan dit gesprek zal kunnen deelnemen. De gemeenschap levert een belangrijke financiële inspanning voor de ziekenhuissector. In 1981 zou hiervoor 56 miljard worden uitgetrokken tegenover «slechts» 38 miljard in 1976. Dit is een stijging met 48 pct. Indien wij 1976 als index 100 beschouwen, bereiken wij nu index 148. Men kan dus niet zeggen dat de gemeenschap geen enorme financiële inspanning heeft geleverd.

Tijdens het Sint-Jans-overleg werd er gevraagd of men, afgezien van het beperken van de capaciteit, geen systeem van budgettaire enveloppes zou kunnen uitwerken. Zo zou men aan de ziekenhuizen tijdig kunnen laten weten over hoeveel geld zij beschikken voor het volgende jaar. De ziekenhuizen zouden dan een sluitend financieel beleid kunnen voeren. Dit is onder meer de bedoeling van een aantal artikelen in de programmawet, die op het ogenblik in de Kamer en binnenkort in de Senaat wordt behandeld.

Er gebeuren dus belangrijke inspanningen. Mijn medewerkers, ikzelf en alle betrokkenen trachten voortdurend een oplossing te vinden voor de problemen die wij de voorbije jaren hebben laten rotten. Vergeef mij de uitdrukking. Door het aanvaarden van deficits zijn wij in een impasse geraakt. De bezorgdheid van allerlei organisaties op het publieke forum is dan ook begrijpelijk.

Ik wil graag een constructief gesprek met al deze instanties hebben om tot een oplossing te komen. Maar ook hiervoor zijn de middelen spijtig genoeg beperkt en zullen ze ook in de toekomst beperkt blijven. In het verleden is de politiek op dit gebied inderdaad soms te laks geweest. Voor de toekomst is zulks resoluut uitgesloten. Het Parlement en de regering moeten samen met alle betrokkenen komen tot opties die een verantwoord gezondheidsbeleid mogelijk maken. Geen mens twijfelt eraan dat er met een vermindering van 5 à 10 pct. van de acute bedden nog meer dan genoeg bedden in België overblijven. Dit verantwoord gezondheidsbeleid moet ook

de instellingen in staat stellen op een behoorlijke wijze een personeelsbeleid te voeren en degelijke zorgen aan de patiënten te verstrekken.

Ik zal zeer graag op alle mogelijke suggesties, ook van het Parlement, ingaan om tot zulk beleid te komen. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

INTERPELLATIE VAN DE HEER DE BONDT TOT DE HEER BUSQUIN, MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN MINISTER VAN NATIONALE OPVOEDING, OVER «DE IN HET OOG LOPENDE ONWIL VAN DE MINISTER OM BESLISSINGSRIJPE BOUWDOSSIERS VAN HET GEMEENTELIJK, PROVINCIAAL EN VRIJ GESUBSIDIEERD SECUNDAIR ONDERWIJS AAN HET BEVOEGD MINISTERCOMITÉ VOOR TE LEGGEN EN DE NEFASTE GEVOLGEN OP ONDERWIJSKUNDIG EN SOCIAAL-ECONOMISCH GEBIED VAN DEZE HOUDING»

INTERPELLATION DE M. DE BONDT A M. BUSQUIN, MINISTRE DE L'INTERIEUR ET MINISTRE DE L'EDUCATION NATIONALE, SUR «LA REPUGNANCE MANIFESTE DU MINISTRE A SOUMETTRE AU COMITE MINISTERIEL COMPETENT CERTAINS DOSSIERS RELATIFS AUX CONSTRUCTIONS SCOLAIRES INTRODUITS PAR DES ETABLISSEMENTS DE L'ENSEIGNEMENT SECONDAIRE COMMUNAL, PROVINCIAL ET LIBRE SUBVENTIONNE, DOSSIERS SUR LESQUELS IL NE RESTAIT PLUS QU'A STATUER, AINSI QUE LES CONSEQUENCES NEFASTES DE PAREILLE ATTITUDE AUX POINTS DE VUE PEDAGOGIQUE ET SOCIO-ECONOMIQUE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer De Bondt tot de heer Busquin, minister van Binnenlandse Zaken en minister van Nationale Opvoeding over de in het oog lopende onwil van de minister om beslissingsrijpe bouwdoSSIers aan het bevoegd Ministercomité voor te leggen.

Het woord is aan de interpellant.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, collega's, zoals u weet is het mijn bedoeling de minister van Nationale Opvoeding, Franse sector, te ondervragen over wat ik moet vaststellen als een in het oog lopende onwil om beslissingsrijpe bouwdoSSIers van het gesubsidieerd secundair onderwijs voor te leggen aan het bevoegd Ministerieel Comité en omtrent de nefaste gevolgen ervan voor het secundair onderwijs en voor het sociaal-economische in het algemeen.

Mijnheer de Voorzitter, mijn interpellatie is opgebouwd als volgt: ik zal eerst vijf feiten citeren, nadien een tweeledige beschouwing ten beste geven om vervolgens de voor de hand liggende conclusie uit mijn uiteenzetting te trekken door een vraag om uitleg aan de minister.

Eerst de vijf feiten.

Het eerste feit. Onder de handtekening, onder meer van de minister die hier vandaag aanwezig is, verscheen op 24 december 1980 een koninklijk besluit dat een rationalisatie- en programmatieplan voor het secundair onderwijs bevat. Krachtens de Schoolpactwetgeving, meer in het bijzonder artikel 26, 3°, wordt in artikel 46 van dit koninklijk besluit een nationaal Waarborgfonds voor schoolgebouwen voor de aldus gerationaliseerde en geprogrammeerde sector vrijgemaakt.

Tweede feit. Op 22 januari van dit jaar dien ik bij de Senaat een wetsvoorstel in om alsnog het bevoegd Ministerieel Comité te belasten met het afhandelen van de praktische aangelegenheden van het Waarborgfonds voor schoolgebouwen in afwachting dat de Koning de raad van beheer en het Fonds zelf instelt in uitvoering van artikel 22, 2°, en 22, 3°, van de Schoolpactwet.

Derde feit. Op 29 april maken de ministers Busquin, Calewaert en Geens, aan de Senaatscommissie een nota waarop hun handtekening prijkt, over om de commissie ervan te overtuigen dat vanuit juridisch standpunt een wetgevende maatregel om het Ministerieel Comité te belasten met de behandeling van bouwdoSSIers in het kader van de rationalisatie en programmatie, niet nodig is. Ten bewijze hiervan verwijzen de ministers overigens naar het feit dat zij reeds op 23 april een aantal bouwdoSSIers in het Ministerieel Comité hebben behandeld. De verklaring van de ministers in de commissies afgelegd draagt de datum van 26 maart 1981.

Ikzelf dring op dat ogenblik niet aan, en ik signaleer het vierde feit. Op 23 april 1981 handelde het beperkt Ministerieel Comité een tiental dossiers af, vijf voor het officieel gesubsidieerd secundair onderwijs, ten belope van een bouwvolume van 567 miljoen frank en vijf voor het vrij gesubsidieerd secundair onderwijs, ten bedrage van 407 miljoen frank.

Tenslotte, het vijfde punt, dat de aanleiding vormt, mijnheer de minister, om elkaar vandaag in deze situatie te ontmoeten. Op 11 mei 1981 is er opnieuw een vergadering van het Ministerieel Comité om de intussen voorgelegde dossiers af te handelen, maar dat bleek niet mogelijk. Het ging om een bouwvolume van 307 miljoen voor het officieel gesubsidieerd secundair onderwijs en van 450 miljoen voor het vrij gesubsidieerd secundair onderwijs. Dat is geen kleinigheid. Tijdens die vergadering tekent een lid van het Ministerieel Comité verzet aan tegen de behandeling — zoals onze collega's weten werken deze comités met consensus — omdat naar verluidt de minister van Nationale Opvoeding, Franse sector, weigert beslissingsrijpe bouwdoossiers van het officieel en van het vrij secundair onderwijs ter behandeling voor te leggen.

Mijnheer de minister, ik ken die beslissingsrijpe dossiers, maar ik zal hier noch de namen noch het bouwvolume vermelden omdat ik de zaak niet op de spits wil drijven.

Ziedaar de feiten.

Wat is nu de beschouwing die ik daaraan vast wil knopen? Ziet de minister de gevolgen van deze blokkering wel juist in?

Het gesubsidieerd onderwijs, zowel dat van gemeenten en provincies als het vrije, wacht reeds meer dan acht jaar op de afkondiging van dat rationalisatieplan. Dat moet ook de deblokkering van het Waarborgfonds mogelijk maken.

Heeft de minister een goede voorstelling van de stilstand in de uitrusting die in deze belangrijke sector van ons onderwijs is ontstaan omdat het gedurende deze lange periode, van 1973 tot nu, het niet mogelijk bleek de wet van 1973 uit te voeren bij gebrek aan een passend koninklijk besluit?

Het siert de minister dat zijn handtekening onder dit koninklijk besluit prijkt, wat aantoonde dat onder meer door zijn dynamiek de kloof kon worden overbrugd. Maar hij moet toch gevoelig zijn voor de nieuwe stilstand die uit zijn onwil voortkomt.

Aangezien de minister solidair is met zijn collega's uit de regering spreek ik hier nu even als voorzitter van de commissie voor de Infrastructuur. Het is de minister toch bekend dat de regering dezer dagen in een conclaaf met de bouwnijverheid een ultieme poging doet om een passende uitweg te vinden voor de impasse waarin de bouwnijverheid terecht is gekomen. Alleen in de bouwnijverheid zijn er meer werklozen dan er in de ganse staalnijverheid in België personen zijn tewerkgesteld!

In alle duidelijkheid, die de vriendelijkheid niet uitsluit, moet hier toch worden gewezen op de gevolgen die uw houding, mijnheer de minister, ten opzichte van deze belangrijke sociale economische activiteit in het land kan hebben.

Sommigen zeggen mij dat deze blokkering als een sabotage van de mogelijke regeringspolitiek moet worden gebrandmerkt, maar ik kan niet aannemen dat een minister in functie daaraan zou meewerken of daarvan kan worden beschuldigd.

Zo kom ik tot mijn conclusie. U ziet het, mijnheer de minister, ik maak het niet lang. Volgende veronderstelling is wellicht uit de lucht gegrepen, maar men moet alles durven overwegen. Indien de minister een persoonlijk bezwaar zou hebben tegen de afhandeling van de beslissingsrijpe bouwdoossiers van het gesubsidieerd secundair onderwijs aan Franstalige kant, dan is zulks zijn strict privé-recht. Dit kan hem niet worden ontnomen maar in dit geval moet hij onmiddellijk als minister verdwijnen. Ik neem aan dat deze hypothese niet opgaat.

Een andere hypothese is dat de minister zich verder als minister van Nationale Opvoeding wil inspannen om zijn taak naar behoren te vervullen. Indien dit juist is — en ik neem aan dat dit zo is —, dan kan de minister zich niet onttrekken aan de voorschriften opgenomen in wetten en koninklijke besluiten, vooral niet als een van die koninklijke besluiten zijn handtekening draagt.

Mijnheer de minister, namens de CVP-fractie van de Senaat verzoek ik u dringend om uitleg. Ofwel heeft u de kwetsieuzen dossiers inmiddels reeds voorgelegd aan het Interministerieel Comité en dan is het incident gesloten. Ofwel is dit nog niet geschied en dan verzoeken wij u hier te verklaren wanneer dit zal gebeuren. De dossiers die op 11 mei nog waren geblokkeerd moesten nog deze week worden afgewerkt.

In het tegengestelde geval zal onze fractie uit een en ander een passende conclusie trekken. Ik hoop echter dat de minister ons hier

een antwoord zal verstrekken dat ons ter zake kan geruststellen (*Applaus op sommige banken.*)

M. le Président. — La parole est à M. Gramme.

M. Gramme. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, M. De Bondt a très bien indiqué les raisons pour lesquelles le Comité ministériel qui s'occupe des bâtiments scolaires n'a pu tenir la séance prévue pour le 11 mai.

Je rappelle à mon tour que la publication d'un arrêté de rationalisation-programmation sur base de la loi du 11 juillet 1973 suffit, à elle seule, à débloquer le Fonds de garantie. J'avais quelques doutes à ce sujet mais hier, en commission du Pacte scolaire, vous savez fort bien, monsieur le ministre, qu'à une question extrêmement précise, votre collègue néerlandophone a répondu que la publication de l'arrêté signifiait le déblocage du Fonds de garantie, déblocage qui n'est évidemment pas strictement théorique.

M. De Bondt et moi-même avons déposé une proposition de loi. Les trois ministres de l'Education nationale ne souhaitent pas l'examen de celle-ci par la commission du Sénat. Ils ont fait, au nom du gouvernement, une déclaration selon laquelle le Comité ministériel qui, jusqu'ici, s'était occupé des bâtiments scolaires dans les secteurs déjà rationalisés, serait également compétent pour le faire en ce qui concerne l'enseignement secondaire, après la publication de l'arrêté de rationalisation.

C'est sur la base de cette déclaration que l'examen de la proposition a donc été suspendu.

Et puis, je souhaite rappeler votre attitude personnelle, monsieur le ministre. Vous assistez à une réunion du Comité ministériel des constructions scolaires. Vous constatez que des dossiers sont introduits par vos collègues néerlandophones, vous continuez à participer à la réunion et ne contestez en rien le dépôt de ces dossiers. Vous ne vous opposez pas non plus à la procédure utilisée — c'est d'ailleurs la décision du gouvernement auquel vous appartenez — et vous collaborez à l'approbation des dossiers relatifs à la communauté flamande. Lorsqu'on vous interroge sur le retard apporté à l'examen des dossiers francophones, retard qui semble d'ailleurs résulter d'une évidente mauvaise volonté, vous invoquez d'abord la convocation tardive qui vous a empêché de préparer à temps vos dossiers; c'était un peu fort comme argument.

On convoque donc une nouvelle réunion pour le 11 mai. Cette fois, la convocation est arrivée à temps, à votre demande d'ailleurs et avec votre accord. Aucun dossier de l'enseignement secondaire libre francophone n'est pourtant présenté au Comité ministériel. Or, vous savez très bien qu'à votre département, des dossiers sont prêts.

Pour être plus précis que M. De Bondt, je cite le dossier de l'Institut Notre-Dame à Malmédy et celui de l'Institut Saint-Remacle à Stavelot qui va fusionner à l'occasion de la rationalisation. Pour ces deux établissements, les travaux s'élèvent à environ cent millions.

Contre toute attente, le ministre de l'Education nationale francophone fait un choix dans les lois et règlements qu'il applique, fait inadmissible pour un membre du gouvernement. Excusez-moi de vous le dire mais je ne puis tolérer, monsieur le ministre, que pour des raisons politiques, vous ayez suspendu l'examen de ces dossiers.

Pour être plus précis encore, j'ajouterai que dans le secteur du primaire, en ce qui concerne les dossiers de l'enseignement subventionné, communal et libre, vous faites aussi des sélections, politiques au départ, que je ne puis admettre et au sujet desquelles je vous demanderai des explications si toutefois vous persistez dans votre attitude.

Si vous le voulez, je citerai des dossiers.

M. Busquin, ministre de l'Intérieur et ministre de l'Education nationale. — Sur le point que vous évoquez en ce moment, vous pouvez avoir tous vos apaisements.

M. Gramme. — J'attendrai donc les dossiers que vous soumettrez au Comité ministériel et vous reparlerai de certains d'entre eux si les décisions ne sont pas intervenues. Est-ce clair?

M. Busquin, ministre de l'Intérieur et ministre de l'Education nationale. — D'accord.

M. Gramme. — Lorsque je tiens compte des proportions politiques, je constate que vous faites des choix presque exclusivement basés sur la tendance politique des communes et des majorités communales. Nous ferons un jour un examen plus approfondi de la question, monsieur le ministre; alors peut-être pourriez-vous répondre, à moins que, d'ici là, les injustices n'aient été réparées.

En ce qui concerne le secondaire, vous avez donc délibérément choisi de ne pas introduire les dossiers, sans doute parce que cet aspect de la législation ne rencontre pas votre assentiment personnel. Mais lorsque vous êtes au gouvernement, vous n'avez pas le choix: vous devez appliquer correctement et dans les meilleurs délais les lois et arrêtés royaux qui sont pris.

Je confirme les propos de M. De Bondt, qui songeait sans doute plus à la région flamande, mais c'est là son droit. Il est inutile de faire des discours sur l'emploi et sur les problèmes de la construction en Wallonie si, en même temps, vous refusez de traiter des dossiers d'un montant de cent millions pour une partie seulement de la région wallonne.

De heer Mesotten. — Zeer juist!

M. Gramme. — Cela me paraît d'une inconstance et d'une inconscience inadmissibles. Vous savez que ces dossiers sont prêts....

M. Busquin, ministre de l'Intérieur et ministre de l'Education nationale. — Une somme de deux milliards cent millions a été retirée du Fonds des constructions scolaires de l'Etat. Quelle en est, d'après vous, la signification?

M. Gramme. — Je parle ici de dossiers extrêmement précis.

De heer Mesotten. — En wat is er gebeurd de jaren die daaraan vooraf zijn gegaan?

De heer De Bondt. — Ik heb het jaarverslag ook goed gelezen en ik ben bereid daarover met u een gesprek te voeren. De vermindering van 2,1 miljard in de Franse sector voor de rijksgebouwen van het jaar 1980 is louter boekhoudkundig. U hebt in het jaar 1980 uitgegeven voor de rijkschoolgebouwen in de Franse sector datgene wat speciaal voorzien zou geweest zijn zonder boekhoudkundige besparing. Ik kan dat aantonen met documenten die u aan de voorzitter van de Senaat hebt overgemaakt.

M. Busquin, ministre de l'Intérieur et ministre de l'Education nationale. — Je ne voudrais pas poursuivre la discussion sur ce sujet, monsieur De Bondt, mais il ne s'agit pas uniquement d'une question de chiffres; cela veut tout simplement dire que, l'an dernier les investissements, dans le secteur francophone, n'ont pas atteint 2 milliards 100 millions, au niveau du Fonds des constructions scolaires.

M. Gramme. — Je veux bien admettre vos chiffres, monsieur le ministre, encore que la remarque faite par M. De Bondt ne manque pas de pertinence, pour partie du moins. Veuillez m'excuser; je parle du Fonds de garantie et non des fonds mis à disposition pour les constructions de l'enseignement de l'Etat.

Le Fonds de garantie est destiné à l'enseignement subventionné, libre et officiel, ce dont il est question. Je vise, en l'occurrence, les 100 millions qui concernent les deux dossiers préparés dès avant la réunion du 11 mai, et vous le savez très bien.

Depuis lors, d'autres dossiers ont été introduits et pourraient donner lieu, très prochainement, à une décision favorable du Comité ministériel.

Les ministres de l'Education nationale devraient être, dans ce pays, les garants du Pacte scolaire et de son application. Je crains que par votre attitude, vous n'ayez fait la démonstration — il vous reste une chance de prouver le contraire — que vous n'êtes pas animé de l'esprit du pacte scolaire et que vous préférez faire prévaloir votre conception personnelle de l'enseignement sur celle qu'illustre ce Pacte et dont le fondement est un équilibre entre les réseaux d'enseignement.

C'est ma conviction personnelle jusqu'à preuve du contraire. Vous aurez remarqué, monsieur le ministre, que je suis coopératif au sein de la commission du Pacte scolaire; je suppose que vous ne vous en plaindrez pas.

Ma question est claire: quel engagement prenez-vous pour les dossiers administrativement prêts et qui peuvent être soumis au comité ministériel? Il s'agit évidemment de ceux que j'ai cités et de ceux qui seront introduits à l'avenir. Allez-vous persévérer dans votre interprétation personnelle des lois et des arrêtés royaux d'application? Ou bien vous inscrivez-vous dans les suites logiques découlant des mesures décidées en juillet dernier au sein de la commission du Pacte scolaire et reprises dans un arrêté royal de rationalisation et de programmation?

Je n'aime pas le style que je me vois contraint d'utiliser. J'ai fait partie du gouvernement et me rends parfaitement compte que ce style n'a rien d'agréable. Je l'ai personnellement expérimenté.

J'estime qu'il vous appartient de dire, aujourd'hui, si vous êtes un ministre du gouvernement qui applique l'ensemble des mesures décidées par lui et reprises dans les arrêtés publiés au *Moniteur*.

J'attends votre réponse avec impatience et vous en remercie, monsieur le ministre. (*Applaudissements sur divers bancs de la majorité.*)

M. le Président. — La parole est à M. Busquin, ministre.

M. Busquin, ministre de l'Intérieur et ministre de l'Education nationale. — Monsieur le Président, mes chers collègues, je tiens à affirmer tout d'abord que je m'inscris entièrement dans l'esprit du Pacte scolaire, de la paix scolaire. A ce titre je me réjouis tout particulièrement des dernières réunions de la commission du Pacte. Ce matin, nous avons pu définir les grandes lignes du projet 717bis qui sera soumis aux Chambres. Il constitue l'un des éléments nécessaires à la concrétisation de cette programmation et de cette rationalisation que nous attendons tous depuis de nombreuses années.

Je veux souligner ici publiquement l'esprit de coopération témoigné par M. Gramme au sein de ladite commission.

Je saisis l'occasion de l'interpellation de M. De Bondt et de l'intervention de M. Gramme pour exposer la position exacte du gouvernement à propos du financement des constructions scolaires de tous les réseaux et, en même temps, pour mettre fin à certaines fausses rumeurs qui se sont répandues au cours des dernières semaines.

La loi du 11 juillet 1973, modifiant la loi du 29 mai 1959 — dite du Pacte scolaire — a créé quatre fonds qui ont chacun leurs compétences et leurs modes de gestion propres.

Toutefois, la loi précise que ne peuvent entrer en ligne de compte pour l'intervention de ces quatre fonds que les établissements qui répondent aux critères d'un plan de rationalisation et de programmation.

En ce qui concerne l'enseignement secondaire de plein exercice, ce plan a vu le jour le 9 janvier 1981 par la publication au *Moniteur belge* de l'arrêté royal du 24 décembre 1980 relatif aux centres d'enseignement secondaire et fixant le plan de rationalisation et de programmation de ce type d'enseignement.

Je rappelle que la loi du 11 juillet 1973 avait prévu que, jusqu'à l'entrée en vigueur de ce plan, les compétences attribuées aux ministres de l'Education nationale et aux organes du Fonds national de garantie seraient exercées par le Conseil des ministres ou par un comité constitué en son sein. En l'espèce, ce fut le Comité ministériel des bâtiments scolaires.

Il résulte de ces diverses dispositions que la situation de l'enseignement subsidiaire est à présent fort claire.

D'une part, la subside, à concurrence de 60 p.c., des constructions scolaires des provinces et des communes à charge du Fonds des bâtiments scolaires provinciaux et communaux se fait sous la responsabilité des ministres de l'Education nationale.

D'autre part, les interventions à charge du Fonds national de garantie se font, jusqu'à la mise sur pied du conseil d'administration du Fonds national de garantie, à l'intervention du Comité ministériel des bâtiments scolaires.

Des questions ont été posées quant à la compétence de ce Comité ministériel des bâtiments scolaires à l'égard des dossiers de l'enseignement secondaire.

M. De Bondt a fait allusion à la proposition de loi qu'il a déposée devant cette assemblée. Au cours de la discussion de cette proposition, une réponse claire et nette a été apportée à ces questions. Le gouvernement a déclaré — et il a estimé que cette déclaration était suffisante — que le Comité ministériel ad hoc exerce ses compétences en ce qui concerne l'examen des dossiers de l'enseignement secondaire. Je confirme cette déclaration.

J'en viens, à présent, aux dossiers qui, selon l'honorable membre, auraient dû faire l'objet d'un examen au Comité ministériel des bâtiments scolaires.

Si aucun dossier n'a encore été introduit par le ministre francophone, c'est parce que leur examen préalable n'était pas terminé. En ce qui concerne plus spécialement la dernière séance du Comité ministériel des bâtiments scolaires, l'avis de l'administration n'est parvenu à mes services que le vendredi, alors que la réunion du comité était prévue pour le lundi. Je rappelle à l'honorable membre que la direction générale compétente de l'administration vérifie si l'établissement qui a introduit le dossier respecte les normes qui ont été publiées. Il s'agit là d'une condition *sine qua non* pour l'attribution d'un subside.

Je signale enfin, que les membres du Comité ministériel des bâtiments scolaires souhaitent que les dossiers complets soient introduits huit jours avant chaque séance.

Il en résulte donc qu'aucun blocage n'est exercé, à aucun niveau, et certainement pas de la part du ministre de l'Education nationale, secteur francophone.

Je puis donc dès à présent faire savoir à MM. les sénateurs De Bondt et Gramme que des dossiers de l'enseignement subventionné libre seront présentés à la prochaine séance du Comité ministériel. Il s'agit, notamment, des dossiers introduits, d'une part, par le Lycée Saint-Remacle et l'Institut Saint-Remacle à Stavelot et, d'autre part, par l'Institut Notre-Dame et l'Institut Saint-Joseph à Stavelot également.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole, je déclare l'incident clos.

INTERPELLATIONS — INTERPELLATIES

Demandes — Verzoeken

M. le Président. — Le bureau a été saisi des demandes d'interpellation suivantes:

1° De M. de Wasseige au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires économiques sur «l'approbation du plan d'équipement des centrales électriques»;

Het bureau heeft de volgende interpellatieverzoeken ontvangen:

1° Van de heer de Wasseige tot de Vice-Eerste minister en minister van Economische Zaken over «de goedkeuring van het plan voor de uitrusting van de elektrische centrales»;

2° De M. de Wasseige au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires économiques sur «le déversement en mer de déchets radioactifs»;

2° Van de heer de Wasseige tot de Vice-Eerste minister en minister van Economische zaken over «het storten van radioactief afval in zee»;

3° De M. Roland Gillet au ministre du Commerce extérieur sur «sa politique de relance et le manque d'importance accordée aux PME»;

3° Van de heer Roland Gillet tot de minister van Buitenlandse Handel over «zijn beleid inzake heropleving en de al te kleine plaats van de KMO's daarin»;

4° De M. Roland Gillet au Vice-Premier ministre et ministre des Classes moyennes et du Plan et au ministre des Finances sur «les formalités administratives inutiles qu'entraîne la nouvelle déclaration à l'impôt des personnes physiques, alors que le gouvernement s'était engagé à les réduire et le caractère inadmissible des renseignements demandés».

4° Van de heer Roland Gillet tot de Vice-Eerste, minister en minister van Middenstand en van het Plan en tot de minister van Financiën over «de nutteloze administratieve formaliteiten als gevolg van de nieuwe aangifte inzake de personenbelasting, terwijl de regering zich ertoe verbonden had ze te beperken en het onaantoonbaar karakter van de gevraagde inlichtingen».

La date de ces interpellations sera fixée ultérieurement.

De datum van deze interpellaties zal later worden bepaald.

VOORSTEL VAN WET — PROPOSITION DE LOI

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De heer Gerits en mevrouw Smitt hebben ingediend een voorstel van wet tot wijziging van de wetten op de mijnen, de groeven en de graverijen, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 15 september 1919.

M. Gerits et Mme Smitt ont déposé une proposition de loi modifiant les lois sur les mines, carrières et minières, coordonnées par l'arrêté royal du 15 septembre 1919.

Dit voorstel van wet zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Cette proposition de loi sera traduite, imprimée et distribuée.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

Le Sénat se réunira le mardi 9 juin 1981 à 14 heures.

De Senaat vergadert opnieuw dinsdag 9 juni 1981 te 14 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 18 h 15 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 18 u. 15 m.)

1572